ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်

၁၉၆၄-ခုနှစ်

မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေ

၁၉၆၄-ခုနှစ်

မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ

နှင့်

၁၉၈၉-ခုနှစ်

မော်တော်ယာဉ်နည်းဥပဒေများ

မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေ

မာတိကာ

အမှတ် စဉ်	စာမျက်နှာ
၁။ ၁၉၆၄–ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေ ...	၃
၂။ ၁၉၆၄–ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ် ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ	၁၅
၃။ ၁၉၈၉–ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ် နည်းဥပဒေများ	၁၉

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေ။

(၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥပဒေအမှတ် ၁၇။)

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌသည်၊ အောက်ပါ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း ၁

စကားချီး

၁။ ။(၁) ဤဥပဒေကို၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

အမည်တိုနှင့်စတင် အာဏာတည်ခြင်း။

(၂) ဤဥပဒေသည်၊ အခန်း ၃ မှတပါးအစိုးရက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် သတ်မှတ်သည့် နေ့ရက်တွင် စတင်အာဏာတည်ရမည်။

(၃) အခန်း ၃ သည်၊ အစိုးရကအမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် သီးခြားသတ်မှတ်သည့် နေ့ရက်တွင် စတင်အာဏာတည်ရမည်။

၂။ ။ဤဥပဒေတွင် အခြားအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရန်မလိုလျှင်—

အဓိပ္ပါယ်ဖေါ်ပြချက်

(က) ''မော်တော်ယာဉ်'' ဆိုသည်တွင် စက်အားကိုဖြစ်စေ၊လျှပ်စစ်ဓါတ်အားကိုဖြစ်စေ အားလုံးသော်၎င်း၊ အချို့အဝက်မှုသော်၎င်း အသုံးပြု၍လမ်းပေါ်တွင် မောင်းနှင်သွားလာသည့်၊ သို့မဟုတ် မောင်းနှင်သွားလာနိုင်သည့် ယာဉ်များပါဝင်သည်။

(ခ) ''နောက်တွဲ''ဆိုသည်မှာ၊ မော်တော်ယာဉ်ဖြင့်ဆွဲသည့်၊ သို့မဟုတ် ဆွဲရသည့် ယာဉ်တခုခုကိုဆိုလိုသည်။

(ဂ) ''ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်''ဆိုသည်မှာ၊ အခန်း ၄ အရ၊အခွင့်ရအာဏာပိုင်က၊ သီးခြားဖေါ်ပြထားသည့်သူအား၊မော်တော်ယာဉ်ကိုဖြစ်စေ၊ သီးခြားဖေါ်ပြထားသည့် အတန်းအစား၊ သို့မဟုတ် အမျိုးအစား တခုခုတွင်ပါဝင်သော မော်တော်ယာဉ်ကိုဖြစ်စေ မောင်းနှင်ခွင့်ပြုကာ ထုတ်ပေးသည့် စာတမ်းအမှတ်အသားကိုဆိုလိုသည်။

(ဃ) ''လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့်အာဏာပိုင်''ဆိုသည်မှာ၊ ဤဥပဒေအရ ပြုသည့်နည်းဥပဒေများဖြင့်၊ အစိုးရကခန့်ထား၍၊ လိုင်စင်များထုတ်ပေးရန်အာဏာအပ်နှင်းထားသောအာဏာပိုင်ကိုဆိုလိုသည်။

(င) ''မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်''ဆိုသည်မှာ၊ မော်တော်ယာဉ်ကို၊ အခန်း ၂ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ၊နည်းလမ်းတကျမှတ်ပုံတင်ပြီးကြောင်းဖြင့်၊ အခွင့်ရ အာဏာပိုင်က ထုတ်ပေးသည့် သက်သေခံလက်မှတ်ကိုဆိုလိုသည်။

(စ) ''မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်'' ဆိုသည်မှာ၊ အခန်း ၂ အရ၊ မော်တော်ယာဉ်များ မှတ်ပုံတင်ရန် အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသည့် အာဏာပိုင်ကိုဆိုလိုသည်။

(ဆ) ''သတ်မှတ်သည်'' ဆိုသည်မှာ၊ ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများဖြင့် သတ်မှတ်သည်ကို ဆိုလိုသည်။

(ဇ) ''ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာ'' ဆိုသည်မှာ၊ ဥဒဟိုသွားလာရန် လမ်းဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ပြည်သူတို့ဝင်ထွက်သွားလာပိုင်ခွင့်ရှိသောလမ်း၊ လမ်းသွယ်၊ လမ်းကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားနေရာတခုခုကိုဆိုလိုသည်။

(ဈ) ''လမ်းအသွားအလာအထိမ်းအမှတ်များ'' ဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ မော်တော်ယာဉ် မောင်းသူများအားငှင်း၊ လမ်းအသုံးပြုသောအခြားသူများအားငှင်း လမ်းညွှန်ခြင်း၊ စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ခြင်းပြုမှုန် တီထွင်ထားသော အချက်ပြ၊ အထိမ်းအမှတ်၊အမှတ်အသား၊ သို့မဟုတ်အခြားကိရိယာအားလုံးပါဝင်သည်။

(ည) ''ပိုင်ရှင်''ဆိုသည့်စကားရပ်တွင်၊ မော်တော်ယာဉ် လက်ရှိဖြစ်သူသည်၊ အရွယ်မရောက်သေးသူဖြစ်လျှင်၊ အဆိုပါအရွယ်မရောက်သေးသူ၏အုပ်ထိန်းသူ၊ ထို့ပြင်ငှါးဝယ်သဘောတူ စာချုပ်အရ လက်ရှိထားသည့်မော်တော်ယာဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ထိုသဘောတူစာချုပ်အရ၊ မော်တော်ယာဉ်လက်ရှိဖြစ်သူလည်းပါဝင်သည်။

အခန်း ၂

မော်တော်ယာဉ်များမှတ်ပုံတင်ခြင်း

၃။ ။မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မဆို၊ ဤအခန်းနှင့်အညီမှတ်ပုံတင်မထားသော မော်တော်ယာဉ်ဖြစ်လျှင်ငှင်း၊ မှတ်ပုံတင်ထားပြီးနောက်၊ မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ် ခေတ္တရပ်စဲ ထားသော၊ သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းထားသော၊ သို့မဟုတ် သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးသော၊ ထို့ပြင် မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်ကို၊ သတ်မှတ်သည့်နည်းလမ်းအတိုင်းပြသမထားသော မော်တော်ယာဉ်ဖြစ်လျှင်ငှင်း၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်ကို ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတခုခုတွင် မည်သူမျှမမောင်းနှင်ရ၊ ထို့ပြင် မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင် တဦးဦးကလည်း၊ မမောင်းနှင်စေရ၊ သို့မဟုတ် မောင်းနှင်ခွင့်မပြုရ။

မှတ်ပုံတင်ရန်လိုအပ်ခြင်း

၄။ ။(၁) မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်သည်၊မော်တော်ယာဉ်ကိုသတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်းယာယီမှတ်ပုံတင်ပေးရန်ငှင်း၊ သတ်မှတ်သည့်နည်းလမ်းအတိုင်း၊ ယာယီမှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်နှင့်ယာယီမှတ်ပုံတင်အမှတ်အသားထုတ်ပေးရန်ငှင်း၊ မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင် တဦးဦးထံ လျှောက်ထားနိုင်သည်။

ယာယီမှတ်ပုံတင်ခြင်း

(၂) ဤပုဒ်မအရပြုလုပ်သည့် မှတ်ပုံတင်ခြင်းမှာ၊ သုံးလထက်မပိုသောကာလအပိုင်းအခြားအတွက်သာအတည်ဖြစ်စေရမည်။ ထိုသို့မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို အသစ်တဖန်ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။

တည်ဆောက်မှုနှင့် ၎င်း၊ ပြုပြင်ထားရှိမှုနှင့် ၎င်း သက်ဆိုင်သည့် ယေဘုယျ ပြဋ္ဌာန်းချက်။

၅။ ။မော်တော်ယာဉ်ဟူသမျှကို၊ အခါခပ်သိမ်း မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ ထိရောက်စွာ ထိန်းနိုင်အောင် တည်ဆောက်၍ ပြုပြင်ထားရှိရမည်။ ယင်းသို့တည်ဆောက်၍ ပြုပြင်မထားလျှင်မည်သူ၊ သို့မဟုတ် မည်သူတို့၏ တာဝန်ဖြစ်ရမည်ကို သတ်မှတ်ရမည်။

မှတ်ပုံတင်ခွင့်မပြုခြင်း။

၆။ ။မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မဆို၊ စက်ချွတ်ယွင်းနေလျှင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၅ ပါ လိုအပ်ချက်များနှင့်သော်၎င်း၊ ဤဥပဒေအရ ပြုသည့် နည်းဥပဒေများပါ လိုအပ်ချက်များနှင့်သော်၎င်း၊ မညီညွတ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ လျှောက်ထားသူက၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ယခင်က မှတ်ပုံတင်ခဲ့ဘူးသည့်အကြောင်းအရာများကို ဖေါ်ပြရန်ပျက်ကွက်လျှင်ဖြစ်စေ၊ မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်သည်၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်ခွင့်မပြုရ။

ပိုင်ရှင်ပြောင်းလဲခြင်း။

၇။ ။ဤအခန်းအရ၊ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် မော်တော်ယာဉ် တခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပိုင်ရှင်ပြောင်းလဲသည့်ကိစ္စတွင် သတ်မှတ်သည့် အတိုင်းလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

မော်တော်ယာဉ်တွင် ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ချက်

၈။ ။မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်မျှ၊သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်းမှတပါး၊ သို့မဟုတ်မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်က်ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်မရရှိဘဲ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခြင်းကိုမပြုရ။

မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းကို ဆိုင်းငံ့ခြင်း။

၉။ ။မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်၊ သို့မဟုတ် အခြားသတ်မှတ်ထားသည့်အာဏာပိုင်သည်၊ မော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်ကို သတ်မှတ်သည့် ကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်းဆိုင်းငံ့ထားနိုင်သည်။

မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို မည်သည့်အခါ ဖျက်သိမ်းရခြင်း။

၁၀။ ။မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်သည်—

(က) မော်တော်ယာဉ်မှာ၊ ထာဝစဉ် သုံးမရနိုင်အောင် ဖြစ်နေလျှင်၊ သို့မဟုတ်

(ခ) မော်တော်ယာဉ်ကိုပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံပြင်ပ ထာဝစဉ် ထုတ်ယူသွားလျှင်

မော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို၊ သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ဖျက်သိမ်းရမည်။

မော်တော်ယာဉ်ကို အယူခံဝင်ခြင်း။

၁၁။ ။မော်တော်ယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်ခွင့်မပြုချ်သော်၎င်း၊ ကောင်းမွန်ကြောင်း သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်မပေးချ်သော်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၆ အရ ငြင်းဆိုသည့်အမိန့်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၉၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၀ အရခေတ္တရပ်စဲသည့်၊ သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းသည့်အမိန့်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊နစ်နာသည့် မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်တဦးဦးသည်၊ အဆိုပါ အမိန့်ချမှတ်သည့် အကြောင်းကြားစာရရှိသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်းသုံးဆယ်အတွင်း၊ ထိုအမိန့်ကို သတ်မှတ်ထားသည့် အာဏာပိုင်ထံ အယူခံဝင်နိုင်သည်။

အခန်း ၃

သူတပါးထိခိုက်မှု အန္တရာယ်အတွက် မော်တော်ယာဉ်များ အာမခံထားခြင်း

အာမခံမထားဘဲ မော်တော်ယာဉ်ကို အသုံးမပြုရခြင်း။

၁၂။ ။ခရီးသည်မှအပ မည်သူမျှ ဤအခန်းပါ လိုအပ်ချက်များ အတိုင်းထားသော အာမခံပေါ်လစီ တည်ဆဲမရှိဘဲ မည်သည့် မော်တော်ယာဉ်ကိုမဆို ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် အသုံးမပြုရ၊ သို့မဟုတ် အသုံးပြုခွင့်မပေးရ။

ပေါ်လစီများ အတွက် လိုအပ်ချက်များနှင့် တာဝန်ကန့်သတ်ချက်များ။

၁၃။ ။(၁) ဤအခန်းပါ လိုအပ်ချက်များနှင့် ညီညွတ်စေရန် အလို့ငှါ၊ အာမခံပေါ်လစီမှာ—

(က) ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ပြည်ထောင်စု အာမခံစီမံနစ်အဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရဖွဲ့စည်းထားသောပြည်ထောင်စု အာမခံစီမံနစ်အဖွဲ့က ထုတ်ပေးသည့် ပေါ်လစီ ဖြစ်စေရမည်။ ထို့ပြင်

(ခ) မော်တော်ယာဉ် အသုံးပြုခြင်းကြောင့် တဦးတယောက်သောသူ သေဆုံးမှု၊ သို့မဟုတ်ကိုယ်ခန္ဓာဒဏ်ရာရမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ၎င်းတို့ကို အာမခံသည့် ပေါ်လစီဖြစ်စေရမည်။

(၂) တည်ဆဲ အခြား တရားဥပဒေ တခုခုတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ ပြည်ထောင်စုအာမခံစီမံနစ်အဖွဲ့မှာ၊ ထိုပေါ်လစီတွင် အကျုံးဝင်သည့် သဘောသက်ရောက်သော တာဝန်တခုခုအတွက် ငွေပေးလျော်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။

တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် ပေါ်တွင်သေဆုံးမှုအကျိုးသက်ရောက်ခြင်း။

၁၄။ ။တည်ဆဲ သေတမ်းစာ အတည်ပြုမှုနှင့်၎င်း၊ အမွေထိန်းမှုနှင့်၎င်း သက်ဆိုင်သည့်တည်ဆဲအခြားတရားဥပဒေတခုခုတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ အာမခံထားသူသည်၊ ဤအခန်းပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ရထိုက်ခွင့် တောင်းဆိုမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဖြစ်အပျက်တခုခုဖြစ်ပျက်ပြီးနောက် သေဆုံးလျှင်၊ ထိုသူ သေဆုံးခြင်းမှာ၊ ထိုသူပိုင်ပစ္စည်းအပေါ်တွင်သော်၎င်း၊ ပြည်ထောင်စုအာမခံစီမံနစ်အဖွဲ့ပေါ်တွင်သော်၎င်း၊ အဆိုပါအဖြစ်အပျက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် ဆက်လက် တည်ရှိနေသည်ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိစေရ။

အခန်း ၄

မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူများအားလိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း

ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် လိုအပ်ခြင်း။

၁၅။ ။(၁) မည်သူမျှ၊ သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်း မိမိအားထုတ်ပေးထားသည့် နိုင်လုံသော ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် လက်ရှိမထားလျှင်၊ မော်တော်ယာဉ်ကို၊ ပြည်သိတ်ဆိုင်ရာနေရာ တခုခုတွင် မမောင်းနှင်ရ။ ထို့ပြင် မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်၊ သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းသူမျှ၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်ကို၊ ထိုသို့ လိုင်စင်ထုတ်ပေးမထားသည့်သူတဦးဦးအား၊ မမောင်းနှင်စေရ၊ သို့မဟုတ် မောင်းနှင်ရန်ခွင့်မပြုရ။

(၂) အစိုးရသည်၊ မော်တော်ယာဉ်အမောင်းသင်သူအား၊ ပုဒ်မခွဲ (၁)နှင့် မသက်ဆိုင်စေရန် စည်းကမ်းချက်များသတ်မှတ်နိုင်သည်။

လိုင်စင် ထုတ် ပေးသည့် အာဏာ ပိုင် ၌၊ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် မထုတ်ပေးလို ကြောင်းဆိုနိုင်သော၊ သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းနိုင်သော၊ သို့မဟုတ်တဦးတယောက်သောသူအားယာဉ်မောင်းလိုင်စင်လက်ရှိထားရန် အရည် အချင်း ပျက် ယွင်းကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သော အာဏာရှိခြင်း။

၁၆။ ။(၁) လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့် အာဏာပိုင်သည်၊ တဦးတယောက်သောသူနှင့်ပတ်သက်၍—

(က) ရောဂါ၊ သို့မဟုတ် မသန်မစွမ်းမှု တခုခုကြောင့်၊ မော်တော်ယာဉ် မောင်းနှင်ရန် မသင့်တော်သူဟူ၍ ယုံကြည်ကြောင်းပေါ်လျှင်သော်၎င်း၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ် မောင်းနှင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှု မကြာခဏ ကျူးလွန်တတ်သူ၊ သို့မဟုတ် သေရည် သေရက် အလွန်အကြူး အမြဲတစေ သောက်စား မူးယစ်တတ်သူဟူ၍ ယုံကြည် ကြောင်းပေါ်လျှင်သော်၎င်း၊

(ဂ) ရဲအရေးယူပိုင်သော ပြစ်မှုတခုခု ကျူးလွန်ရာတွင်၊ မော်တော်ယာဉ်ကိုအသုံးပြုလျက်ရှိသူ၊ သို့မဟုတ် အသုံးပြုခဲ့သူဟူ၍ယုံကြည်ကြောင်းပေါ်လျှင်သော်၎င်း၊

(ဃ) ထိုသူ၏ယခင်မှတ်တမ်းအရ မော်တော်ယာဉ် မောင်းနှင်ခြင်းမှာ ပြည်သူတို့အား ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေတန်ရာသည်ဟူ၍ ယုံကြည် ကြောင်းပေါ်လျှင်သော်၎င်း၊

(င) ဤဥပဒေအရ ဖြစ်သောပြစ်မှုအတွက်၊ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ် မောင်းနှင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျူးလွန်သောပြစ်မှုအတွက်၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်၍၊ ထိုသို့ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့် တရားရုံးက ယာဉ်မောင်း လိုင်စင် ထုတ်မပေးရန်၊ သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းရန်၊ သို့မဟုတ် ရပ်ဆိုင်းရန်အဆိုပြုခြင်းခံရသူဖြစ်လျှင်သော်၎င်း၊

ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို မထုတ်ပေးလိုကြောင်းဆိုနိုင်သည်၊ သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်၊ သို့မဟုတ်ထိုသူအား၊ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် လက်ရှိထားရန်သော်၎င်း၊ ရရှိရန်သော်၎င်း၊ မော်တော်ယာဉ်တမျိုးမျိုး မောင်းနှင်ခွင့် လိုင်စင်လက်ရှိ ထားရန်သော်၎င်း၊ သီးခြား ဖော်ပြထားသည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် အရည်အချင်း ပျက်ယွင်းကြောင်းပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။ ထိုသို့ငြင်းဆိုရခြင်း၊ သို့မဟုတ်ရုပ်သိမ်းရခြင်း သို့မဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းရခြင်းအကြောင်းများကို၊ စာဖြင့်ရေးမှတ်ထားရမည်၊

(၂) ဤပုဒ်မအရ လိုင်စင်ထုတ်ပေးသောအာဏာပိုင်ချမှတ်သည့်အမိန့်တခုခုကြောင့် နစ်နာသူတဦးဦးသည်၊ သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း အယူခံဝင်နိုင်သည်။

အခန်း ၅

ယာဉ်အသွားအလာကြီးကြပ်ခြင်း

အမြန်နှုန်းကန့်သတ်ချက်

၁၇။ ။မည်သူမျှ၊ ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာ နေရာတခုခုတွင် မော်တော်ယာဉ်ကို သတ်မှတ် ထားသည့် အများဆုံး အမြန်နှုန်းထက် ပို၍ မမောင်းနှင်ရ၊ သို့မဟုတ် မမောင်းနှင်စေရ၊ သို့မဟုတ် မောင်းနှင်ခွင့်မပြုရ။

မတော်တဆထိခိုက်မှုဖြစ်ပွါး၍ တဦး တယောက်သောသူ ဒဏ်ရာ ရလျှင် ယာဉ် မောင်းသူ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန် ဝတ္တရား။

၁၈။ ။မော်တော်ယာဉ်ကြောင့် မတော်တဆ ထိခိုက်မှုဖြစ်ပွါး၍၊ တဦး တယောက်သောသူ ဒဏ်ရာရသည့်အခါ၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ၊ သို့မဟုတ် ထိုမော်တော်ယာဉ်ကြီးကြပ်သူ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားမှာ သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

မတော်တဆထိခိုက်မှုဖြစ်ပွါးရာ တွင် ပါဝင် သည့် မော်တော်ယာဉ်ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း။

၁၉။ ။မော်တော်ယာဉ်ကြောင့် မတော်တဆထိခိုက်မှုတခုခု ဖြစ်ပွါးသည့်အခါ၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ အစိုးရကအာဏာ အပ်နှင်းထားသောသူတဦးဦးသည်၊ မိမိအား၊ အာဏာအပ်နှင်းသည့် စာလွှာကို၊ ထုတ်ပြရန်လိုအပ်လျှင် ထုတ်ပြ၍၊ ထိုယာဉ်ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနိုင်သည့်ပြင် ထိုကိစ္စအလို့ငှါ၊ ထိုယာဉ်ရှိရာ ဥပစာတခုခုသို့လည်း၊ သင့်လျော်သည့်အချိန်ဟူသမျှတွင်ဝင်ရောက်နိုင်သည်။ ထိုယာဉ်ကိုလည်းစစ်ဆေးရန် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် ထိုသို့ယာဉ်ရွှေ့ပြောင်းသည့်နေရာကို၊ ယာဉ်ပိုင်ရှင်အားအကြောင်းကြားရမည့်ပြင်၊ ယာဉ်ကိုလည်း၊ အကြောင်းမဲ့နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာခြင်းမရှိစေဘဲ ပြန်ပေးရမည်။

အခန်း ၆

ပြစ်မှုများ၊ ပြစ်ဒဏ်များနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် စည်းကမ်း နည်းလမ်းများ။

၂၀။ ။မည်သူမဆို—

ပြစ်မှုများ

(က) အခွင့်အမိန့်ရလိုင်စင်မရှိဘဲ၊ လက်မှတ်ရောင်းသူ၊ သို့မဟုတ် စာယ်ရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျှင်သော်၎င်း၊

(ခ) စိတ်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ဖြစ်စေ၊ မော်တော်ယာဉ်ကို မောင်းနှင်ရန်၊ သင့်တော်ခြင်းမရှိသည့်အခါ၊ မောင်းနှင်လျှင်သော်၎င်း၊

(ဂ) ခွင့်ပြုနိုင်သည့် အလေးချိန်ထက်ပိုသော မော်တော်ယာဉ်ကိုမောင်းနှင်လျှင်သော်၎င်း၊

(ဃ) ခြေလျင်လမ်းကူးနေရာနှင့် သက်ဆိုင်သည့် နည်းဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခုကို ဆန့်ကျင်လျှင်သော်၎င်း၊

(င) ဥပဒေနှင့်အညီ အခွင့်အာဏာမရှိဘဲ၊ သို့မဟုတ် လုံလောက်သောအကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ မော်တော်ယာဉ် စက်ကိရိယာ တစိတ်တဒေသကို အနေအထားပျက်အောင် ပြုလုပ်လျှင်သော်၎င်း၊

၍ဥပဒေကိုဖြစ်စေ၊ ၍ဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများကိုဖြစ်စေ၊ ဆန့်ကျင်သည့်ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဖြစ်၍၊ ကျပ်တရာထိ ငွေဒဏ် စီရင်ခြင်းခံရမည်။ ယခင်ပြစ်မှုကျူးလွန်ပြီးနောက် သုံးနှစ်အတွင်း ၍ပုဒ်မပါပြစ်မှုတခုခုနောက်ထပ် ကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုသို့နောက်ထပ် ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုအတွက်၊ ကျပ်ငါးဆယ်အောက် မနည်း၊ ကျပ်နှစ်ရာထက်မပိုသော ငွေဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည်။

ပြစ်ဒဏ်များ

၂၁။ ။မည်သူမဆို၊ ပုဒ်မ ၃၊ ၁၂၊ ၁၅၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၇ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုဆန့်ကျင်လျှင်သော်၎င်း၊ ယာဉ်ကို အရမ်းမဲ့၊ သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်အောင် မောင်းနှင်လျှင်သော်၎င်း၊ သေရည်သေရက်၊ သို့မဟုတ် မူးယစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးသောက်စား၍ မော်တော်ယာဉ်ကို ကောင်းစွာမထိန်း နိုင်လောက်အောင် မူးယစ်နေစဉ် မောင်းနှင်လျှင်သော်၎င်း၊ ပဌမအကြိမ်အဆိုပါပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အတွက်၊ သုံးလထိထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်ရာထိငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ၊ စီရင်ခြင်းခံရမည်။ ထို့ပြင်ယခင်ပြစ်မှုကျူးလွန်ပြီးနောက် သုံးနှစ်အတွင်း ၍ပုဒ်မပါပြစ်မှုတခုခုနောက်ထပ်ကျူးလွန်လျှင် ထိုသို့နောက်ထပ် ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုအတွက် ခြောက်လထိထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်ရာအောက်မနည်း ကျပ်တထောင်ထက်မပိုသောငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ၊ စီရင်ခြင်းခံရမည်။

ပြစ်မှုများ အတွက် ပြစ်ဒဏ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ။

၂၂။ ။မည်သူမဆို၊ ၍ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်၊ သို့မဟုတ်၍ဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခုကို ဆန့်ကျင်လျှင်၊ ထိုပြစ်မှုအတွက် အခြားပြစ်ဒဏ် ပြဋ္ဌာန်း မထားသော် ကျပ်နှစ်ရာထိ ငွေဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည်။

လျော်ကြေး

၂၃။ ။(၁) မော်တော်ယာဉ်တခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ပြုလုပ်မှု၊ သို့မဟုတ်ပျက်ကွက်မှုတခုခုကြောင့်၊ တဦးတယောက်သော သူသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၇၉၊ ၃၃၇၊ ၃၃၈၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၃၀၄-က အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သောပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရ၍၊ ထိုသို့ပြုလုပ်သည့်၊ သို့မဟုတ်ပျက်ကွက်သည့်ကိစ္စကြောင့် ပစ္စည်းတခုခုပျက်စီးလျှင်၊ ထိုသူသည်၊ အဆိုပါပြစ်မှုအတွက် စီရင်ခြင်းခံရသည့် ပြစ်ဒဏ်တခုခုအပြင်၊ အဆိုပါပစ္စည်းပျက်စီးသည့်အတွက် လျော်ကြေးကိုလည်း၊၍ပုဒ်မတွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ပေးရမည်။

(၂) အစိုးရပိုင်၊သို့မဟုတ် အစိုးရလက်အောက်ခံဘုတ်အဖွဲ့၊ကော်ပိုရေးရှင်း၊ ကောင်စီ၊ ကော်မီတီ၊ ဘဏ်၊ သို့မဟုတ် အစိုးရအခြားအဖွဲ့အစည်းပိုင် ပစ္စည်းတခုခု

ပျက်စီးလျှင်၊ တရားရုံးသည်၊ အဆိုပါပစ္စည်းပျက်စီးသည်ကိုပြုပြင်ရန်၊ သို့မဟုတ် လိုအပ်လျှင် ထိုပစ္စည်းအစားထိုးရန် ငွေအလုံအလောက် ပေးဆောင်စေ အမိန့်ချမှတ်ရမည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) တွင် သီးခြားဖော်ပြထားသည့် ပစ္စည်းများမှတပါး၊ အခြားပစ္စည်း တခုခုပျက်စီးလျှင်၊ အဆိုပါသူ ပေးရမည့်လျော်ကြေးငွေပေါင်းကို၊ သဘောတူမဆုံးဖြတ်နိုင်လျှင်၊ ထိုသူအားအဆိုပါ ပြစ်မှုစင်ရှားစီရင်သည့် တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည်။

(၄) ဤပုဒ်မအရ ပေးရမည့် လျော်ကြေးငွေပေါင်းကို၊ ပေးရန်ပျက်ကွက်လျှင်၊ အဆိုပါသူအပေါ် တပ်ရိုက်သည့်ငွေဒဏ်ကဲ့သို့၊ အရတောင်းခံရမည်။

(၅) ဤပုဒ်မအရ လျော်ကြေးပေးရန်ချမှတ်သည့်အမိန့်မှာ နစ်နာသူတဦးဦးအား၊ လျော်ကြေးအတွက် တရားမမှုစွဲဆိုခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။

ပြစ်မှု ကျူးလွန် ရန်အား ပေး ကူညီမှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်။

၂၄။ ။မည်သူမဆို၊ ဤဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေ တခုခုအရဖြစ်စေ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန် အားပေးကူညီလျှင်၊ ထိုပြစ်မှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည်။

ကုမ္ပဏီများ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုများ။

၂၅။ ။(၁) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခုဆန့်ကျင်သူသည်၊ ကုမ္ပဏီဖြစ်လျှင်၊ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်စဉ်က၊ ထိုကုမ္ပဏီ၏လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ကုမ္ပဏီကိုကြီးကြပ်တာဝန်ခံသူ အသီးသီးနှင့် ကုမ္ပဏီသည်၊ ထိုသို့ဆန့်ကျင်သည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟုမှတ်ယူရမည်ဖြစ်၍ ထိုသို့မှတ်ယူသည့်အားလျော်စွာ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းလည်း ခံရမည်။

သို့ရာတွင်ထိုသူသည်၊ ထိုပြစ်မှုကို၊ မိမိမသိဘဲ ကျူးလွန်ကြောင်းဖြစ်စေ၊ အဆိုပါပြစ်မှုမကျူးလွန်ရလေအောင် မိမိလုံ့လပြုသင့်သမျှပြုခဲ့ကြောင်းဖြစ်စေ၊ သက်သေထင်ရှားပြလျှင်၊ ဤပုဒ်မခွဲပါစကားကြောင့်၊ ထိုသူအား၊ ဤဥပဒေတွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုမျှမစီရင်ရ။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင်မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ ဤဥပဒေအရဖြစ်သောပြစ်မှုကို ကုမ္ပဏီက ကျူးလွန်သည့်အခါတွင်၊ ထိုပြစ်မှုကို၊ ကုမ္ပဏီ၏ဒါရိုက်တာ၊ မန်နေဂျာ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ သို့မဟုတ် အခြားအရာရှိတဦးဦး၏ သဘောတူချက်ဖြင့် ကျူးလွန်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့တဦးဦးအလိုတူအလိုပါ ကျူးလွန်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့တဦးဦးပေါ့လျော့မှုတခုခုကြောင့် ကျူးလွန်ကြောင်း၊ သက်သေထင်ရှားပြလျှင်၊ အဆိုပါဒါရိုက်တာ၊ မန်နေဂျာ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ သို့မဟုတ် အခြားအရာရှိသည်၊ ထိုပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်၍၊ တရားစွဲဆိုခြင်းလည်းခံရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ဤပုဒ်မပါကိစ္စများအလို့ငှါ —

(က) ''ကုမ္ပဏီ'' ဆိုသည်မှာ၊ တရားဝင် အဖွဲ့အစည်းတခုခုကိုဆိုလိုသည့်ပြင်၊ ထိုစကားရပ်တွင် အစုစပ်လုပ်ငန်း၊ သို့မဟုတ်အခြားအသင်းအဖွဲ့တခုခုလည်းပါဝင်သည်။

(ခ) ''ဒါရိုက်တာ'' ဆိုသည်မှာ၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ထို အစုစပ်လုပ်ငန်း၌တွင် အစုစပ်ပါဝင်သူ၊ သို့မဟုတ် အစုရှင်ကို ဆို လိုသည်။

ဝါရမ်းမပါဘဲဖမ်းဆီးနိုင်သည့်အာဏာ။

၂၆။ ။(၁) ရဲဝတ်စုံဝတ်ဆင်ထားသော ရဲအရာရှိသည်၊ အရမ်းမဲ့ မောင်း နှင်သူ၊ သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်အောင်မောင်းနှင်သူ တဦးဦးကိုသော်၎င်း၊ သေရည်သေရက်၊ သို့မဟုတ် မူးယစ် စေတတ်သော ဆေးဝါးသောက်စား၍ မော်တော်ယာဉ် မထိန်းနိုင်လောက်အောင် မူးယစ်နေစဉ် မောင်းနှင်သူတဦးဦးကိုသော်၎င်း၊ ဝါရမ်း မပါဘဲ ဖမ်းဆီးနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် သေရည်သေရက်၊ သို့မဟုတ် မူးယစ်စေတတ်သောဆေးဝါးသောက် စား၍ မူးယစ်နေစဉ်၊ မော်တော်ယာဉ်မောင်းနှင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုသို့ ဖမ်းဆီးခံ ရသည့်သူတဦးဦးကို၊ သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ အချုပ်မှ လွှတ်ရမည်။

(၂) ရဲဝတ်စုံဝတ်ဆင်ထားသည့် ရဲအရာရှိသည်၊ အောက်ပါသူ တဦးဦးကို ဝါရမ်းမပါဘဲ ဖမ်းဆီးနိုင်သည်—

(က) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ သို့မဟုတ်ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများအရ၊ အမည်နှင့် နေရပ် ဖော်ပြစေလိုပါလျက်နှင့် မဖော်ပြလို ငြင်းဆိုသောသူ၊ သို့မဟုတ် ထိုရဲအရာရှိက မမှန်ဟု ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိသော အမည်နှင့် နေရပ်ဖော်ပြသောသူ တဦးဦး၊ သို့မဟုတ်

(ခ) ဤဥပဒေအရဖြစ်သောပြစ်မှု၊ သို့မဟုတ် ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်း ဥပဒေများအရဖြစ်သော ပြစ်မှု တခုခုတွင် ပါဝင် သက်ဆိုင်၍၊ သို့မဟုတ်ပါဝင်သက်ဆိုင်သည်ဟုသက်သေမကင်းဘွယ်ရာအကြောင်း ရှိ၍ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မည်ဟု၊ သို့မဟုတ်သမ္မာန်စာ ချအပ်ခြင်း မခံရအောင် အခြားနည်းရှောင်ရှားနေမည်ဟု ရဲအရာရှိက ယုံ ကြည်ရန် အကြောင်းရှိသောသူတဦးဦး။

(၃) ရဲအရာရှိသည်၊ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူအား၊ ဝါရမ်းမပါဘဲ ဖမ်း ဆီးလျှင်၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်ကို လုံခြုံစွာ ယာယီထိန်းသိမ်းထားရန် အကြောင်းအား လျော်စွာ လိုအပ်ပါက၊ မိမိသင့်လျော်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့်အတိုင်း အရေးယူ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်၊ သို့မဟုတ် အရေးယူဆောင်ရွက်စေနိုင်သည်၊

စာတမ်းအမှတ်အသား ကို သိမ်းဆည်းနိုင်သည့် ရဲ အရာရှိ၏ အာဏာ။

၂၇။ ။(၁) အစိုးရကဤကိစ္စအလို့ငှါအာဏာအပ်နှင်းထားသည့် ရဲအရာရှိ၊ သို့မဟုတ် အစိုးရ က ဤကိစ္စအလို့ငှါ အာဏာအပ်နှင်း ထားသည့် အခြားသူတဦးဦးသည်၊ မော်တော်ယာဉ်တွင် ပါရှိသော သက်သေခံအမှတ်အသား၊ သို့မဟုတ် မော် တော်ယာဉ်မောင်းသူကဖြစ်စေ၊ မော်တော်ယာဉ် ကြီးကြပ် သူကဖြစ်စေ၊ မိမိထံတင်ပြသောလိုင်စင်၊ မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်၊ အာမခံ သက်သေခံလက်မှတ်၊ သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်းအမှတ်အသားတခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၆၄ အဓိပ္ပါယ်အရ မဟုတ်မမှန်သော စာတမ်းအမှတ်အသား ဖြစ်သည်ဟု မိမိယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုအမှတ်အသား၊ သို့မဟုတ် စာတမ်းအမှတ်အသားကို သိမ်းယူနိုင်သည့်ပြင်၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ၊ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်အားလည်း၊ မည်သည့်အတွက် ထိုစာတမ်းအမှတ်အသား လက်ရှိဖြစ်သည်၊ သို့မဟုတ် ထိုယာဉ်တွင် မည်သည့်အတွက် ထိုအမှတ်အသား ပါရှိသည်ကို အကြောင်းပြရန် ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

(၂) ဤကိစ္စအလို့ငှါ အာဏာအပ်နှင်းထားသည့် ရဲအရာရှိတဦးဦးသည်၊ ဤဥပဒေအရဖြစ်သော ပြစ်မှု၊ သို့မဟုတ် ဤဥပဒေအရ ပြုသည့် နည်းဥပဒေများအရ ဖြစ်သောပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် ယာဉ်မောင်းသူလက်ရှိထားသော ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် တခုခုကိုသိမ်းယူနိုင်သည့်ပြင်၊ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ပေးအပ်သူအားလည်း၊ ထိုလိုင်စင်သိမ်းယူကြောင်း အသိအမှတ်ပြုယာယီလက်မှတ်ပေးရမည်။ အဆိုပါ အသိအမှတ်ပြုယာယီလက်မှတ်အရ၊ ထိုလက်မှတ် လက်ရှိဖြစ်သူမှာ၊ မိမိအားယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ပြန်မပေးမီ၊ သို့မဟုတ် တရားရုံးက အခြားနည်းအမိန့်မချမှတ်မီအတွင်း ယာဉ်မောင်းနှင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်မပါဘဲ အသုံးပြုသည့်ယာဉ်များ တားဆီးနိုင်သည့်အာဏာ။

၂၈။ ။ရဲအုပ်ရာထူးအောက်မနိမ့်သော ရဲအရာရှိ၊ သို့မဟုတ် အစိုးရကဤကိစ္စအလို့ငှါ အာဏာအပ်နှင်းထားသည့် အခြားသူတဦးဦးသည်၊ ပုဒ်မ ၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်၍ မော်တော်ယာဉ်အသုံးပြုခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် အသုံးပြုလျက်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုယာဉ်ကိုသိမ်းယူ တားဆီးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ ထို ယာဉ်ကို လုံခြုံစွာ ယာယီထိန်းသိမ်းရန်အတွက် မိမိသင့်လျော်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆသည့်အတိုင်း အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သည်၊ သို့မဟုတ် အရေးယူဆောင်ရွက်စေနိုင်သည်။

ပြေငြိမ်းနိုင်သည့် အာဏာ

၂၉။ ။(၁) အစိုးရက ဤကိစ္စအလို့ငှါ အာဏာ အထူးအပ်နှင်းထားသော ရဲဝန်ထောက်ရာထူးအောက် မနိမ့်သည့် ရဲအရာရှိတဦးဦးသည်၊ ဤဥပဒေကိုဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရပြုသည့်နည်းဥပဒေတခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုတခုခုကို၊ အဆိုပါ ရဲအရာရှိ ပြေငြိမ်းနိုင်သည့် ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း၊ ပြေငြိမ်းနိုင်သည်။

(၂) အစိုးရသည်၊ ပြေငြိမ်းနိုင်သည့်ပြစ်မှုများကိုငှင်း၊ ထိုပြစ်မှုများပြေငြိမ်းရန် စည်းကမ်းနည်းလမ်းကိုငှင်း၊ သတ်မှတ်နိုင်သည်။

အမှုများကိုအကျဉ်း နည်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

၃၀။ ။(၁) ဤဥပဒေအရဖြစ်သော ပြစ်မှုတခုခုမှာ၊ ပုဒ်မ ၂၁ အရဖြစ်ပေါ်သော ပြစ်မှုမဟုတ်လျှင်၊ ထိုပြစ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသောတရားရုံးသည် တရားခံအပေါ်ချအပ်သည့် သမ္မာန်စာတွင်—

(က) တရားခံမှာ၊ စွဲချက်အတိုင်းအပြစ်ရှိသည်ဟူသော ဖြေကြားစာကို စွဲချက်ကြားနာစစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ၊သီးခြားဖေါ်ပြထားသည့်နေ့ရက် အရောက်၊ စာတိုက်မှ မှတ်ပုံတင်၍သော်ငှင်း၊ လူစေလွှတ်၍သော်

ငှင်း၊ ပေးပို့နိုင်သည့်ပြင်၊ ကျွင်ငါးဆယ်ထက်မပိုစေဘဲ၊ တရားရုံးက သီးခြားဖေါ်ပြသည့်ငွေကိုလည်း၊ တရားရုံးသို့တချိန်တည်းပေးပို့နိုင် သည်ဟူ၍သော်၎င်း၊

(ခ) တရားခံကိုယ်တိုင်မလာရောက်ဘဲ ရှေ့နေကိုလာရောက်စေနိုင်သည် ဟူ၍သော်၎င်း၊

ဖေါ်ပြရမည်။

(၂) တရားခံက အပြစ်ရှိသည်ဟုဖြေကြား၍ သီးခြားဖေါ်ပြထားသည့် ငွေကို ပေးပို့သည့်အခါ၊ ထိုပြစ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ၎င်းအပေါ် နောက်ထပ် အရေးမယူရ။

တရားရုံးများ၏စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ။

၃၁။ ။ဒုတိယတန်း ရာဇဝတ်တရားသူကြီးအောက်နိမ့်သော မည်သည့်တရား ရုံးကမျှ၊ ဤဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သော၊ သို့မဟုတ် ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေတခုခုအရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက် သော ပြစ်မှုတခုခုကို စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းမပြုရ။

အခန်း ၇။

အထွေထွေ။

ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုနိုင်သည့် အာဏာ။

၃၂။ ။အစိုးရသည်၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့်၊ မည်သည့် မော်တော်ယာဉ်၊ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်အမျိုးအစားကိုမဆို၊ ဤဥပဒေ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံး၊ သို့မဟုတ် တခုခု အကျိုးသက် ရောက်စေခြင်းမှ စည်းကမ်းချက်ထား၍ဖြစ်စေ၊ စည်းကမ်း ချက်မထားဘဲဖြစ်စေ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုနိုင်သည်။

နည်းဥပဒေပြုခြင်း

၃၃။ ။(၁) အစိုးရသည်၊ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အထမြောက် အောင် ဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှါ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် နည်းဥပဒေများပြုနိုင်သည်၊

(၂) အထက်ပါပြဋ္ဌာန်းချက်၏ ယေဘုယျသဘောကိုမထိခိုက်စေဘဲ၊အောက် ပါကိစ္စရပ်တခုခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ အားလုံးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ နည်းဥပဒေများ ပြုနိုင်သည်—

(က) မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်နှင့် အခြားသတ်မှတ်ထားသည့်အာဏာပိုင် များ ခန့်ထားရေးကိစ္စ။

(ခ) လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့်အာဏာပိုင်နှင့် အခြားသတ်မှတ်သည့် အာ ဏာပိုင်များခန့်ထားရေးကိစ္စ။

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်များမှတ်ပုံတင်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စ။

(ဃ) ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းနှင့်၎င်း၊ အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း နှင့်၎င်း သက်ဆိုင်သည့် စည်းကမ်းချက်များ။

(င) မော်တော်ယာဉ်များနှင့် နောက်တွဲများတည်ဆောက်ရေး၊ ကိရိယာ တန်ဆာပလာတပ်ဆင်ရေးနှင့် ပြုပြင်ထားရှိရေးကိစ္စ။

(စ) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အဘတ်သင်ကျောင်းများ၊ သို့မဟုတ် ဌာနများ ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စ။

(ဆ) လက်မှတ်ဆောင်းသူများနှင့် စပယ်ယာများအား လိုင်စင်ထုတ်ပေးရေးကိစ္စ။

(ဇ) အချက်ပြအထိမ်းအမှတ်များနှင့် အချက်ပြကိရိယာများ။

(ဈ) ယာဉ်အသွားအလာအချက်ပြ အထိမ်းအမှတ်များပြလုပ်ထားရှိရန် အာဏာနှင့် ၎င်းတို့ကို လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား။

(ည) မော်တော်ယာဉ်အလေးချိန်နှင့် တင်ဆောင်သည့်ဝန် ကြီးကြပ်ရေး။

(ဋ) ခြေလျင်လမ်းကူးနေရာများ၊ ယာဉ်ဆိုက်ရာနေရာများ၊ ယာဉ်ရပ်ရန်နေရာများ၊ ယူသွားလမ်းများနှင့် လမ်းဘေးစကြံန်များ။

(ဌ) ဘေးအန္တရာယ်၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု၊ အနှောက်အယှက်၊သို့မဟုတ် ဗိတ်ဆို့တားဆီးရေး။

(ဍ) အာမခံပေါ်လစီများအတွက် လိုအပ်ချက်များနှင့် တာဝန်ကန့်သတ်ချက်များ။

(ဎ) အာမခံပေါ်လစီ တခုခုဖျက် သိမ်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရပ်စဲခြင်းကို မှတ်ပုံတင် အာဏာပိုင်ထံ အကြောင်းကြားရန် ပြည်ထောင်စု အာမခံစီနစ်အဖွဲ့၏ တာဝန်ဝတ္တရား။

(ဏ) ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပေးရသည့် အာမခံပေါ်လစီများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထားရှိရမည့် မှတ်တမ်းများ။

(တ) ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အခကြေးငွေများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စ။

(ထ) ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အခကြေးငွေများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရေးကိစ္စ။

(ဒ) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခုမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရေးကိစ္စ။

(ဓ) ဤဥပဒေအရ တင်သွင်းနိုင်သည့်အယူခံလွှာများနှင့်သက်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ။

(န) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ ယာယီထွက်ခွာသွားသော၊ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ယာယီရောက်ရှိလာသော မော်တော်ယာဉ်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စ။

(ပ) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ခေတ္တမျှသာ နေထိုင်သူတို့ယူဆောင်လာသည့် မော်တော်ယာဉ်များနှင့် သင့်တင့်ဆီလျော်အောင် ပြုလုပ်ရေးကိစ္စ။

(ဖ) ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် မော်တော်ယာဉ်ကို ငှါးရမ်းခြင်း၊ အခနှင့်မောင်းနှင်သွားလာရာ၌ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် စည်းကမ်းချက်များနှင့် ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်အခများ သတ်မှတ်ရန်ကိစ္စ။

(ဗ) သတ်မှတ်ရန်လိုအပ်သည့် အခြားကိစ္စများ။

၃၄။ ရုပ်သိမ်းခြင်း။ မြန်မာနိုင်ငံ မော်တော်ယာဉ်အက်ဥပဒေ (The Burma Motor Vehicles Act) ကို ဤဥပဒေဖြင့် ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။

ဧ၊ဝ၊—အမှတ် ၁၀၀၆၊ တရားရေးဌာန၊၁၀-၁-၇၂—၁,၀၀၀+၂၅—၂။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို
ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ

(နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥပဒေအမှတ် ၂၇/၈၉)

၁၃၅၁ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၅ ရက်
၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့သည် အောက်ပါဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်—

၁။ ဤဥပဒေကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေတွင်—

(က) ပုဒ်မ ၂၀ တွင်ပါရှိသော "ကျပ်တစ်ရာထိ ငွေဒဏ်" ဆိုသည့်စကားရပ်ကို "ငွေဒဏ် အနည်းဆုံးကျပ်တစ်ရာမှ အများဆုံးကျပ်တစ်ထောင်ထိ" ဆိုသည့်စကားရပ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ "သုံးနှစ်အတွင်း" ဆိုသည့် စကားရပ်ကို "တစ်နှစ်အတွင်း" ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ "ကျပ်ငါးဆယ်အောက် မနည်း၊ ကျပ်နှစ်ရာထက် မပိုသော ငွေဒဏ်" ဆိုသည့် စကားရပ်ကို "ငွေဒဏ် အနည်းဆုံးကျပ်နှစ်ရာမှ အများဆုံး ကျပ်တစ်ထောင့်ငါးရာထိ" ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့်လည်းကောင်း အစားထိုးရမည်၊

(ခ) ပုဒ်မ ၂၁ တွင် ပါရှိသော "သုံးလအထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်ရာထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ" ဆိုသည့် စကားရပ်ကို "ခြောက်လအထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်ငါးရာထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ် နှစ် ရပ် လုံး ဖြစ် စေ" ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ "သုံးနှစ်အတွင်း" ဆိုသည့် စကားရပ်ကို "တစ်နှစ်အတွင်း" ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ "ခြောက်လအထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်ရာအောက်မနည်း ကျပ်တစ်ထောင်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ" ဆိုသည့်စကားရပ်ကို "တစ်နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ် အနည်းဆုံး ကျပ်ငါးရာမှ အများဆုံး ကျပ်တစ်ထောင့်ငါးရာထိ ဖြစ်စေ၊ ဒဏ် နှစ် ရပ် လုံး ဖြစ် စေ" ဆို သည့် စကား ရပ် ဖြင့် လည်းကောင်း အစားထိုးရမည်၊

(ဂ) ပုဒ်မ ၂၂ တွင် ပါရှိသော "ကျပ်နှစ်ရာထိ ငွေဒဏ်" ဆိုသည့် စကားရပ်ကို "ငွေဒဏ် အနည်းဆုံး ကျပ်နှစ်ရာမှ အများဆုံး ကျပ်တစ်ထောင့်ငါးရာထိ" ဆိုသည့် စကားရပ်ဖြင့် အစားထိုးရမည်။

(ပုံ) နေဝင်း
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊
ဥက္ကဋ္ဌ၊
နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့။

၁၉၇၉ ခုနှစ်

မော်တော်ယာဉ် နည်းဥပဒေများ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁/၇၉

မော်တော်ယာဉ် နည်းဥပဒေများ

၁၃၄၁ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၂ ရက်

၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပို့ ဆောင် ဆက် သွယ် ရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ အရ အပ်နှင်းထားသောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုကျင့်သုံးလျက် အောက်ပါနည်းဥပဒေများကို ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။

အခန်း (၁)

အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤနည်း ဥ ပ ဒေ များ ကို မော် တော် ယာဉ် နည်း ဥ ပ ဒေ များ ဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤနည်းဥပဒေများတွင် ပါရှိသောစကားရပ်များသည် ဖော်ပြပါ အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေရမည်—

(က) ဥပဒေ ဆိုသည်မှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မော်တော်ယာဉ် ဥပဒေကို ဆိုသည်၊

(ခ) **ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့** ဆိုသည်မှာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရ လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့် အာဏာပိုင်နှင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (စ) အရ မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်တို့၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဆောင်ရွက်သည့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနကိုဆိုသည်၊

(ဂ) **မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့** ဆိုသည်မှာ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်က ဤဥပဒေအရ မိမိ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား အပ်နှင်းထားသည့် အဖွဲ့ကို ဆိုသည်၊

(ဃ) **ယာဉ်ထိန်းရဲ** ဆိုသည့်စကားရပ်တွင် ရဲဝတ်စုံဝတ်ဆင်၍ လမ်းပေါ်၌ ယာဉ်အသွားအလာကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းပေးသည့် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်ကိုဆိုသည်၊

(င) **ပိုင်ရှင်** ဆိုသည်မှာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့များတွင် ယာဉ်ကို မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မှတ်ပုံတင်ထားသူကိုဆိုသည်။ ယာဉ်ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မူချပိုင်ဆိုင်သည် မမှတ်ယူရ၊

(စ) **ယာဉ်အတွက်တာဝန်ရှိသူ** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်ကိုအသုံးပြုလျက်ရှိနေသူ သို့မဟုတ် ယာဉ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် ယာဉ်မောင်းသူ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်းသူ သို့မဟုတ် စပယ်ယာတို့ ပါဝင်သည်၊

(ဆ) **အုပ်ထိန်းသူ** ဆိုသည်မှာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ည) အရ အရွယ်မရောက်သေးသော ယာဉ်ပိုင်ရှင်အား အုပ်ထိန်းသူဖြစ်လျှင် ဆွေမျိုးရင်းချာထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးဖြစ်ရမည်ကိုဆိုလိုသည်၊

(ဇ) **မော်တော်ယာဉ် အမောင်းသင်သူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့်လုပ်ငန်း** ဆိုသည်မှာ နည်းပြတစ်ဦးဦးက အခငွေ ရယူ၍ဖြစ်စေ၊ အကျိုးအမြတ် တစ်ခုခုကိုရယူ၍ ဖြစ်စေ

တင်ကြိမ်တည်းတွင် သင်တန်းသား လေးဦးထက်မများသည့် ယာဉ်မောင်း အတတ်သင်ကြားပေးသောလုပ်ငန်းကို ဆိုသည်၊

(ဈ) **မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း** ဆိုသည်မှာ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်းမှအပ အခကြေးငွေရယူ၍ဖြစ်စေ၊ အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုခုကို ရယူ၍ဖြစ်စေ ယာဉ်မောင်းအတတ်သင်ကြားပေးသော ကျောင်းလုပ်ငန်းကိုဆိုသည်၊

(ည) **မော်တော်ယာဉ်အလုပ်ရုံ** ဆိုသည်မှာ မော်တော်ယာဉ်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ မွမ်းမံခြင်း၊ ကြံခိုင်ရေးပြုလုပ်ခြင်း စသောလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သည့် အလုပ်ရုံကိုဆိုသည်၊

(ဋ) **မော်တော်ဆိုင်ကယ်** ဆိုသည်မှာ ဘေးတွဲပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ အနည်းဆုံး ဘီးနှစ်ဘီးဖြင့် မောင်းနှင်သွားလာသော မော်တော်ယာဉ်ကိုဆိုသည်။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်အမည်တွင် "မိုပက်" နှင့် "စက်တပ်ခြေနင်းစက်ဘီး"တို့ပါဝင်သည်။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင်ဘေးတွဲပါလျှင် မော်တော်ဆိုင်ကယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရမည်၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် နောက်တွဲပါလျှင် ၃ ဘီးယာဉ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရမည်၊

(ဌ) **အငှားယာဉ်** ဆိုသည်မှာ ငှားရမ်းခ၊ သို့မဟုတ် အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုခုကိုရယူ၍ ဘယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်သောမော်တော်ယာဉ်ကို ဆိုသည်၊

(ဍ) **တက္ကစီယာဉ်** ဆိုသည်မှာ အငှားယာဉ်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသော ယာဉ်မောင်းသူမှအပ စီးနင်းသူ ၅ ဦးထက်ပို၍ မတင်ရသည့် လူစီးမော်တော်ယာဉ်ကို ဆိုသည်၊

(စ) **ဝန်ပေါ့မော်တော်ယာဉ်** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်တွင် ကုန်ပစ္စည်း အလေးချိန်စုစုပေါင်း ၃၀၀၀ ကီလိုဂရမ် (၃ တန်) အထိ တင်ဆောင်နိုင်သည့် မော်တော်ယာဉ်ကို ဆိုသည်၊

(ဆ) **ဝန်လေးမော်တော်ယာဉ်** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်တွင်ကုန်ပစ္စည်း အလေးချိန် စုစုပေါင်း ၃၀၀၀ ကီလိုဂရမ် (၃ တန်) ထက် ပို၍ တင်ဆောင်နိုင်သည့် မော်တော်ယာဉ်ကို ဆိုသည်၊

(ဇ) **ချိတ်ဆွဲယာဉ်** ဆိုသည်မှာ ဝန်ဆွဲမော်တော်ယာဉ်ဖြင့် နောက်တွဲကို ချိတ်၍ ပေါင်းစပ်ထားသော ယာဉ်ကို ဆိုသည်။ ထရက်တာ/ထရေလာ ပေါင်းစပ်ထားသော ယာဉ်ဟုလည်း ခေါ်တွင်နိုင်သည်၊

(ဈ) **ထရက်တာ** ဆိုသည်မှာ ဝန်ဆွဲအားအတွက် ဆောက်လုပ်ထားသည့် မော်တော်ယာဉ်မျိုးကိုဆိုသည်၊ လယ်ထွန်ရန်မှ အပ အခြားကိစ္စများ အတွက်ပါ အသုံးပြုသော လယ်ထွန်စက်ပါ အကျုံးဝင်သည်၊

(ည) **အနေးယာဉ်** ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသော သို့မဟုတ် လိုင်စင်ဆောင်ထားသော မော်တော်ယာဉ်၊ လမ်းပေါ်တွင် သွားလာခွင့်ရှိသည့် တိရစ္ဆာန်ဆွဲလှည်း၊ လက်တွန်းလှည်း၊ လက်ဆွဲလှည်း၊ ဘေးတွဲ သို့မဟုတ် နောက်တွဲဆိုက်ကား၊ ထိုလက်မှတ်၊ ဆေးဝါးစသည့် ပစ္စည်းများရောင်းခြင်း၊ ကြော်ငြာခြင်း အတွက် အသုံးပြုသည့် စက်ဘီးအစရှိသည်တို့ကို ဆိုသည်၊

(ဋ) **ဝန်မပါအလေးချိန်** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်မောင်းသူ၊ လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာ၊ စီးနင်းလိုက်ပါသူများ သို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်းများ မပါရှိသည့် ယာဉ်၏အလေးချိန်ကိုသာ ဆိုသည်။ ထိုအလေးချိန်တွင် တိုင်ကီတွင် ဆံ့သော လောင်စာဆီ အရန်ဘီးနှင့် ကိရိယာတန်ဆာပလာများ၏ အလေးချိန်ပါဝင်သည်၊

(န) <u>ဝန်ပါအလေးချိန်</u> ဆိုသည်မှာ ယာဉ်မောင်းသူ၊ လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာ၊ စီးနင်းလိုက်ပါသူများ သို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်းများ၏ အလေးချိန်နှင့် ယာဉ်၏ ဝန်မပါ အလေးချိန်နှစ်ရပ်ပေါင်းကိုဆိုသည်၊

(ပ) လမ်းညွှန်း ဆိုသည်မှာ လမ်းပေါ်နှင့် လမ်းဘေးများတွင် ဆိုင်းဘုတ်ဖြင့် လမ်းအသုံးပြုသူများ လိုက်နာရန် ဖော်ပြထားသည့် ပုံစံများနှင့် သင်္ကေတများကိုဆိုသည်၊

(ဖ) အချက်ပြ ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် လမ်းအသုံးပြုသော ယာဉ်မောင်းသူများ၊ အနေးယာဉ်မောင်းသူ၊ စီးသူ၊ တွန်းသူ၊ ဆွဲသူများ၊ စက်ဘီးစီးသူများ လမ်းပေါ်တွင် သွားလာနေစဉ် လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ထားသော မီးဖြင့်သော် လည်းကောင်း ပြသသည့် အချက်ပြများ၊ လမ်းပေါ်တွင် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းပေးသည့် ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူက လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဝီစီသံနှင့်လက်တွဲ၍ ဖြစ်စေ၊ အချက်ပြ ကိရိယာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားသင့်လျော်သော နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ ညွှန်ပြသည့်အချက်ပြများနှင့် လမ်းနယ်တွင် စိုက်ထူထားသော ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးများဖြင့် ပြသသည့် အချက်ပြအားလုံး ပါဝင်သည်၊

(ဗ) လမ်းနယ် ဆိုသည့်စကားရပ်တွင် မော်တော်ယာဉ်များ၊ ခြေကျင်လျှောက်သူများနှင့် လမ်းအသုံးပြုသော အခြားသူများ အသုံးပြုနိုင်သည့် လမ်းမြေတစ်ပြင်လုံး အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်—

(၁) မော်တော်ယာဉ်သွားလာရေးအတွက် ဆောက်လုပ်ထားသောလမ်းများ၊

(၂) မော်တော်ယာဉ် လမ်းများပေါ်ရှိ ကျွန်းများနှင့် ကျွန်းအမှတ်အသားများ၊

(၃) မော်တော်ယာဉ်လမ်းဘေးရှိလူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော လူသွားလမ်းနှင့် စက်ဘီးလမ်းများ၊

(၄) လမ်းပခုံးသားများ၊

(၅) မော်တော်ယာဉ် လမ်းနံဘေးတွင် တည်ဆောက်ထားသော သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော ယာဉ်ရပ်နားရန်နေရာများနှင့် ဘတ်စ်ကားမှတ်တိုင်နေရာများ၊

(၆) မော်တော်ယာဉ်၏ လမ်းနံဘေးရှိ လမ်းညွှန်းဆိုင်းဘုတ်များ၊ ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးတိုင်များ၊ ဓာတ်မီးတိုင်များ၊ ဓာတ်အားပြောင်းစက်များ၊ စာတိုက်ပုံးများ၊ တယ်လီဖုန်းတိုင်များနှင့် တယ်လီဖုန်းအဆက်အသွယ်ပုံးများ စသည်တို့ရှိသည့်နေရာများ။

(ဘ) **နှစ်လမ်းမောင်းလမ်း** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်များ မျက်နှာချင်းဆိုင် သွားလာနိုင်သော လမ်းကိုဆိုသည်၊

(မ) **တစ်လမ်းမောင်းလမ်း** ဆိုသည်မှာ ယာဉ်များမျက်နှာချင်းဆိုင် လုံးဝသွားလာခွင့်မရှိဘဲ သတ်မှတ်ထားသည့်ဘက်သို့သာဦးတည်မောင်းနှင်ရသည့်လမ်းကိုဆိုသည်၊

(ယ) **ယာဉ်ကြော** ဆိုသည်မှာ လမ်းတစ်လျှောက် ယာဉ်တစ်စီးချင်း ရှေ့နောက်ဦးတည် မောင်းနှင်သွားရန် သတ်မှတ်ထားသည့် လမ်းကြောင်းကိုဆိုသည်၊

(ရ) အမြန်နှုန်း ဆိုသည်မှာ ယာဉ်သည်တစ်နာရီလျှင် ကီလိုမီတာပေါင်း (မိုင်ပေါင်း) မည်ရွေ့မည်မျှဖြင့် ရွေ့လျားနေသည်ကိုဆိုသည်၊

(လ) ရပ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ ယာဉ်သွားလာမှု စည်းကမ်းအရ ရပ်ရမည့်နေရာများတွင် ယာဉ်မောင်းသူက ယာဉ်ကို ထိန်းသိမ်းလျက် ယာဉ်ခေတ္တရပ်ခြင်းကိုဆိုသည်၊

(ဝ) ရပ်ဆိုင်းခြင်း ဆိုသည်မှာ ခရီးသည် သို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်း တင်ရန်၊ ချရန်အတွက်သာ ယာဉ်မောင်းသူက ယာဉ်ကို ထိန်းသိမ်းလျက် ယာဉ်ရပ်ဆိုင်းခြင်းကိုဆိုသည်၊

(သ) ရပ်နားခြင်း ဆိုသည်မှာ ယာဉ်ရပ်နားရန်သတ်မှတ်သည့် နေရာတွင် စက်သပ်၍ ယာဉ်ရပ်နားထားခြင်းကိုဆိုသည်၊

(ဟ) ဂကွေ့ ဆိုသည်မှာ နှစ်လမ်းမောင်းတွင် ဦးတည် မောင်းနှင်နေသည့်ဘက်မှ မျက်နှာချင်းဆိုင် မောင်းနှင်သည့် အခြားတစ်ဘက်သို့ “ဂ” ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ကွေ့ဝင်ခြင်းကို ဆိုသည်။

အခန်း (၂)

မော်တော်ယာဉ်များမှတ်ပုံတင်ခြင်း

၃။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်များ မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူရမည်။ ယင်းအဖွဲ့သည် မိမိ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ လွှဲအပ်နိုင်သည်။

၄။ နည်းဥပဒေ ၆ တွင် ဖော်ပြထားသော မော်တော်ယာဉ်များမှ တစ်ပါး အခြားမော်တော်ယာဉ်များသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၌ မှတ်ပုံတင် ရမည်။

၅။ (က) ဤအခန်းအရ မှတ်ပုံတင်ထားသော မော်တော်ယာဉ် အတွက် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကထုတ်ပေးသော ယာဉ်မှတ်ပုံ တင်စာအုပ်နှင့် မှတ်တမ်းများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မှတ်ပုံတင်ထားသောပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်၊

(ခ) တစ်ဦးထက်ပိုသော ဖက်စပ်ပိုင်ရှင်များ သို့မဟုတ် ဘာသာ ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အသင်းအဖွဲ့များမှလည်း ပိုင်ရှင်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်နိုင်သည်၊ ထိုမော်တော်ယာဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စများအတွက် ဖက်စပ်ပိုင်ရှင် များ သို့မဟုတ် ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အသင်းအဖွဲ့များထဲမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်အား တာဝန် ပေးနိုင်သည်၊

(ဂ) အရွယ်မရောက်သေးသူဖြစ်လျှင် ၎င်းအတွက် တာဝန်ယူ မည့် အုပ်ထိန်းသူတစ်ဦးရှိရမည်။ အုပ်ထိန်းသူ၏အမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာကို ပိုင်ရှင်နှင့်တွဲ၍ ယာဉ်မှတ်ပုံတင်စာအုပ်နှင့် မှတ်တမ်းများတွင် ရေးသွင်းထားရမည်၊

(ဃ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏အသိအမှတ်ပြုဖြင့် ဆောင်ရွက်သော မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင် ပြောင်းလဲခြင်းသာ အတည်ဖြစ် သည်။

၆။ မှတ်ပုံတင်ရန်မလိုသော မော်တော်ယာဉ်များမှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်သည်—

(က) တပ်မတော် (ကြည်း/ရေ/လေ)တွင် အသုံးပြုသော မော်တော်ယာဉ်များ၊

(ခ) မြေတူးစက်၊ မြေထိုးစက်၊ မြေညှိစက်၊ မြေသယ်စက်၊ လမ်းကြိတ်စက် စသည့်စက်ယန္တရားကြီးများ၊

(ဂ) လယ်ယာလုပ်ငန်းအတွက်သာလျှင် သီးသန့်အသုံးပြုသော ထရက်တာ (လယ်ထွန်စက်)များ၊

(ဃ) ပြည်သူ့တို့ဆိုင်ရာ နေရာများတွင် အသုံးမပြုသော မော်တော်ယာဉ်များ၊ သို့မဟုတ် စက်ယန္တရားများ။

၇။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ မှတ်ပုံတင်သက်တမ်းကာလသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။ သက်တမ်းကာလ ကုန်ဆုံးရက်သည် ကုန်ဆုံးသည့်လ၏ နောက်ဆုံးရက် ဖြစ်စေရမည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ သတ်မှတ်ထားသည့် သက်တမ်းကာလမကုန်ဆုံးမီ သာမန်အားဖြင့် မှတ်ပုံတင်ကုန်ဆုံးသည့်လအတွင်းတွင် ပိုင်ရှင်က သက်ဆိုင်သည့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၌ မိမိယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်ရမည်။ သို့ရာတွင် အထူးကိစ္စရပ်များအတွက် မှတ်ပုံတင်သက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီ ရက်ပေါင်း ၉၀ အတွင်း မှတ်ပုံတင်အသစ် လဲလှယ်ရေးကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်၊

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (က)အရ သတ်မှတ်ထားသည့် သက်တမ်းကာလကုန်ဆုံးပြီးမှ မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်ခြင်း ပြုလုပ်လျှင် ပိုင်ရှင်သည် သတ်မှတ်ထားသည့် မှတ်ပုံတင်အခကြေးငွေအပြင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က စည်းကြပ်သည့် အချိန်လွန်ကြေးကိုပါ ပေးဆောင်ရမည်၊

(ဃ) မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်ရန်ပျက်ကွက်နေသည့်ကာလသည် တစ်ဆက်တည်း ငါးနှစ်ဖြစ်လျှင် အဆိုပါ မော်တော်ယာဉ်၏ မှတ်ပုံတင် အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်စေရမည်၊

(င) မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ပိုင်ရှင်၏နေရပ်လိပ်စာနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၌ မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်ရမည်၊

(စ) မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်ခြင်း မပြုမီ ပိုင်ရှင်သည် မိမိမော်တော်ယာဉ် အတွက် သုတစ်ပါး ထိခိုက်မှုအာမခံ ပရီမီယံပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ရမည်၊

(ဆ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်ကို စစ်ဆေး၍ သတ်မှတ်ချက်နှင့် ညီညွတ်မှသာ မှတ်ပုံတင်အသစ် လဲလှယ်ပေးရမည်၊

(ဇ) ပိုင်ရှင်သည် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က အသစ်လဲလှယ်ပေးသော မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ကို ရှေ့မှထင်ရှားစွာမြင်စေရန် မိမိယာဉ်၌ တပ်ဆင်ထားရမည်၊

(ဈ) ဤနည်းဥပဒေအရ မော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်အသစ် လဲလှယ်ပေးသည့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် အသစ်လဲလှယ်ပေးသော မော်တော်ယာဉ်အကြောင်းအရာများကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း အစီရင်ခံရမည်။

၈။ (က) ဥပဒေပုဒ်မ ၅ နှင့်အညီ မော်တော်ယာဉ်ကို အခါခပ်သိမ်း ပြုပြင်ထားရှိရန် တာဝန်ရှိသူသည် ပိုင်ရှင်သာဖြစ်သည်၊

(ခ) ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း တာဝန်ရှိသူက မိမိမော်တော်ယာဉ်ကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

၉။ မော်တော်ယာဉ်စစ်ဆေးခြင်း—

(က) မော်တော်ယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင် မပေးမီ၌လည်းကောင်း၊ မှတ်ပုံတင်အသစ် လဲလှယ်မပေးမီ၌လည်းကောင်း၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ပါ လိုအပ်ချက်များအရလည်းကောင်း မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က မော်တော်ယာဉ်ကိုစစ်ဆေးရမည်၊

(ခ) နိုင်ငံတော်၏ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများတွင် မော်တော်ယာဉ်ကို အရည်အချင်းပြည့်မီသော အင်ဂျင်နီယာများဖြင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနေလျှင် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ မော်တော်ယာဉ်များကို ၎င်းအင်ဂျင်နီယာများဖြင့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကိုယ်စား စစ်ဆေးရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်တို့ဖြင့် ခွင့်ပြုနိုင်သည်၊

(ဂ) မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မဆို မှတ်ပုံတင်ခွင့်ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မော်တော်ယာဉ်များတည်ဆောက်ခြင်း၊ ကိရိယာတန်ဆာပလာတပ်ဆင်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့နှင့်အညီ ရှိ မရှိကို စစ်ဆေးရမည်၊

(ဃ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကိုယ်စား မော်တော်ယာဉ်စစ်ဆေးရေးအတွက် နည်းလမ်းများကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်။

၁၀။ ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်မှ အငှားမော်တော်ယာဉ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည် —

(က) ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသော ပိုင်ရှင်သည် ငှားရမ်းခ သို့မဟုတ် အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုခုအတွက် မိမိယာဉ်ဖြင့်ခရီးသည် သို့မဟုတ် ကုန်စည်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်လိုပါက အငှားမော်တော်ယာဉ်အဖြစ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း လျှောက်ထားရမည်၊

(ခ) အငှားမော်တော်ယာဉ်အဖြစ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲလိုသော ပိုင်ရှင်သည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) အငှားအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလိုသော မော်တော်ယာဉ်အတွက် သူတစ်ပါးထိခိုက်မှုအာမခံ ပရီမီယံ ခြားနားငွေကို ပိုင်ရှင်ကပေးဆောင်ရမည်၊

(ဃ) အငှားမော်တော်ယာဉ်ကို ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်နှင့် ခွဲခြားသိရှိနိုင်ရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ရမည်၊

(င) အငှားမော်တော်ယာဉ်၏မှတ်ပုံတင်ကုန်ဆုံးရက်သည် ယခင်ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်၏ မှတ်ပုံတင်ကုန်ဆုံးရက် အတိုင်း ဖြစ်စေရမည်၊

(စ) အငှားမော်တော်ယာဉ်အဖြစ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲခွင့် ရရှိသောပိုင်ရှင်သည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ကုန်းလမ်းနှင့်ပြည်တွင်း ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေအရ သက်ဆိုင်ရာမှ လုပ်ငန်းလိုင်စင်ကိုရယူရမည်၊

(ဆ) အငှားမော်တော်ယာဉ်များ လိုက်နာရန်စည်းကမ်းများ သည် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၆) တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အတိုင်းဖြစ်သည်၊

(ဇ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကို ကိုယ်ပိုင်ယာဉ်အဖြစ်သာ အသုံးပြု ခွင့်ပြုသဖြင့် အငှားယာဉ်အဖြစ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲ ခွင့်မပြု။

၁၁။ အငှားမော်တော်ယာဉ်မှ ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်သို့ မှတ်ပုံတင် ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) နည်းဥပဒေ (၁၀)၊ နည်းဥပဒေခွဲ (စ) အရ လုပ်ငန်း လိုင်စင်ရရှိထားသော အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင်သည် လုပ်ငန်း လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့်အဖွဲ့သို့ လုပ်ငန်းလိုင်စင် ပြန်လည် အပ်နှံပြီးကြောင်း အထောက်အထား တင်ပြနိုင်လျှင် အဆိုပါအငှားယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ကိုယ်ပိုင်ယာဉ် အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲမှတ်ပုံတင်ပေးရမည်၊

(ခ) အငှားမှ ကိုယ်ပိုင်မော်တော်ယာဉ်သို့ မှတ်ပုံတင်ပြောင်းလဲပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်းသို့ အကြောင်းကြားရမည်။

၁၂။ ပိုင်ရှင်နေရပ်လိပ်စာပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) ပိုင်ရှင်သည် နေရပ်လိပ်စာ ပြောင်းလဲလိုလျှင် လက်ရှိမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အကြောင်းကြား၍ လိပ်စာသစ်ကို ရေးမှတ်ရန် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ကို တင်ပြရမည်။ နေရပ်လိပ်စာသစ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သစ်သို့ အကြောင်းကြားရမည်။ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ဟောင်းသို့ အကြောင်းမကြားဘဲ ပြောင်းရွှေ့သွားသော မော်တော်ယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သစ်က ဆက်လက်မှတ်ပုံတင်ပေးရန် ငြင်းဆိုနိုင်သည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ပိုင်ရှင်နေရပ်လိပ်စာ ပြောင်းလဲခြင်းကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သစ်နှင့် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ လက်ရှိမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က အကြောင်းကြားရမည်၊

(ဂ) အငှားမော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်၏ နေရပ်လိပ်စာပြောင်းလဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၆) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ ပိုင်ရှင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) မှတ်ပုံတင်ထားသော မော်တော်ယာဉ်ကို ပိုင်ရှင်ပြောင်းလဲလိုလျှင် လွှဲပြောင်းပေးသူနှင့် လွှဲပြောင်းလက်ခံသူတို့ နှစ်ဦးစလုံးသည် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင် ကတ်ပြား

များနှင့် ယာဉ်မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ကို ယူဆောင်၍ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ကိုယ်တိုင် သွားရောက် ပြီး ပိုင်ရှင် ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ဆောင်ရွက်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးမှ တစ်ဦးဦးသည် အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ကိုယ်တိုင်မလာရောက်နိုင်ပါက မော်တော်ယာဉ်လွှဲပြောင်းခြင်း၊ လက်ခံခြင်းကိစ္စအတွက် တရားဝင်မှတ်ပုံတင်ထားသည့် စာချုပ်စာတမ်းကို လည်းကောင်း၊ တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ် လွှဲစာကိုလည်းကောင်း တင်ပြလျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ အခြားထူးခြားသော ပိုင်ရှင်ပြောင်းလဲမှုအတွက်ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) အငှား မော်တော်ယာဉ် ပိုင်ရှင် ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၆) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ဃ) လက်ရှိမော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်မှ မော်တော်ယာဉ်ကို ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းရွှေ့ခြင်းပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်းကို တစ်ဦးဦးက တားမြစ်လိုပါက အနိမ့်ဆုံး မြို့နယ်အဆင့်ရှိ တရားရုံးမှ တားမြစ်ပေးရန် အကြောင်းကြားစာကို ယာဉ်ပိုင်ရှင်အမည်မပြောင်းလဲမီ သို့မဟုတ် ယာဉ်မပြောင်းရွှေ့မီ သက်ဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့အရောက် ကြိုတင်၍ ပေးပို့ထားမှသာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က တားမြစ်ပေးနိုင်မည်။

၁၄။ (က) မော်တော်ယာဉ်တွင် ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်လိုလျှင် ပိုင်ရှင်သည်—

(၁) သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ကြိုတင်လျှောက်ထားရမည်။ လျှောက်လွှာတွင် ပြောင်းလဲလိုသည့် အချက်များနှင့် ကြာမြင့်မည့် ကာလကို ဖော်ပြရမည်၊

(၂) ၎င်းလျှောက်ထားချက်ကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ စာဖြင့် ခွင့်ပြုမှသာ ပြုလုပ်ရမည်။

(ခ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ပိုင်ရှင်၏ လျှောက်ထားချက်ကို သဘောတူလျှင် တူကြောင်း၊ သဘောမတူလျှင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် မတူကြောင်း ပြန်ကြားရမည်၊

(ဂ) ခွင့်ပြုချက်အရ မော်တော်ယာဉ်တွင် ပြောင်းလဲပြီးလျှင် ပြီးချင်း စစ်ဆေးခံရန် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်နှင့် အတူ လာရောက်ရမည်၊

(ဃ) မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်သည် နည်းဥပဒေခွဲ (က) အတိုင်း မလိုက်နာလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ မှတ်ပုံတင်ဖျက်သိမ်းသည်အထိ အရေးယူနိုင်သည်။ ဤနည်းဥပဒေခွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်၊

(င) “ နိမ့်ဒွါန် ” ယာဉ်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသော မော်တော်ယာဉ်သည် ယာဉ်သက်တမ်းတစ်လျှောက် နိမ့်ဒွါန်ယာဉ်အဖြစ်သာ တည်ရှိစေရမည်။

၁၅။ (က) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မိမိနယ်မြေအတွင်းရှိ မော်တော်ယာဉ်တစ်စီးစီးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအချက် တစ်ရပ်ရပ်အရ မှတ်ပုံတင်ခေတ္တရပ်စဲနိုင်သည်—

(၁) ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေရှိခြင်း၊

(၂) ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃) ပါ လိုအပ်ချက်များနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း၊

(၃) ဤနည်းဥပဒေခွဲ၏ အပိုဒ် (၁) နှင့် (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှတစ်ပါး နည်းဥပဒေများပါ မော်တော်ယာဉ်ပိုင်ရှင်မှ လိုက်နာရမည့် အခြားလိုအပ်ချက်များ မလိုက်နာခြင်း၊

(၄) မော်တော်ယာဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် ပိုင်ရှင်အား မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ဆင့်ခေါ်ရာတွင် ခိုင်လုံသောအကြောင်းပြချက်တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ လာရောက်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်း။

(ခ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ မှတ်ပုံတင်ကို ခေတ္တရပ်စဲလျှင် ထိုသို့ ခေတ္တရပ်စဲကြောင်းကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သို့ ချက်ချင်း စာဖြင့်အကြောင်းကြားရမည်၊

(ဂ) ဤနည်းဥပဒေအရ အရေးယူခြင်းခံရသော ပိုင်ရှင်သည် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်နှင့် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ကို သက်ဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ပြန်အပ်ရမည်၊

(ဃ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ မှတ်ပုံတင် ခေတ္တရပ်စဲထားခြင်း ခံရသော မော်တော်ယာဉ်တွင် လိုအပ်ချက်များ ပြုပြင်ပြီးလျှင် မှတ်ပုံတင် ခေတ္တရပ်စဲထားခြင်းမှ ပယ်ဖျက်၍ ယာဉ်မှတ်ပုံတင်စာအုပ်နှင့် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်တို့ကို ပြန်ပေးရမည်။

၁၆။ (က) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် အောက်ပါ အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ရပ်ကြောင့် မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ဖျက်သိမ်းရမည်—

(၁) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်ကို ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် အသုံးပြုက အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်လျှင် အင်ဂျင်နီယာဖြင့် ထိုမော်တော်ယာဉ်ကို စစ်ဆေးစေရာ၌ အန္တရာယ်ကင်းစွာ မောင်းနှင်ရန် ပြန် လည် ပြင် ဆင် မရနိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခြင်းကို အတည်ပြုခြင်း၊

(၂) ပိုင်ရှင်သည် မိမိ၏ မော်တော်ယာဉ်ကို မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမှ ဖျက်သိမ်းပေးရန် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ဖြစ်စေ၊ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ဖြစ်စေ စာဖြင့်အကြောင်းကြားခြင်း၊

(၃) ယာဉ် တိုက် ခိုက် တိမ်း မှောက် မှု ကြောင့် လည်းကောင်း၊ မီး လောင် မှု ကြောင့် လည်း ကောင်း၊ အခြား တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ယာဉ်ပျက်စီးလျှင် လည်းကောင်း မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကအင်ဂျင်နီယာဖြင့် စစ် ဆေး ၍ ယာဉ် သည် ထာ ဝ စဉ် သုံး မ ရ နိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခြင်းကို အတည်ပြုခြင်း၊

(၄) နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် မော်တော်ယာဉ်ကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြင်ပသို့ ထာဝစဉ်ထုတ်ယူသွားခြင်း၊

(၅) မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်သက်တမ်း ကုန်ဆုံး၍ အသစ်လဲလှယ်ရန် ပျက်ကွက်နေသောကာလမှာ တစ်ဆက်တည်း ၆ နှစ်ပြည့်မြောက်ခြင်း၊

(၆) မော်တော်ယာဉ်တွင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက် မရဘဲ ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ယာဉ်အမျိုးအမည်၊ သို့မဟုတ် ခုနှစ်ပုံစံ၊ သို့မဟုတ် တင်အားပြောင်း နေခြင်း၊

(၇) မော်တော်ယာဉ်သည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်သည့် မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်သက်တမ်း ကျော်လွန် ခြင်း။

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) တွင် ဖော်ပြထားသော မှတ်ပုံတင် ဖျက်သိမ်းရန် အကြောင်းအရာများကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ တင်ပြလျှင် မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်ဖျက်သိမ်းခြင်းအမိန့်ကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်ရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က တိုက်ရိုက် အရေး ယူပြီးသောကိစ္စရပ်များကို သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အကြောင်းကြားရမည်။ ထိုအမိန့်စာကို ပိုင်ရှင်သို့ မိတ္တူ ပေးရမည်၊

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ မှတ်ပုံတင်ဖျက်သိမ်းခံရသော မော်တော်ယာဉ်၏ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်နှင့် မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်ကို ပိုင်ရှင်ထံမှ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က တောင်းယူ ရမည်၊

(ဃ) မှတ်ပုံတင်ဖျက်သိမ်းခံရသော မော်တော်ယာဉ်များ စုပေါင်းစာရင်းကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က အမိန့်ကြော်ငြာ စာပြု၍ အနည်းဆုံး တစ်နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် ကြေညာရမည်။

၁၇။ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်၊ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် မိတ္တူထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) မှတ်ပုံတင်စာအုပ်၊ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် ပျောက်ဆုံးလျှင် ပိုင်ရှင်သည် ပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ တိုင်ကြားရမည်။ ထိုသို့တိုင်ကြားပြီးကြောင်း အထောက်အထားကိုရယူပြီး ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ စာအုပ်မိတ္တူ သို့မဟုတ် လက်မှတ် မိတ္တူအတွက် လျှောက်ထားလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က စာအုပ် မိတ္တူ သို့မဟုတ် လက်မှတ် မိတ္တူ ထုတ်ပေးရမည်။ စာအုပ် မိတ္တူ သို့မဟုတ် လက်မှတ် မိတ္တူကို ရယူပြီးနောက် ပျောက်ဆုံးသော စာအုပ် သို့မဟုတ် လက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရရှိလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ပြန်အပ်ရမည်၊

(ခ) မှတ်ပုံတင်စာအုပ် သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် ပျက်စီးနေလျှင် ပိုင်ရှင်သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ မိတ္တူအတွက်လျှောက်ထားရာ၌ ပျက်စီးနေသော စာအုပ် သို့မဟုတ် လက်မှတ်ကိုပါ ပူးတွဲပေးရမည်။ လျှောက်လွှာနှင့်အတူ ပျက်စီးနေသောစာအုပ် သို့မဟုတ် လက်မှတ်ကို ရရှိလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က မိတ္တူထုတ်ပေးရမည်၊

(ဂ) မှတ်ပုံတင်စာအုပ်မိတ္တူ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် မိတ္တူကိုထုတ်ပေးရာတွင် "မိတ္တူ" ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေရန်နှင့် တစ်ပြေးညီဖြစ်စေရန် ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်။

၁၈။ ပြည်ပမှ ခေတ္တဝင်ရောက်လာသော မော်တော်ယာဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မော်တော်ယာဉ်သွားလာမှု ကွန်ဗင်းရှင်းစာချုပ်အရ ပြည်ပမှ ခေတ္တဝင်ရောက်

လာသော မော်တော်ယာဉ်ကို နည်းဥပဒေခွဲ (ခ) နှင့် ညီညွတ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အချိန်၊ နေရာ ကန့်သတ်ချက်ဖြင့် မောင်းနှင်သွားလာနိုင်ရေးအတွက် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ (၄) အရ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ယာယီမှတ်ပုံတင်ခွင့် ပြုနိုင်သည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ပြည်ပမှ ခေတ္တဝင်ရောက်လိုသော မော်တော်ယာဉ်သည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ညီညွတ်ရမည်—

(၁) နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ရရှိသော မော်တော်ယာဉ်နှင့် ယာဉ်မောင်းသူဖြစ်ရမည်။ ထိုယာဉ်မောင်းသူထံတွင်သက်တမ်းရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းနှင်ခွင့်လက်မှတ်ရှိရမည်၊

(၂) ၎င်းမော်တော်ယာဉ်ဖြင့် လိုက်ပါလာမည့် ခရီးသည်များ သို့မဟုတ် တင်ဆောင်လာမည့် ကုန်ပစ္စည်းများအတွက်ပါ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက် ရရှိရမည်၊

(၃) ၎င်း မော်တော်ယာဉ်၏ အတိုင်းအတာ များနှင့် အလေးချိန်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ခွင့်ပြုသည့် သတ်မှတ်ချက်များထက်မပိုစေရ၊

(၄) ၎င်းမော်တော်ယာဉ်၏တည်ဆောက်မှုနှင့် ပြုပြင်ထားမှု အခြေအနေသည် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီရမည်။

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (ခ) နှင့် ညီညွတ်သော မော်တော်ယာဉ်ကို ယာယီမှတ်ပုံတင်ပေးရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည်—

(၁) ခွင့်ပြုလက်မှတ်ထုတ်ပေးရမည်။ ထိုခွင့်ပြုလက်မှတ်တွင် လိုအပ်သောစည်းကမ်းချက်များကို ချမှတ်ပေးရမည်၊

(၂) ရှင်းမော်တော်ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ရန် အတွက် ယာယီမှတ်ပုံတင်အမှတ်ထုတ်ပေးရမည်၊

(၃) ယာယီမှတ်ပုံတင်ခြင်း အတွက် သတ်မှတ်သည့် အခကြေး ကောက်ခံရမည်။

၁၉။ (က) နိုင်ငံတော်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် လေလံတင်ရောင်းချသော အသုံးပြုပြီး မော်တော်ယာဉ်များကို ဤအခန်းအရ မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် ဤနည်းဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ခ) လေလံတင်ရောင်းချရန် မော်တော်ယာဉ်များစာရင်းကို လေလံတင်ရောင်းချရက်မတိုင်မီ အနည်းဆုံး ရက်ပေါင်း ၃၀ ကြိုတင်၍ ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်သူက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ပေးပို့ရမည်။ ထိုစာရင်းသည် မော်တော်ယာဉ်များ လေလံတင် ရောင်းချပြီးမှ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ရောက်ရှိပါက ထိုစာရင်းပါ မော်တော်ယာဉ်များကို မှတ်ပုံတင်ပေးရေးအတွက် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ငြင်းဆိုနိုင်သည်၊

(ဂ) ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်သူက လေလံတင်ရောင်းချမည့် မော်တော်ယာဉ်များစာရင်းကို ပေးပို့ရာတွင် လေလံတင် ရောင်းချခွင့်ပြုသည့် နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်း၏ စစ်ဆေးထောက်ခံချက်လည်း ပါဝင်ရမည်။ စစ်ဆေးထောက်ခံချက်တွင် မှတ်ပုံတင်ပေးရန် သင့် မသင့်ကို ဖော်ပြရမည်၊

(ဃ) နည်းဥပဒေ ၁၆၊ နည်းဥပဒေခွဲ (က)၊ နည်းဥပဒေခွဲငယ် (၅)၊ သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေခွဲငယ် (၆) နှင့် ငြိစွန်းနေသော မော်တော်ယာဉ်သည် လေလံတင် ရောင်းချသော မော်တော်ယာဉ်များတွင် ပါဝင်လျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်

အဖွဲ့သည် ၎င်းမော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကိုခွင့်မပြုရ။ ထိုမော်တော်ယာဉ်တို့ကို ယာဉ်အပို ပစ္စည်းများအဖြစ်သာ လေလံတင်ရောင်းချရမည်၊

(င) ဤအခန်းအရ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသော ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနပိုင် အသုံးပြုပြီး မော်တော်ယာဉ်များကို လေလံတင်ရောင်းချလျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ၎င်းမော်တော်ယာဉ်များအတွက် မှတ်ပုံတင်အမှတ်များကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်၊

(စ) လေလံတင်ရောင်းချသော မော်တော်ယာဉ်ကို ဝယ်ယူသူက ပြန်လည်ပြုပြင် အသုံးပြုရန်အတွက် ၎င်းယာဉ်ကို ပြုပြင်နေချိန်တွင် စမ်းသပ်မောင်းနှင်ရန် စတီအမှတ်ကို တပ်ဆင်အသုံးပြုရမည်၊

(ဆ) လေလံတင် ရောင်းချသည့်ရက်တွင် နည်းဥပဒေ ၁၆၊ နည်းဥပဒေခွဲ (က)၊ နည်းဥပဒေခွဲငယ် (၇) အရ ငါးနှစ် မပြည့် မြောက် သေး သော မော် တော် ယာဉ် ကို သာ ဆက်လက်မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရမည်၊

(ဇ) လေလံတင်ရောင်းချသော မော်တော်ယာဉ်ကို ဝယ်ယူသူက လေလံဆွဲဝယ်ယူသည့်ရက်မှ နှစ်နှစ်မတိုင်မီ မှတ်ပုံတင်ရမည်။ မှတ်ပုံမတင်လျှင် နှစ်နှစ်ပြည့်မြောက်သည့်ရက်မှစ၍ မှတ်ပုံတင်ခွင့်မရှိစေရ၊

(ဈ) လေလံတင်ရောင်းချသော မော်တော်ယာဉ်ကို ဝယ်ယူသူ၏ အမည်ဖြင့်သာ မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရမည်၊

(ည) အငှားမော်တော်ယာဉ်တိုင်းကို ကိုယ်ပိုင်ယာဉ်အဖြစ်သာ လေလံတင်ရောင်းချရမည်၊

(ဋ) ဤနည်းဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ လံ တင် ရောင်းချသောအဖွဲ့နှင့် လေလံဆွဲဝယ်ယူသူများသိရှိစေရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၀။ (က) နိုင်ငံတော်က ဥပဒေအရ သိမ်းဆည်းထားသော မော်တော်ယာဉ်ကို လေလံတင်ရောင်းချလျှင် သို့မဟုတ် အခြားအဖွဲ့အစည်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသို့ လွှဲပြောင်းပေးလျှင် ထိုမော်တော်ယာဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သိမ်းဆည်းထားသောအဖွဲ့မှ အောက်ပါ အချက်အလက်များကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ စာဖြင့် အကြောင်းကြားမှသာလျှင် မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရမည်—

(၁) ယာဉ်မှတ်ပုံတင်အမှတ် (ရှိလျှင်)၊

(၂) မော်တော်ယာဉ်အမျိုးအမည်၊

(၃) မော်တော်ယာဉ်အမျိုးအစား၊

(၄) အောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်အမှတ်၊

(၅) စက်အမှတ်၊

(၆) လေလံဆွဲဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းလက်ခံသူ၏ အမည်၊ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်အမှတ်နှင့် နေရပ်လိပ်စာ၊

(၇) လေလံတင် ရောင်းချသည့်ရက်စွဲ၊ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းပေးသည့်ရက်၊

(၈) မော်တော်ယာဉ်ကို မည်သူ့ထံမှ မည်သို့ ရရှိခဲ့ကြောင်း၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ၊ လေလံတင်ရောင်းချသော သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းပေးသော မော်တော်ယာဉ်သည် တရားမဝင်သောနည်းဖြင့် နိုင်ငံတော်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိနေလျှင် သို့မဟုတ် တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိလျှင် ထိုယာဉ်ကို ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းလက်ခံသူသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အခကို ပေးဆောင်ပြီးမှသာ မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရမည်။

၂၁။ မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မဆို မှတ်ပုံတင်သည့်အခါ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အသစ်လဲလှယ်သည့်အခါတိုင်း ဥပဒေအခန်း (၃) အရ ထားရှိရမည့် သုတစ်ပါးထိခိုက်မှု အာမခံထားခြင်းအတွက် အာမခံပရီမီယံကို သက်ဆိုင်ရာ မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ပေးဆောင်ရမည်။

၂၂။ ပေးရမည့်အခငွေများ

(က) ဤအခန်းအရ ပေးရမည့်အခငွေများသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်းဖြစ်ရမည်၊

(ခ) နိုင်ငံတော်၏ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများပိုင် မော်တော်ယာဉ်များအတွက် မှတ်ပုံတင်ခကို ချက်လက်မှတ်ဖြင့်လည်း ပေးချေနိုင်သည်။ ချက်လက်မှတ်ဖြင့် ပေးချေသောငွေသည် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ဘဏ်စာရင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာယာဉ်မှတ်ပုံတင်သက်တမ်းကုန်ဆုံးသည့်ရက်ကိုနောက်ဆုံးထား၍ စာရင်းဝင်ပြီးဖြစ်စေရမည်၊

(ဂ) အောက်ပါမော်တော်ယာဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်မှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်မဆို အခငွေပေးရန်မလို—

(၁) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အတွင်းရှိ နိုင်ငံခြားသံရုံးပိုင် မော်တော်ယာဉ်များ၊

(၂) မီးသတ်စက်နှင့် မီးသတ်မော်တော်ယာဉ်များ၊

(၃) သူနာတင်မော်တော်ယာဉ်များ၊

(၄) ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ပိုင်မော်တော်ယာဉ်များ၊

(၅) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုသည့် မော်တော်ယာဉ်များနှင့် ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနပိုင် မော်တော်ယာဉ်များ။

၂၃။ **အယူခံဝင်ခြင်း**

(က) ဤအခန်းအရ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ချမှတ်သည့် အမိန့် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုခုကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်လိုလျှင် ပိုင်ရှင်သည် အမိန့်ကြောင်းကြားစာ ရရှိသည့်ရက်မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အယူခံနိုင်သည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ အယူခံဝင်လိုလျှင် အဆိုပါအမိန့် ချမှတ်သည့် အကြောင်းကြားစာရရှိသည့်ရက်မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ အယူခံဝင်နိုင်သည်၊

(ဂ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်သည်။

အခန်း (၃)

မော်တော်ယာဉ်များ တည်ဆောက်ခြင်း၊ ကိရိယာ တန်ဆာပလာ တပ်ဆင်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း

၂၄။ ဤအခန်းအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော နည်းဥပဒေများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ နည်းဥပဒေများအရ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ထုတ်ပြန်သော ညွှန်ကြားချက်များနှင့်သော်လည်းကောင်း မညီညွတ်သော မော်တော်ယာဉ်ကို ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာများတွင် မည်သူမျှအသုံးမပြုရ သို့မဟုတ် အသုံးမပြုစေရ။

၂၅။ (က) သာမန်အားဖြင့်မော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် ခြေနင်းဘရိတ် (ယာဉ်မောင်းနှင်သွားလာနေစဉ်သုံးဘရိတ်) နှင့် လက်ဆွဲဘရိတ် (ယာဉ်ရပ်ထားစဉ်သုံးဘရိတ် သို့မဟုတ် အရေးပေါ်သုံးဘရိတ်) စနစ်နှစ်မျိုးကို သီးခြားတပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ မော်တော်ယာဉ်ဘရိတ်များသည် ယာဉ်မောင်းနှင်နေသူက လွယ်ကူစွာအသုံးပြုနိုင်သည့် အနေအထားတွင် ရှိရမည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည့် ခြေနင်းဘရိတ်ကို ယာဉ်ပေါ်တွင် ဝန်တင်ထားသည်ဖြစ်စေ၊ ဝန်တင်မထားသည်ဖြစ်စေ မြေညီလမ်းပေါ်၌အသုံးပြုလျှင် စတင်အသုံးပြုသည့်နေရာမှ ယာဉ်ရပ်တန့်ရမည့် မော်တော်ယာဉ်အရှိန်သတ်အကွာအဝေးသည် သတ်မှတ်ချက်အတွင်း ဖြစ်စေရမည်။ မော်တော်ယာဉ်အရှိန်သတ်အကွာအဝေးသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည့် လက်ဆွဲဘရိတ်ကို ယာဉ်ပေါ်တွင် ဝန်တင်ထားသည်ဖြစ်စေ၊ ဝန်တင်မထားသည်ဖြစ်စေ ဆင်ခြေလျှော အတက်အဆင်းလမ်းပေါ်၌ အသုံးပြုလျှင် ယာဉ်သည် လုံးဝရပ်တန့်နေရမည်၊

(ဃ) မော်တော်ယာဉ်တွင် ချိတ်ဆွဲမည့်နောက်တွဲ၌ ဘရိတ် တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ၎င်းဘရိတ်ကို အသုံးပြုပုံမှာ ယာဉ်ထုတ်လုပ်သူ၏ လမ်းညွှန်မှုအတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(င) မော်တော်ဆိုင်ကယ် တိုင်းတွင် နောက်ဘီးကို ဖမ်းသောဘရိတ်နှင့် ရှေ့ဘီးကိုဖမ်းသော ဘရိတ်နှစ်မျိုးတပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ထုတ်လုပ်သူ၏ ပုံစံအရ ရှေ့ဘီးကိုဖမ်းသော ဘရိတ်မပါလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူပြီးမှ အသုံးပြုရမည်၊

(စ) လေအား သို့မဟုတ် လေဟာနယ်အား အမျိုးအစား ဘရိတ်စနစ်ကို တပ်ဆင်ထားသည့် မော်တော်ယာဉ်တွင် လေ သို့မဟုတ် လေဟာနယ်ကို သိုလှောင်ထားသည့် လေအိုးများရှိရမည်၊ ထိုစနစ်တွင် လေယိုစိမ့်မှု မရှိစေရ။

၂၆။ (က) နေဝင်ချိန်မှ နေထွက်ချိန် စပ်ကြားတွင်လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတုကြောင့် အလင်းရောင်နည်းနေသည့် နေ့အချိန်တွင်လည်းကောင်း အလင်းရောင်ရရှိစေရန် မော်တော်ယာဉ်နှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်တိုင်းတွင် ရှေ့မီး၊ နောက်မီးများအပြင် အခြားသတ်မှတ်ထားသည့် မီးများအုံလင်စွာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်၏ ရှေ့လက်ဝဲ လက်ယာအစွန်း တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် ရှေ့မီးကြီးများတစ်လုံးစီ သို့မဟုတ် နှစ်လုံးစီ (ဘေးတိုက်ယှဉ်၍ သို့မဟုတ် အပေါ်အောက်) မီးလုံးအရေအတွက်နှင့် အကွာအဝေးညီမျှစွာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ မီးလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်၊ အရွယ်အစားနှင့် မီးအရောင်တို့ တူညီရမည်။ မြေပြင်မှမီးလုံးများ၏ အမြင့်အနေအထား တူညီရမည်။ ရှေ့မီးကြီးများ၏ မီးအရောင်သည် အဖြူဖြစ်ရမည်။ ဥတုရာသီကြည်လင်သောညအချိန်တွင် လမ်းပေါ်၌ ယာဉ်၏ ရှေ့သို့အနည်းဆုံး မီတာ ၁၀၀ (၃၂၅ ပေ)အထိ အလင်းရောင်ပေးနိုင်ရမည်။ မော်တော်ယာဉ်ရှေ့မီးကြီးများကို မျက်နှာချင်းဆိုင်သူများ မျက်စိမစူးစေရန် မီးအလင်းရောင်တန်းကို နှိမ့်ပေးနိုင်ရမည်။ နှိမ့်ပေးသော မီးအလင်းရောင်တန်းသည် ယာဉ်၏ရှေ့ ၇.၆၁ မီတာ (၂၅ ပေ) အကွာအဝေးတွင် ရပ်နေသူ၏ မျက်စိကိုမစူးစေရ။ နှစ်လုံးပူးတပ်ဆင်ထားသော ရှေ့မီးကြီးများ၏ အလင်းရောင်တန်းကို နှိမ့်ပေးသောအခါ လက်ဝဲလက်ယာအစွန်ဆုံးရှိ မီးလုံးများ သို့မဟုတ် အပေါ်

မီးလုံးများ၏ မီးအလင်းရောင်တန်းများ အောက်စိုက် သွားပြီး ကျန်မီးလုံးများ ပိတ်သွားရမည် သို့မဟုတ် မီးလုံးများအားလုံး၏ မီးအလင်းရောင်တန်းများ တစ်ပြိုင်တည်း အောက်စိုက်သွားစေရမည်၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်၏ ရှေ့နှင့်နောက် လက်ဝဲလက်ယာ အစွန်းတစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် ဘေးမီးငယ်တစ်လုံးစီကို တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ရှေ့ဘေးမီးငယ်များ မီးအရောင်သည်အဖြူ သို့မဟုတ် အဝါဖြစ်ရမည်။ နောက်ဘေးမီးငယ်များ၏ အရောင်သည် အနီဖြစ်ရမည်။ မီးသီးအားသည် (၇) ဝပ်ထက်မပိုစေရ။ မှောင်မိုက်သည့် ညအချိန်တွင် ယာဉ်ရပ်ထားကြောင်း သိရှိစေရန် ဘေးမီးငယ်များကို ဖွင့်ထားနိုင်ရမည်။ ဘေးမီးငယ်များကို ဖွင့်ထားချိန်တွင် ရှေ့မီးကြီးများပိတ်နိုင်သော မီးခလုတ်ရှိရမည်။ ပုံစံဟောင်းမော်တော်ယာဉ်များတွင် နောက်ဘေးမီးငယ်များ မရှိပါက မပါရှိခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်၊

(ဃ) မော်တော်ယာဉ်၏ နောက် ၌ လက်ဝဲ လက်ယာ အစွန်းတစ်ဘက်တစ်ချက်စီတွင် အရောင်ပြန်ပြား အနီတစ်ခုစီကို တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ထိုအရောင်ပြန်ပြားသည် မြေပြင်မှ အနိမ့်အမြင့် တူညီရမည်။ ဥတုရာသီ ကြည်လင်သော ညအချိန်တွင် နောက်တွင်ရှိသော ယာဉ်၏ ရှေ့မီးကြီး အလင်းရောင်ဖြင့် အရောင်ပြန်ပြားအနီကို ၁၅၀ မီတာ (၅၀၀ ပေ)မှ မြင်နိုင်ရမည်။ ရောင်ပြန် ပြား အနီကို ဘရိတ်မီးတွင် တပ်ဆင်ထားနိုင်သည်၊

(င) မော်တော်ယာဉ်တိုင်း၏ နောက်နံပါတ်ပြားပေါ်ရှိ ယာဉ်မှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို ဥတုရာသီကြည်လင်သော ညအချိန်တွင် ၁၅.၂၅ မီတာ (၅၀ ပေ)မှ မြင်နိုင်ရန် မီးတပ်ဆင်ထား ရ မည်။ ၎င်း မီး အ ရောင် သည် အ ဖြူ ဖြစ် ရ မည်၊

ယာဉ်၏ ရှေ့မီးကြီးများကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘေးမီးငယ်များကို သော်လည်းကောင်း ဖွင့်သည့်အခါတိုင်း နောက်နံပါတ်ပြား မီးလင်းနေရမည်၊

(စ) မော်တော်ယာဉ်၏နောက်ဘက်၌ အရောင်ပြန်ပြားအနီနှင့် ဘေးချင်းယှဉ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အထက်အောက် သော်လည်းကောင်း၊ လက်ဝဲနှင့် လက်ယာဘက်တွင် အနီရောင်ဘရိတ်မီးများ တစ်လုံးစီ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်၊ (မှတ်ချက်-ပုံစံဟောင်း မော်တော်ယာဉ်များတွင် ဘရိတ်မီး တစ်လုံးသာ တပ်ဆင်ထားသည်ကို ခွင့်ပြုသည်) ၎င်းမီးသည် ခြေနင်းဘရိတ်ကို အသုံးပြုသည့်အခါမှသာ လင်းရမည်။ ၎င်းမီးကို နေ့အချိန်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ ညအချိန်တွင် သော်လည်းကောင်း သာမန်အားဖြင့် ၉၁.၅၅ မီတာ (၁၀၀ ပေ) မှ မြင်နိုင်ရမည်၊

(ဆ) မော်တော်ယာဉ်၏ ရှေ့နှင့်နောက် လက်ဝဲ လက်ယာဘက်များတွင် ယာဉ်သွားလာရာဘက်သို့ အချက်ပြနိုင်ရန် မီးများ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ၎င်းမီး၊ အရောင်များသည် ရှေ့တွင် အဖြူ သို့မဟုတ် အဝါ၊ နောက်တွင် အဝါ သို့မဟုတ် အနီ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းမီးသည် အလိုအလျောက် လင်းသောပိတ်သောမီးဖြစ်သည်။ မီးရောင်လျှပ်နှုန်းသည် တစ်မိနစ်လျှင် အနည်းဆုံး အကြိမ်ပေါင်း ၆၀ မှ အများဆုံး ၁၂၀ အထိ ရှိရမည်။ ပုံစံဟောင်း မော်တော်ယာဉ်များတွင် ယာဉ်မောင်းသူအခန်း၏ အပြင်၌ လက်ဝဲ၊ လက်ယာဘက်များတွင် အချက်ပြ လက်တံမီးများ (**Trafficator Lights**) တပ်ဆင်ထားခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်၊

(ဇ) ဆီးနှင်းမီးများကို ဆီးနှင်းပုံးလွှမ်းသည့် နယ်မြေများတွင်သာ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဤနိုင်ငံ၌ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းသည့်အချိန်နှင့် မြူနှင်းကျသည့် အချိန်များ

တွင်သာ ဝှင်းမီးများကိုအသုံးပြုနိုင်သော်လည်း သာမန်အားဖြင့် ဝှင်းအဝါရောင်မီးများကို မော်တော်ယာဉ်၏ရှေ့မီးကြီးများအစား အသုံးမပြုရ၊

(ဈ) နောက်ဆုတ်မီးကို မော်တော်ယာဉ်၏နောက်တွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ဝှင်းမီး၏အရောင်သည် အဖြူ သို့မဟုတ် အဝါဖြစ်ရမည်။ ယာဉ်၏နောက်ဂီယာကို အသုံးပြုမှသာလျှင် နောက်ဆုတ်မီးလင်းရမည်၊ ဝှင်းမီးသီးအားသည် (၇) ဝပ်ထက် မပိုစေရ၊

(ည) သူနာတင်ယာဉ်၊ မီးသတ်ယာဉ်၊ ဆယ်တင်ရေယာဉ်၊ မြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ယာဉ်နှင့် အခြားအရေးကြီး ယာဉ်အချို့၏ အမိုးပေါ်တွင် ဦးစားပေးမီး တပ်ဆင်ထားရှိသည်။ ဝှင်းမီးသည် အလည်မီး သို့မဟုတ် အလိုအလျောက် လင်းသော ပိတ်သော မီးဖြစ်ရမည်။ ဝှင်းမီးရောင်သည် အနီ သို့မဟုတ် အဝါ သို့မဟုတ် ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုသည့် အရောင်များဖြစ်ရမည်၊

(ဋ) မော်တော်ယာဉ်ကိုယ်ထည်၏ အမြင့်နှင့် အနံကို ညအချိန်တွင် ဖော်ပြသည့် မီးငယ်များသည် ယာဉ်၏အမိုးပေါ်ရှိ ရှေ့လက်ဝဲ လက်ယာအစွန်းတစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် တစ်လုံးစီနှင့်နောက်လက်ဝဲ လက်ယာအစွန်းတစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် တစ်လုံးစီကို အချို့ယာဉ်ကြီးများတွင် တပ်ဆင်ထားရှိသည်။ သာမန်အားဖြင့် ရှေ့မီးအရောင်သည် အဝါနှင့် နောက်မီးအရောင်သည် အနီဖြစ်သည်၊ သို့မဟုတ် ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုသည့်အရောင်ဖြစ်ရမည်။

မော်တော်ယာဉ်ကိုယ်ထည်၏ အလျားသည် ၇.၃၁ မီတာ (၂၄ ပေ) ထက် ရှည်လျှင် ယာဉ်၏ လက်ဝဲဘက် ကိုယ်ထည်ရှေ့ပိုင်းနှင့် နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ကောင်း၊ လက်ယာဘက် ကိုယ်ထည် ရှေ့ပိုင်းနှင့် နောက်ပိုင်းတွင်

လည်းကောင်း၊ ညအချိန်၌ ယာဉ်၏ အလျားကိုသိရှိရန် မီးငယ်များ တစ်လုံးစီ တပ်ဆင်ထားရမည်။ သာမန်အားဖြင့် ရှေ့မီးအရောင်သည် အဝါနှင့် နောက်မီးအရောင်သည် အနီဖြစ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုသည့်အရောင်ဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) ဘတ်စ်ကားပြေးဆွဲသော ခရီးစဉ် သို့မဟုတ် လိုင်းအမှတ် အသားကို ယာဉ်၏ ရှေ့အမိုးထိပ်တွင် တပ်ဆင်ထားလေ့ရှိသည်။ ညအချိန်တွင် ၎င်းအမှတ်အသားကို မြင်နိုင်စေရန် အဖြူရောင်မီးငယ် တပ် ဆင် ထား ရ မည်။ ထို့ပြင် ဘတ်စ်ကားအတွင်း၌ ခရီးသည်များအတွက် အဖြူရောင်မီးငယ်များ တပ်ဆင်ထားရမည်။ ထိုမီးငယ်သည် ယာဉ်မောင်းသူ၏ မျက်စိအာရုံကို အနှောင့်အယှက် မပြုစေရ၊

(င) တက္ကစီယာဉ်၏ ရှေ့ အ မိုး ထိပ် တွင် တပ် ဆင် ထား သော မီး အိမ် ပေါ် တွင် ဆေး နီ ဖြင့် ရေး သား ထား သည့် “ တက္ကစီ ” သို့မဟုတ် “**TAXI**” စာကို မြင်နိုင်စေရန် အဖြူရောင်မီးငယ် တပ်ဆင်ထားရမည်၊

(စ) မော်တော်ယာဉ်တွင်တင်ဆောင်သော ပစ္စည်းများသည် ကိုယ်ထည်နောက်ဘက်သို့ ၁.၂၂ မီတာ (၄ ပေ) ထက်ပို၍ အစွန်းထွက်နေလျှင် ညအချိန်၌ အစွန်းထွက်မှုကိုသိရှိရန် ပစ္စည်း၏အဖျားတွင် အနီရောင်မီးတစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရမည်။ ၎င်းမီးကို ယာဉ်နောက် ၁၅၀ မီတာ (၅၀၀ ပေ) ခန့် အကွာအဝေးမှ မြင်နိုင်ရမည်၊

(ဆ) ညအချိန်၌ မော်တော်ယာဉ်ကို လမ်းပေါ်တွင်ရပ်ထားပါက ဘေးမီးငယ်များကို ဖွင့်ထားရမည်၊ သို့မဟုတ် သီးခြားတပ်ဆင်ထားသည့် ရပ်တန့်မီးရှိပါက ဖွင့်ထားရမည်။ သို့ရာတွင် လမ်းပေါ်တွင်ရပ်ထားသောမော်တော်ယာဉ်ကို ၃၀၀ မီတာ (၁၀၀၀ ပေ) ခန့် အကွာအဝေးမှ မြင်နိုင်ပါက ရပ်တန့်မီးများကို ဖွင့်ထားရန်မလို၊

(ဏ) မော်တော်ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ထားသည့် စပေါ့လိုက်ကို အသုံးပြုသောအခါ ၎င်းမီး၏ အလင်းရောင်တန်းသည် သွားလာနေသော မော်တော်ယာဉ်တို့၏ ရှေ့လေကာ မှန်နှင့် လမ်းအသုံးပြုနေသူတို့၏ မျက်နှာကိုမထိုးမိစေရန် သတိပြုရမည်၊

(တ) သုံးဘီးယာဉ်တွင် အောက်ပါမီးများ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်—

(၁) ယာဉ်၏အနံသည် ၁.၀၇ မီတာ (၃ ပေ ၆ လက်မ) ထက်မပိုလျှင် ယာဉ်၏ ရှေ့ဖက်တွင် မီးကြီး တစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ယာဉ်၏အနံသည် ၁.၀၇ မီတာ (၃ ပေ ၆ လက်မ) ထက်ကျော်လျှင် ရှေ့မီးကြီးနှစ်လုံး သို့မဟုတ် ယာဉ်၏ ရှေ့ ဖက်တွင် မီး သီး တစ် လုံး တပ် ဆင် ထား ရ မည်။ ၎င်းမီးမှာ အဖြူရောင်ဖြစ်ပြီး အလင်းရောင်ကို ၄၅.၇ မီတာ (၁၅၀ ပေ) အထိ ပေးနိုင်ရမည်၊ ၎င်းပြင် ဘေးမီးငယ်များပါ တပ်ဆင်ထားရမည်၊

(၂) သုံးဘီးယာဉ်၏နောက်တွင် အရောင်ပြန်ပြား အနီ နှစ်ခု၊ နောက်နံပါတ်ပြားမီး အဖြူတစ်လုံးနှင့် ဘရိတ်မီး အနီနှစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရမည်၊

(၃) သုံးဘီးယာဉ်၏ ရှေ့နှင့် နောက်တို့တွင် အဝါရောင် အချက်ပြမီးများ တပ်ဆင်ထားရမည်။

(ထ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် အောက်ပါမီးများ တပ်ဆင် ထားရှိရမည်—

(၁) မော် တော် ဆိုင် ကယ် ၏ ရှေ့ဖက်တွင် မီးကြီး တစ်လုံးသာ တပ်ဆင်ထားရမည်၊ ၎င်းမီးမှာ အဖြူ ရောင်ဖြစ်ပြီး မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ အလင်းဒါ

ကုဗ ၁၀၀ စီစီထက် မပိုပါက ရှေ့သို့အနည်းဆုံး ၁၂.၂ မီတာ (၄၀ ပေ) အထိ လည်းကောင်း၊ ဆလင်ဒါကုဗ ၁၀၀ စီစီကျော်၍ ၂၀၀ စီစီ ထက် မပိုပါက အနည်းဆုံး ၂၄.၄ မီတာ (၈၀ ပေ) အထိ လည်းကောင်း၊ ဆလင်ဒါကုဗ ၂၀၀ စီစီထက် ပိုပါက အနည်းဆုံး ၄၉ မီတာ (၁၆၀ ပေ) အထိ လည်းကောင်း အလင်းရောင် ပေးနိုင်ရမည်၊

(၂) မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ နောက်ဖက်တွင် အရောင် ပြန်ပြား အနီတစ်ခုနှင့် ဘရိတ်မီးအနီ တစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရှိရမည့်အပြင် နောက်နံပါတ်ပြား မီးအဖြူတစ်လုံး ပါရမည်။ "မိုပက်" မော်တော် ဆိုင်ကယ်ထုတ်လုပ်သူ၏ ပုံစံအရ ဘရိတ်မီးမပါ ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်၊

(၃) မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ ရှေ့နှင့်နောက်တွင် အဝါ ရောင် အချက်ပြမီးများ တပ်ဆင်ထားရမည်။ "မိုပက်" မော်တော်ဆိုင်ကယ် ထုတ်လုပ်သူ၏ ပုံစံအရ အချက်ပြမီး မပါခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်၊

(၄) မော်တော်ဆိုင်ကယ် ဘေးတွဲ၏ ရှေ့အစွန်း တစ်ဘက်တွင် အဖြူရောင် သို့မဟုတ် အဝါရောင် ဘေးမီးငယ်တစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရမည်။ ဘေးတွဲ၏ နောက်မြီးအစွန်းတွင်လည်း အရောင် ပြန်ပြား အနီတစ်လုံး တပ်ဆင်ထားရမည်။

(ခ) နောက်တွဲ၏ နောက်မြီး၌ လက်ဝဲ လက်ယာ တစ်ဘက် တစ်ချက်တွင် အရောင်ပြန်ပြားအနီတစ်ခုစီ တပ်ဆင် ထားရှိရမည်။ နောက်တွဲအလျားသည် ၇.၃၁ မီတာ (၂၄ ပေ) ထက်ပိုလျှင်၊ ယာဉ်၏အလျားကို သိရှိစေရန်

လက်ဝဲဘက် ကိုယ် ထည် ရှေ့ပိုင်း နှင့် နောက် ပိုင်း တွင် လည်း ကောင်း၊ လက် ယာ ဘက် ကိုယ် ထည် ရှေ့ပိုင်း နှင့် နောက်ပိုင်းတွင် လည်းကောင်း မီးငယ်များတစ်လုံးစီ တပ်ဆင်ထားရမည်။ သာမန်အားဖြင့် ရှေ့မီးရောင်သည် အဝါနှင့် နောက်မီးအရောင်သည် အနီ ဖြစ် ရ မည်၊ သို့မဟုတ် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုသည့်အရောင် ဖြစ်ရမည်၊

(န) ထရက်တာယာဉ်တွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည့် မီးများသည် သာမန်မော်တော်ယာဉ်တွင် တပ် ဆင် ထား ရှိ သ ကဲ့ သို့ ရှေ့မီး၊ နောက်မီး၊ နံပါတ်ပြားမီးနှင့် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုသည့် အခြားမီးများ ဖြစ်ရမည်၊

(ပ) ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၂) အရ မှတ်ပုံတင်ထား သော ထူးခြားမော်တော်ယာဉ်များတွင် တပ်ဆင်ထား ရှိသည့် မီးများသည် ဤနည်းဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များနှင့် ကွာခြားနေပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြု ချက်ကို ရယူရမည်၊

(ဖ) ဤနည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော မီးများထက်ပိုင် အခြားမီးများကို ယာဉ် တွင် တပ် ဆင် လို ပါ က ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်၊

(ဗ) သာမန်အားဖြင့် မော်တော်ယာဉ်တွင် အ နည်း ဆုံး တပ်ဆင်ထားရမည့် မီးများမှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်သည်—

(၁) ရှေ့မီးကြီး၊
(၂) ဘေးမီးငယ်၊
(၃) နောက်အရောင်ပြန်ပြားအနီ၊
(၄) ဘရိတ်မီး၊
(၅) အချက်ပြမီး။

၂၇။ မည်သည့်မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့၏ အလျားကိုတိုင်းတာရာတွင် ယာဉ်၏အရှေ့ဖျားမှ ယာဉ်၏ နောက်မြီးအစွန်းအထိဖြစ်သည်။

၂၈။ မည်သည့်မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့၏အနံကို ယာဉ်၏ကိုယ်ထည်တစ်လျှောက် အကျယ်ဆုံးနေရာတွင်တိုင်းတာရမည်။ တိုင်းတာရာတွင် ကိုယ်ထည်အပြင်ဘက်တွင် တပ်ဆင်ထားသည့်နောက်ကြည့်မှန်အရှင်များနှင့် အချက်ပြလက်တံများမပါဝင်ရ။

၂၉။ မည်သည့်မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့၏အမြင့်ကို တိုင်းတာရာတွင် မြေညီလမ်းမှ ယာဉ်၏အမိုးထိပ် သို့မဟုတ် တင်ဆောင်ထားသော ကုန်ပစ္စည်းထိပ်အထိဖြစ်သည်။

၃၀။ (က) မော်တော်ယာဉ်နောက်ဘက်သို့ ကိုယ်ထည်အစွန်းထွက်မှုသည် ယာဉ်ထုတ်လုပ်သူ (**Manufacturer**) ၏ မူလတည်ဆောက်မှု တိုင်းတာချက်အတွင်း ရှိစေရမည်၊

(ခ) သာမန် အား ဖြင့် ယာဉ်ကိုယ်ထည် အစွန်းထွက်မှုသည် ယာဉ်၏ နောက်ဘီးတာယာအစွန်းမှ ယာဉ် ကိုယ် ထည် အစွန်းအထိ တိုင်းတာချက်သည် ယာဉ်၏ရှေ့ဘီးဗဟိုမှ နောက်ဘီးဗဟိုအထိ တိုင်းတာချက်၏သုံးပုံတစ်ပုံထက် မပိုစေရ၊

(ဂ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် ယာဉ်၏နောက်ဘက်သို့ အစွန်းထွက်နေသော ထိုင်ခုံရှိပါက ယာဉ်၏နောက်ဘီးတာယာအစွန်းမှ ၃၁ စင်တီမီတာ (၁ပေ) ထက် ပိုမထွက်စေရ။ မော် တော် ဆိုင် ကယ် တွင် ဘေးတွဲတပ်ဆင်ထားရှိပါက ဘေးတွဲ၏ရှေ့အဖျားသည် မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ရှေ့ဘီးတာယာအဖျားမှ ရှေ့သို့ ၃၁ စင်တီမီတာ (၁ ပေ) ထက် ပို၍ လည်း ကောင်း၊ ဘေးတွဲ၏ နောက် အ စွန်း သည်

မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ နောက် ဘီး တာ ယာ အ စွန်း မှ နောက်သို့ ၆၁ စင် တီ မီ တာ (၂ပေ) ထက် ပို၍ လည်းကောင်း အစွန်းထွက်ခြင်းမရှိစေရ။

၃၁။ (က) မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့၏ ဝန် မ ပါ အ လေး ချိန် နှင့် ဝန်ပါအလေးချိန်စုစုပေါင်းသည် ယာဉ်ထုတ်လုပ်သူက သတ်မှတ်သည့်အတိုင်းဖြစ်ရမည်။ ဝန်ပါအလေးချိန်စုစုပေါင်း (Gross Vehicle Weight) သည် ၁၈၀၀၀ ကီလိုဂရမ် (၁၈ တန်) ထက် မပိုစေရ။ ၎င်းအလေးချိန်ထက်ပိုလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် လမ်းအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် ရှေးရှုပြီး နယ်မြေဒေသ၊ အမြန်နှုန်း၊ အချိန်စသည့် ကန့်သတ်ချက်တို့ဖြင့် ခွင့်ပြုနိုင်သည်၊

(ခ) ဝန်လေးမော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲကြီးတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အလေးချိန်များကို ၃ . စင်တီမီတာ (၁ လက်မ) အရွယ်ထက်မငယ်သောစာနှင့် ဂဏန်းများဖြင့် ယာဉ်၏လက်ယာဘေး မြင်သာနိုင်သည့် နေရာတွင် ဆီဆေးဖြင့်ရေးသားထားရမည်—

(၁) ယာဉ်၏ဝန်မပါအလေးချိန်အတွက် ယာဉ်( )တန်၊

(၂) ယာဉ် တွင် တင် ဆောင် နိုင်သော ဝန်ချိန်အတွက် ဝန် ( )တန်၊

(၃) ယာဉ် နှင့် ဝန် စု စု ပေါင်း အလေးချိန်အတွက် ပေါင်း( )တန်။

၃၂။ (က) မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့တွင် တပ်ဆင်ထားရှိသည့် ဘီးခွေတို့၏ အရွယ်အစားသည် ယာဉ်ထုတ်လုပ်စဉ်ကအတိုင်းရှိရမည်။ ဘီးခွေများသည် လိမ်ကောက်ခြင်း၊ အက်ကွဲခြင်း မရှိစေရ။ ထို့ပြင် ဘေးကင်းစွာအသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိရမည်၊

(ခ) တာယာများသည် လေသွင်းတာယာများဖြစ်ရမည်။ စိုးစွတ်သော လမ်းပေါ်၌ပင် မြဲမြံစွာအသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိရမည်။ အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် တာယာများကို အသုံးမပြုရ။

၃၃။ မော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် စိတ်ချရိုင်ခဲ့သော စတီယာရင်စနစ်တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ထိုစတီယာရင်စနစ်သည် ယာဉ်ကိုလိုရာဘက်သို့ သွားနိုင်ရန် လှည့်သောအခါ လွယ်ကူခြင်း၊ လျင်မြန်ခြင်းနှင့် တိကျခြင်းရှိရမည်။ စနစ်တစ်လျှောက် အဆက်အသွယ်တို့တွင် အသုံးပြုထားသော မှလီခေါင်းတို့ကို ထိန်းချုပ်ထားသည့်အစီအစဉ်ရှိရမည်။ စတီယာရင်အနေအထားကို မပြောင်းလဲရ။ ခွင့်ပြုနိုင်သည့်စတီယာရင်ဘီး၏ အလွတ်ကစားမှုပမာဏသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၃၄။ (က) မော်တော်ယာဉ်တွင် အောက်ခံထည်သည် အဓိက အစိတ်အပိုင်းတစ်ပိုင်းဖြစ်၍ ထင်ရှားသည့်အမှတ် ပါရှိရမည်။ ထိုအမှတ်ကို မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားရမည်။ အမှတ်မရှိပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ သတ်မှတ်ပေးသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း ရိုက်နှိပ်ပေးရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှတစ်ပါး မည်သူမျှ အမှတ်များကို ပြင်ခြင်း၊ ဖျက်ခြင်း၊ အသစ်ပြန်ရိုက်ခြင်း မပြုလုပ်ရ၊

(ခ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် ဖရိမ် တပ် ဆင် ထား ရှိ သဖြင့် အောက်ခံထည်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းဥပဒေခွဲ (က) ပါအတိုင်း အကျုံးဝင်သည်၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် မော်တော် ဆိုင် ကယ် ရှိ အောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်အသစ်ကို ပြောင်းလဲ တပ်ဆင်လိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်ထား သည့် လျှောက်လွှာပုံစံဖြင့် လျှောက်ထားရမည်။ ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို စာဖြင့်လက်ခံရရှိမှသာ အောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်ကို ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ ပြောင်းလဲလိုသောအောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်သည် မူရင်းအတိုင်းမဖြစ်လျှင် မူရင်းအတိုင်းအတာ အတိုင်းနှင့် မူရင်းစွမ်းဆောင်မှုထက် မလျော့သော အောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်မျိုးဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) လမ်းအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် ရှေးရှုပြီး အောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်အခြေအနေ အမြဲကောင်းမွန်နေစေရန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရမည်၊

(င) ဤနည်းဥပဒေများကို စတင်ပြဋ္ဌာန်းသည့် နေ့ရက်မတိုင်မီ က တည်ရှိနေသောအောက်ခံထည် သို့မဟုတ် ဖရိမ်ကို ခွင့်ပြုသည်။

၃၅။ (က) လမ်းဘေးဘင့်ခြင်းဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန် မော်တော်ယာဉ် နောက်တဲ့နှင့် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တိုင်းတွင် ဝင်ရိုး များ နှင့် အောက်ခံထည်အကြားရှိ ဆပ်(စ်)ပင်းရှင်းအဖြစ် လေး ပြားများ၊ လေးခွေများ သို့မဟုတ် အခြားဒဏ်ခံပစ္စည်း များကို ခိုင်ခံ့စွာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ထိုဒဏ်ခံပစ္စည်း တို့သည် ယာဉ်နှင့်ဝန် စုစုပေါင်း၏ အလေးချိန်ဒဏ်ကို ခံနိုင်ရမည်၊

(ခ) လေးတိုတွင် သက်ရောက်သည့် တုန့်ခါမှုများ လျော့နည်းစေရန် မော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် ဝင်ရိုးများနှင့်အောက်ခံထည်အကြား၌ ရှော့အိပ်ဇော်ဘားများ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ၎င်းရှော့အိပ်ဇော်ဘားများသည် အမြဲကောင်းမွန်နေရမည်။

၃၆။ (က) မော်တော်ယာဉ်အင်ဂျင်တိုင်းတွင် အင်ဂျင်ထုတ်လုပ်သူက ရိုက်နှိပ်ပေးသည့် စက်အမှတ်ပါရှိရမည်။ ထိုအမှတ်ကို မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားရမည်။ အမှတ်မရှိသော သို့မဟုတ် အမှတ်မထင်ရှားသော သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ လိုအပ်ချက်အရ အင်ဂျင်တွင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ သတ်မှတ်ပေးသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း ရိုက်နှိပ်ရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ တစ်ပါး မည်သူမျှ အမှတ်များကို ပြင်ခြင်း၊ ဖျက်ခြင်း၊ အသစ်ပြန်ရိုက်ခြင်း မပြုလုပ်ရ။ အင်ဂျင်ကောင်းမွန်စေရန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရမည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်တွင် အင်ဂျင်ကို ပြောင်းလဲတပ်ဆင်လိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့် လျှောက်လွှာပုံစံဖြင့် လျှောက်ထားရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို စာဖြင့်လက်ခံရရှိမှသာ အင်ဂျင်ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ ပြောင်းလဲလိုသော အင်ဂျင်သည် မူလအမျိုးအမည်နှင့် ပုံစံအတိုင်းမဖြစ်လျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်၏ လောင်စာစနစ်ကို ပြောင်းလဲလိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၃၇။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ အားပြောင်းစနစ်သည် မော်တော်ယာဉ် ထုတ်လုပ်သူက တပ်ဆင်ပေးထားသည့်အတိုင်း

ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် အင်ဂျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေသည့် အားပြောင်းအစိတ်အပိုင်းများ ပြောင်းလဲမှုများကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ခွင့်ပြုနိုင်သည်၊

(ခ) အားပြောင်းစနစ်တွင် ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းများ အားလုံးကောင်းမွန်စေရန် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရမည်၊

(ဂ) ကလာပ်(ချ်) ပါရှိသော မော်တော်ယာဉ်တွင် ခွင့်ပြုနိုင်သည့် ကလာပ်(ချ်) ခြေနင်း၏ အလွတ်ကစားမှုပမာဏသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၃၈။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ဂီယာအုံပြောင်းလဲမှုသည် နည်းဥပဒေ ၃၇ (က) ပါအတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် ယာဉ်နောက်သို့ဆုတ်ရန် ဂီယာအစီအစဉ်ပါရှိရမည်။ ထိုအစီအစဉ်မျိုးကို မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် ပါရှိရန်မလို။

၃၉။ (က) မော်တော်ယာဉ် ဦးခေါင်းပိုင်းတွင် ပါဝင်သောအစိတ်အပိုင်းများမှာ ယာဉ်ရှေ့အဖုံး၊ ရှုံကာများ၊ ရေတိုင်ကီအကာ၊ ရှေ့မီးများနှင့် ယာဉ်မောင်းသူ အခန်းတို့ဖြစ်သည်။ ယာဉ်ဦးခေါင်းပိုင်းသည် ယာဉ်၏ အမျိုးအမည်နှင့် ပုံစံတို့ကို ဖော်ညွှန်းသည်။ ယာဉ်ဦးခေါင်းပိုင်းတွင် ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုခုကို ပြောင်းလဲလိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။ ပြောင်းလဲမှုသည် သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း မဖြစ်လျှင် ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ငြင်းဆိုနိုင်သည် သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်၊

(ခ) ဤ နည်း ဥ ပ ဒေ များ ကို စတင်ပြဋ္ဌာန်းသည့် နေ့ရက်မတိုင်မီက ခွင့်ပြုထားသော ယာဉ်ဦးခေါင်းပိုင်းသည် နည်းဥပဒေခွဲ (က) နှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၄၀။ (က) မော်တော်ယာဉ်တွင် မည်သည့်ကိုယ်ထည်အမျိုးအစား တည်ဆောက်ထားစေကာမူ ၎င်းကိုယ်ထည်သည် ယာဉ်၏ အောက်ခံထည်နှင့် မြဲမြံစွာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ကိုယ်ထည် ကြမ်းခင်းအောက်ခံအကာနှင့် အမိုးသည် ယာဉ်တွင် စီးနင်းသူနှင့် တင်ဆောင်သောကုန်ပစ္စည်းများ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိရမည်။ ကိုယ်ထည်တွင် ဘေးပြင်ပသို့ အစွန်းထွက်နေသည့် အရာဝတ္ထုများ လုံးဝမရှိစေရ၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်၏ ကိုယ်ထည်ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲလိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့် လျှောက်လွှာပုံစံဖြင့် လျှောက်ထားရမည်။ ကိုယ်ထည်ပြောင်းခွင့် ပြု မပြုကို ပိုင်ရှင်ထံသို့ စာဖြင့်အကြောင်းပြန်ရမည်။ ပိုင်ရှင်သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ အကြောင်းပြန်စာအရသာ ဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ဂ) တံခါးများ တပ်ဆင်ထားရှိသော ကိုယ်ထည်တွင် တံခါးများ ခိုင်ခံ့စွာ ရှိရမည့်အပြင် လုံခြုံစွာပိတ်နိုင်ရမည်၊

(ဃ) ယာဉ်မောင်းသူ၏ ထိုင်ခုံသည် ယာဉ်မောင်းသူအတွက် သက်သောင့်သက်သာရှိရမည့်အပြင် နိုင်နင်းစွာမောင်းနှင်နိုင်သည့် အနေအထားဖြစ်ရမည်၊

(င) မော်တော်ယာဉ်တွင် လှေကားများ တပ်ဆင်ထားရှိလျှင် ခိုင်ခံ့စွာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ခြေနင်းပြားသည် အတက်အဆင်းပြုသူများအတွက် အန္တရာယ်မဖြစ်စေရ။ လှေကားအကျယ်သည် ၄၆ စင်တီမီတာ (၁၈ လက်မ) ထက်လျော့၍လည်းကောင်း၊ ခြေနင်းပြားသည် ၂၃ စင်တီမီတာ (၉ လက်မ) ထက်လျော့၍လည်းကောင်း မရှိစေရ။ ဝန်တင်ထားသော ယာဉ်တွင် အောက်ဆုံးခြေနင်းသည် မြေပြင်မှ ၂၅ စင်တီမီတာ (၁၀ လက်မ) ထက်နိမ့်၍လည်းကောင်း၊ ၄၀ စင်တီမီတာ (၁၆ လက်မ) ထက်မြင့်၍လည်းကောင်း မရှိစေရ။

၄၁။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ ဆေးအရောင်သည် ယာဉ်မှတ်ပုံတင် မှတ်တမ်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့်အတိုင်း ရှိနေရမည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်၏ အရောင်ကို ပြောင်းလဲလိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့် လျှောက်လွှာပုံစံဖြင့် လျှောက်ထားရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်ကို စာဖြင့်လက်ခံရရှိမှသာ ပြောင်းလဲနိုင်သည်၊

(ဂ) ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဘုံမဟုတ် သမဝါယမပိုင် အငှားမော်တော်ယာဉ်များ၏ အရောင်ကို အဖွဲ့လိုက်၊ အသင်းအလိုက် တူညီစွာ သတ်မှတ်လိုပါက ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ သတ်မှတ်ပေးသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၂) အရ မှတ်ပုံတင်ထားသော မော်တော်ယာဉ်များ၏ အရောင်သည် တပ်မတော် (ကြည်း/ရေ/လေ)ပိုင် မော်တော်ယာဉ်များတွင် အသုံးပြုသည့် စစ်အစိမ်းရောင်နှင့် မတူစေရ။

၄၂။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ လေကာမှန် သည် ဘေး ကင်း မှန် (Safety Glass) အမျိုးအစား ဖြစ်ရမည့်အပြင် ယာဉ်မောင်းသူအတွက် ကြည်လင်သောမြင်ကွင်းကျယ် ရှိရမည်၊ ဘေး ကင်း မှန် ဆို သည် မှာ မှန်ကွဲခဲ့သော် ယာဉ်မောင်းသူနှင့် ယာဉ်မောင်းသူ၏ဘေးတွင် စီးနင်းလိုက်ပါသူများ ဘေးကင်းစေသည့် မှန် အ မျိုး အ စား ကို ဆို လို သည်။ လေကာမှန်သည် ယာဉ်မောင်းသူ၏ မျက်စိ အာ ရုံ ကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေမည့် မှန်မျိုးမဖြစ်စေရ၊

(ခ) မော် တော် ယာဉ် ၏ ဘေး မှန်၊ နောက် မှန် များ သည် ဘေးကင်းမှန်အမျိုးအစား ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) နောက်မှ လိုက်နေသော ယာဉ်နှင့် ကျော်တက်ရန်ယာဉ်များကို ယာဉ်မောင်းသူက နောက်သို့ မလှည့်ဘဲ မှန်ထဲမှ မြင်နိုင်ရန် ယာဉ်တွင် နောက်ကြည့်မှန် သို့မဟုတ် နောက်ကြည့်မှန်များကို သင့်လျော်သည့်နေရာတွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ နောက်ကြည့်မှန်သည် ယာဉ်တုန်ခါမှုကြောင့် မငြိမ်လျှားစေရ။

၄၃။ လေကာမှန်တွင် ရေသုတ်ကိရိယာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ ၎င်းကိရိယာသည် လေကာမှန်ပေါ်ရှိ မိုးရေနှင့် စိုထိုင်းမှုများကို ယာဉ်မောင်းသူ အမြင်ကြည်လင်စေရန် သုတ်ပေးနိုင်ရမည်။ ရေသုတ်ကိရိယာကို ယာဉ်မောင်းသူမှ အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်ရမည်။

၄၄။ မော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် သတိပေးရန် ဟွန်း တပ် ဆင် ထားရှိရမည်။ ၎င်းဟွန်းသံကို အနည်းဆုံး ၆၀ မီတာ (၂၀၀ ပေ) အကွာအဝေးမှ ကြားနိုင်ရမည်။ ဟွန်းသံသည် တစ်သံတည်း (One tone) ဖြစ်ရမည်။ ဟွန်းသံသည် လွန်ကဲစွာ ကျယ်လောင်စူးရှခြင်းမဖြစ်စေရမည့်အပြင် လေချွန်သံ၊ ဥဩသံ၊ ခေါင်းလောင်းသံ စသည့်အသံမျိုး မဖြစ်စေရ။

၄၅။ (က) သူနာတင်ယာဉ်၊ မီးသတ်ယာဉ်၊ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ယာဉ်နှင့် အခြားအရေးကြီးယာဉ်များတွင် ယာဉ်သွားလာမှုဦးစားပေးရေးအတွက် အချက်ပေးသံများဖြစ်သည့် ဥဩသံ၊ ခေါင်းလောင်းသံ၊ လေချွန်သံ စသည့်အသံမျိုးကို အသုံးပြုနိုင်သည်၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်တွင် ယာဉ်နောက်ဆုတ်ခြင်းကို သိရှိရန်အတွက် အသံဖြင့်အချက်ပေးသော အစီအစဉ်ရှိလျှင် အချက်ပေးသံသည် တစ်သံတည်းဖြစ်စေရမည်၊

(ဂ) တေးသံကဲ့သို့သောအချက်ပေးသံမျိုးကို မော်တော်ယာဉ်တွင် လုံးဝတပ်ဆင်ခွင့်မပြု။

၄၆။ (က) မော်တော်ယာဉ်၏ စက်နှင့် ကိုယ်ထည်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောမြည်သံများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေရ၊

(ခ) အတွင်းလောင်ကျွမ်းမှုအင်ဂျင်တိုင်းတွင် စက်သံထိန်းသောအိပ်ဇောဆိုင်လင်ဆာ ပါရှိရမည်။ ၎င်း အိပ်ဇောဆိုင်လင်ဆာသည် စက်သံကိုကောင်းစွာထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း မရှိလျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ငြင်းဆိုနိုင်သည် သို့မဟုတ် ခေတ္တရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

၄၇။ ပတ်ဝန်းကျင်လေထုကို ညစ်ညမ်းစေသည့် မီးခိုးအလွန်အကျွံထွက်သောမော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ငြင်းဆိုနိုင်သည် သို့မဟုတ် ခေတ္တရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

၄၈။ ပတ်ဝန်းကျင် မြေထု လမ်းများညစ်ညမ်းစေသည့် စက်သုံးဆီများယိုစိမ့်မှုကို ပြုပြင် ထိန်းသိမ်းထားခြင်း မရှိလျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ငြင်းဆိုနိုင်သည် သို့မဟုတ် ခေတ္တရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။

၄၉။ တစ်နာရီလျှင် ၁၉ ကီလိုမီတာ (၁၂ မိုင်) ထက်ကျော်၍ မောင်းနှင်သွားလာနိုင်သောမော်တော်ယာဉ်တိုင်းတွင် အမြန်နှုန်းပြကိရိယာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ၎င်းကိရိယာသည် ယာဉ်မောင်းသူအား မော်တော်ယာဉ် သွားလာနေသည့် အမြန်နှုန်းကို သိစေနိုင်ရမည်။

၅၀။ (က) မော်တော်ယာဉ်တွင်ရေဒီယို/ဆက်သွယ်ရေး စက်တပ်ဆင်ထားရှိလျှင် ယာဉ်ပိုင်ရှင်သည် ရေဒီယို/ဆက်သွယ်ရေးစက်အတွက် လိုင်စင်ကို ရယူထားရှိရမည်။ ၎င်းလိုင်စင်ကိုရယူထားခြင်းမရှိလျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ယာဉ် မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ငြင်းဆိုနိုင်သည် သို့မဟုတ် ခေတ္တ ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်၊

(ခ) နိုင်ငံတော်ပိုင် မော်တော်ယာဉ်တွင် တာဝန် အလို့ငှာ တပ်ဆင်ထားသော ဆက်သွယ်ရေးစက်များသည် နည်းဥပဒေခွဲ (က) နှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၅၁။ မော်တော်ယာဉ်တွင်ရှိသောလျှပ်စစ်ကြိုးများနှင့် အဆက်အသွယ်များတစ်လျှောက် လျှပ်စစ်ကာဖြင့်ဖုံးအုပ်ထားရမည်။ လျှပ်စစ်ကြိုးသွယ်မှုများကို ကျစ်လျစ်စွာစုစည်းထားရမည်။

၅၂။ မော်တော်ယာဉ်များတွင် တပ်ဆင်ထားရှိရမည့် ရှေ့မီးကြီးနှင့် အရောင်ပြန်ပြားအနီတို့၏ အနေအထားနှင့် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အကွာအဝေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် နောက်တွဲ သို့မဟုတ် ချိတ်ဆွဲယာဉ်တို့၏ အလျား၊ အနံ၊ အမြင့် တို့ကိုလည်းကောင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ရမည်။

၅၃။ ဘတ်စ်ကားကြီး တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဝင်/ထွက်ပေါက်၊ ကိုယ်ထည်အတွင်း၏အမြင့်၊ လှေကား၊ အတက်အဆင်းလက်ကိုင်၊ ခရီးသည်များအတွက်ထိုင်ခုံ၊ မတ်တတ်စီးခရီးသည်များအတွက် လက်ကိုင်၊ လေဝင်လေထွက်၊ အမိုးပေါ်ခွပစ္စည်းအတွက် အကာအရံ၊ အရန်ဘီး၊ မီးသတ်ဘူး၊ ဆေးသေတ္တာတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် စည်းကမ်းချက်တို့ကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ရမည်။

၅၄။ ဘတ်စ်ကားငယ် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဝင်/ထွက်ပေါက်၊ ကိုယ်ထည်အတွင်း၏အမြင့်၊ လှေကား၊ ခရီးသည်များအတွက် ထိုင်ခုံများ၏ အတိုင်းအတာများ၊ ဘေးအကာများ၊ အမိုးပေါ်ခွပစ္စည်းအတွက်အကာအရံ၊ အရန်ဘီးတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် စည်းကမ်းချက်တို့ကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ရမည်။

၅၅။ ယာဉ်အမျိုးအစားများသည် ယာဉ်ကိုအသုံးပြုမည့် ရည်ရွယ်ချက်ပေါ် မူတည်၍ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ခွဲခြားသတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

အခန်း (၄)

မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူများ၊ အခြား စက်တပ်ယာဉ်မောင်းသူများနှင့် လက်မှတ်ရောင်း/ပေယ်ယာများအား လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း

၃၆။ (က) ပြည်သူတို့သွားလာရာ နေရာတစ်ခုခုတွင် မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မျိုးကိုမဆို မောင်းနှင်လိုပါက ထိုယာဉ်မောင်းသူထံတွင် တရားဝင်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရှိရမည်။ ၎င်းယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် သက်ဆိုင်သည့် မော်တော်ယာဉ်ကို မောင်းနှင်ရန်အတွက်သာ ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) မည်သူမျှ ဤအခန်းအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်တစ်ခုထက်ပို၍ ရယူထားခြင်း မရှိရ။

၃၇။ ယာဉ်မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်၊ အခြား စက်တပ်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်နှင့် လက်မှတ်ရောင်း/ပေယ်ယာလိုင်စင်များ ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

၃၈။ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် အမျိုးအစားများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ရမည်—

(က) "က" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် မော်တော်ဆိုင်ကယ် မောင်းနှင်ခွင့်လိုင်စင် ဖြစ်သည်၊

(ခ) "ခ" ယာဉ် မောင်း လိုင် စင် သည် ကိုယ်ပိုင်ဝန်ပေါ့ မော်တော်ယာဉ်နှင့် ကိုယ် ပိုင် ဘတ် စ် ကား ငယ် တို့ ကို မောင်းနှင်ခွင့်ပြုသည့် လိုင်စင်ဖြစ်သည်၊

(ဂ) "ဂ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် ဤနည်းဥပဒေများ အခန်း (၂) အရ မှတ်ပုံတင်ထားသော အခြားစက်တပ်ယာဉ်များကို မောင်းနှင်ခွင့်ပြုသည့် လိုင်စင်ဖြစ်သည်၊

(ဃ) "ဃ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် ကိုယ်ပိုင်ဝန်လေ မော်တော်ယာဉ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဘတ်စ်ကားကြီးတို့အပြင် တက္ကစီယာဉ် မောင်းနှင်ခွင့်ပြုသည့် လိုင်စင်ဖြစ်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ယာဉ်မောင်းနှင်ရန်အတွက်ပါ အကျုံးဝင်သည်၊

(င) "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် မည်သည့်အငှား မော်တော်ယာဉ်မျိုးကိုမဆို မောင်းနှင်ခွင့်ပြုသည့် လိုင်စင် ဖြစ်သည်၊

(စ) "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သည် မော်တော်ယာဉ် အမောင်းသင်ရန်အတွက် ထုတ်ပေးသည့် လိုင်စင်ဖြစ် သည်။

၅၉။ (က) ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် အောက်ပါလိုအပ် ချက်များနှင့် ညီညွတ်ရမည်—

(၁) "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းအား ယာဉ်မောင်းသင်ကြားပေးနိုင်သူ ရှိရမည်၊

(၂) "က" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် သို့မဟုတ် "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ရရှိထားပြီးသူ ဖြစ်ရမည်၊

(၃) "ဂ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် အသက် ၁၈ နှစ် ပြည့်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည့်အပြင် မောင်းနှင်ခွင့်ရလိုသော စက်တပ်ယာဉ်ကို မောင်းနှင်နိုင်သူ ဖြစ်ရမည်၊

(၄) "ဃ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် ရရှိ ထားသော "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သက်တမ်း သုံးနှစ်ပြည့်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းလိုင်စင်ဖြင့်

အငှားယာဉ်မောင်းသူသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံသား၊ ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသား ပြုခွင့်ရသူ ဖြစ်ရမည်၊

(၅) "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် ရရှိထားသော "ဃ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သက်တမ်း နှစ်နှစ်ပြည့်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည့်အပြင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ ဖြစ်ရမည်။

(ခ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့်လက်မှတ် ရရှိထားသူမှအပ အခြားနိုင်ငံတစ်ခုခုမှ ထုတ်ပေးထားသော ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံတော်အတွင်း မောင်းနှင်ရန် ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုပါက လိုအပ်သော စစ်ဆေးမှုကို ခံယူနိုင်သူဖြစ် ရမည်။ ၎င်းအား "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ထုတ်ပေး ရမည်၊

(ဂ) ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် ကျန်းမာရေးအခြေ အနေနှင့် ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ညီညွတ်သူ ဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) နည်းဥပဒေ (၅၈) အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ယာဉ်မောင်း လိုင်စင်အမျိုးအစားများအနက် "သ" ယာဉ်မောင်း လိုင်စင်မှအပ ကျန်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် တစ်ခုခုကို ရယူ လိုသူသည် စစ်ဆေးမှုများကို ခံယူရမည်။

၆၀။ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် အမျိုးအစားအလိုက် မောင်းနှင်ခွင့်ရှိသည့် ယာဉ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်—

(က) "က" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် မော်တော် ဆိုင်ကယ်ကိုသာ မောင်းနှင်ခွင့်ရှိသည်၊

(ခ) "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် "က" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်နှင့်"ဂ"ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်အသီးသီးနှင့် သက်ဆိုင်သောယာဉ်များကိုပါ မောင်းနှင်ခွင့်ရှိသည်၊

(ဂ) "ဂ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကိုပါ မောင်းနှင်လိုပါက၊ လိုအပ်သော စစ်ဆေးမှုများကို အောင်မြင်ရမည်၊

မှတ်ချက်။ "ဂ"ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်တွင် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကိုပါ မောင်းနှင်ခွင့်ရှိကြောင်းကို သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အရာရှိက ဖော်ပြရမည်။

(ဃ) "ဃ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် "က"၊ "ခ"၊ နှင့် "ဂ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်အသီးသီးနှင့် သက်ဆိုင်သော ယာဉ်များကိုပါ မောင်းနှင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်၊

(င) "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၂) အရ၊ မှတ်ပုံတင်ထားသော မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မျိုးကိုမဆို မောင်းနှင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၆၁။ "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူ လိုက်နာရမည့်အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်—

(က) "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် မော်တော်ဆိုင်ကယ် မောင်းနှင်သည့်အခါတိုင်း အောက်ပါသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာရမည်—

(၁) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသင်နေသူ၏ နံဘေးတွင် အနည်းဆုံး သက်တမ်းနှစ်နှစ်ပြည့်ပြီးသော "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရရှိထားသူတစ်ဦး ပါရှိရမည်။ ထိုသူသည် ယာဉ်မောင်းသင်နေသူအား

ကွပ်ကဲကြပ်မတ်ပေးနိုင်သူဖြစ်ရမည်။ အမောင်းသင် ယာဉ်ပေါ်တွင် လူပိုများမတင်ဆောင်ရ၊

(၂) မော်တော်ဆိုင်ကယ်မောင်းသင်နေသူသည် အနည်းဆုံး သက်တမ်းနှစ်နှစ်ပြည့်ပြီးသော "က" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူတစ်ဦး၏ မျက်မှောက်တွင်သင်ကြားမှုကိုခံယူ၍ မောင်းနှင်ရမည်။

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွင် အမောင်းသင်နေကြောင်းသိရှိစေရန် "သင်" ဟုရေးသားထားသော ဆိုင်းဘုတ်ကို ယာဉ်၏ရှေ့နှင့် နောက်တို့တွင် တပ်ဆင်ထားရမည်။ ၎င်းဆိုင်းဘုတ်သည် ယာဉ်မှတ်ပုံတင် အမှတ်ကို ဖုံးကွယ်မနေစေရ၊

(ဂ) ယာဉ်မောင်းသူများသည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိ အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးထားသည့် နေရာနှင့် အချိန်တွင်သာ အမောင်းသင်ရမည်။

၆၂။ (က) တပ်မတော် (ကြည်း/ရေ/လေ) ၏ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို အနည်းဆုံး တစ်နှစ်ရရှိထားပြီးသူသည် ၎င်းအခန်းအရ သင့်လျော်သော ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်တစ်ခုကို လျှောက်ယူနိုင်သည်။ "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ရယူရန်မလို။ တပ်မတော်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်၏ သက်တမ်းနှင့်အညီ အောက်ပါ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်အမျိုးအစားကို လျှောက်ယူနိုင်သည်—

(၁) တပ်မတော်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် သက်တမ်း အနည်းဆုံးတစ်နှစ်ရှိသူသည် "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို လျှောက်ယူနိုင်သည်၊

(၂) တပ် မ တော် ယာဉ် မောင်း လိုင်စင် သက် တမ်း အ နည်း ဆုံး သုံးနှစ်ရှိသူသည် တ ကြိမ် ယာဉ် မောင်းနှင်ရန်မှအပ "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို လျှောက်ယူနိုင်သည်၊

(၃) တပ် မ တော် ယာဉ် မောင်း လိုင် စင် သက် တမ်း အနည်းဆုံး ငါးနှစ်ရှိ၍ စစ်မှုထမ်းခြင်းမှ နုတ်ထွက် ပြီးသူသည် "င" ယာဉ် မောင်း လိုင် စင် ကို လျှောက်ယူနိုင်သည်။

(ခ) တပ်မတော်ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သက်တမ်း တစ်နှစ်မပြည့် သူသည်၊ ဤအခန်းအရ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုလျှင် "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ရယူရမည်၊

(ဂ) ဤ အ ခန်း အ ရ ယာဉ် မောင်း လိုင် စင် ရ ယူ လို သော တပ်မတော်ယာဉ်မောင်း လိုင် စင် ရ ရှိ ထား ပြီး သူ သည် သတ်မှတ်ထားသော ကျန်း မာ ရေး အ ဆင့် အ တန်း နှင့် ညီညွတ်ရမည့်အပြင် ယာဉ် မောင်း စစ် ဆေး မှု များ ကို အောင်မြင်ရမည်။

၆၃။ လက်မှတ်ရောင်း သို့မဟုတ် စပယ်ယာလိုင်စင် ရယူလိုသူသည် အသက် ၁၈ နှစ် ပြည့်ပြီးသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူဖြစ်ရမည်၊ သတ်မှတ်ထား သော ကျန်းမာရေး အဆင့်အတန်းနှင့် ညီညွတ်ရမည့်အပြင် ဗဟိုမှတ် ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်စစ်ဆေးမှုများကိုပါ အောင်မြင်ရမည်။

၆၄။ ခရီးသည်တင် အငှားဘတ်စ်ကားနှင့် လိုက်ပါလာသော လက်မှတ် ရောင်းသည်လည်းကောင်း၊ အငှားကုန်တင်ယာဉ်နှင့် လိုက်ပါလာသော

စပယ်ယာသည်လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်နေချိန်တွင် ၎င်း၏ အရည်အချင်းကို ပျက်ယွင်းစေသော အောက်ပါအချက်များကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်—

(က) သေရည်သေရက် သောက်စားခြင်း၊ မူးယစ်ထုံထိုင်းစေသည့် ဆေးဝါးများသုံးစွဲခြင်း၊

(ခ) ရိုင်းပျစွာဆက်ဆံခြင်း၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း၊ စော်ကားခြင်း၊

(ဂ) အခြားအငှား ဘတ်စ်ကားတွင် ခရီးသည်တင်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြား အငှားကုန်တင်ယာဉ်တွင် ကုန်စည်တင်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် တားမြစ်ရန်ကြိုးစားခြင်း၊

(ဃ) ဘတ်စ်ကားစီးခရီးသည်များ သို့မဟုတ် အခြား ခရီးသည်များ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေရန်၊ စိတ်ပျက်ငြင်စေရန် ပြုမူခြင်း၊

(င) သတ်မှတ်ထားသော ယာဉ်စီးခ သို့မဟုတ် ကုန်တင်ခထက် ငွေပိုမိုတောင်းခံခြင်း၊ ယာဉ်စီးခအတွက် လက်မှတ်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊

(စ) ခရီးသည်တင်ယာဉ်တွင် ယာဉ်၏ဘေးတွင် သော်လည်းကောင်း၊ နောက်တွင်သော်လည်းကောင်း ခရီးသည်များ တွဲလောင်းခိုစီးမှုကို မတားမြစ်ခြင်း၊

(ဆ) ယာဉ်ပေါ်မှ ပစ္စည်းများ အောက်သို့မကျစေရန် လည်းကောင်း၊ ယာဉ်ပေါ်ရှိ အရာဝတ္ထုများ အပြင်သို့ စွန်းထွက်ခြင်း မရှိစေရန်လည်းကောင်း ကြိုတင် ဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း၊

(ဇ) မိမိလိုက်ပါသည့် ယာဉ်တွင် ခရီးသည်များ ကျန်ခဲ့သော ပစ္စည်းများကို တွေ့ရှိလျှင် ပြည်သူ့ရဲစခန်း သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာသို့ လွှဲအပ်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်း၊

(ဈ) ကူးစက်တတ်သော ရောဂါသည်မှအပ ဖျားနာနေသူ သို့မဟုတ် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိနေသူအား မော်တော်ယာဉ်တွင် ခရီးသည်အဖြစ်လက်ခံရန်ငြင်းဆိုခြင်း၊

(ည) ဝတ်စားဆင်ယင်မှုမပြည့်စုံခြင်း၊ မသန့်ရှင်းခြင်း၊ မသေသပ်ခြင်း။

၆၅။ "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူသည် လိုအပ်လျှင် လက်မှတ်ရောင်း သို့မဟုတ် စပယ်ယာတာဝန်ကိုလည်း ထမ်းဆောင်နိုင်သည်။

၆၆။ **လိုင်စင်အတည်ဖြစ်သည့်ကာလ**

(က) ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ အရ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ရုပ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်းခံရသည်မှအပ လိုင်စင်သစ်ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် အသစ်လဲလှယ်ပေးခြင်းတို့၏ သက်တမ်းသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။ မည်သည့်လိုင်စင်မဆို အနည်းဆုံး သက်တမ်းကာလသည် တစ်နှစ်အောက် မရှိစေရ။ အများဆုံး သက်တမ်းကာလသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရယူထားသူသည် ၎င်းလိုင်စင်အတည်ဖြစ်သည့် ကာလအတွင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်ကာလအတိုင်း [illegible] စစ်ဆေးခြင်းကို ခံယူနိုင်သည်။

၆၇။ နည်းဥပဒေ ၅၃ သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေ ၆၂ သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေ ၆၃ တို့တွင် သတ်မှတ်ထားသော လိုအပ်ချက်များနှင့် ညီညွတ်သူသည် မိမိ၏နေရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သော မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့်ပုံစံဖြင့် လိုအပ်သောလိုင်စင်ကိုလျှောက်ထားနိုင်သည်။

၆ဂ။ သက်ဆိုင်ရာ လိုင်စင်ရရှိရန် လိုအပ်ချက်များ နှင့်ညီညွတ်ပြီး သတ်မှတ်ထားသည့် အခကြေးငွေများပေးသွင်းသူအား လျှောက်ထားသည့် လိုင်စင်ကို နည်းဥပဒေ ၇၇ ပါ ထုတ်ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသည့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ထုတ်ပေးရမည်။

၆၉။ ဤအခန်းအရ လိုင်စင်ရရှိထားသူသည် မိမိလိုင်စင်ကို အခြားသူအား အသုံးပြုရန် လွှဲပြောင်းမပေးရ။

၇၀။ ယာဉ်မောင်းသူ၊ လက်မှတ်ရောင်းနှင့် စပယ်ယာတို့သည် မိမိလိုင်စင်ကို အမြဲတမ်းဆောင်ထားရမည်။ ရဲဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသော တာဝန်ကျ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်ကသော်လည်းကောင်း၊ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည့် အခြားအဖွဲ့ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးကသော်လည်းကောင်း လိုင်စင်စစ်ဆေးရန် တောင်းဆိုလျှင်ပြရမည်။

၇၁။ (က) သက်ဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ဤအခန်းအရ လိုင်စင်ရရှိထားသူအား ဤနည်းဥပဒေများ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ညီညွတ်လျှင် ၎င်း၏လိုင်စင်ကို ဆက်လက်ကိုင်ဆောင်စေရန် အသစ်လဲလှယ်ပေးရမည်၊

(ခ) ဤအခန်းအရ လိုင်စင်ရရှိထားသူသည် လိုင်စင်သက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း အသစ်လဲလှယ်ရမည်။ လိုင်စင်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက် အသစ်မလဲလှယ်မီ ယာဉ်မောင်းနှင်ခွင့်မရှိစေရ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာတာဝန် ထမ်းဆောင်ခွင့်မရှိစေရ၊

(ဂ) လိုင်စင်သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက် နှစ်နှစ်အတွင်း အသစ်လဲလှယ်လျှင် လိုင်စင်အသစ်လဲလှယ်ရန် ပျက်ကွက်သည့် ကာလအတွက် လိုင်စင်ခအပြည့်အဝ ပေးဆောင်ရမည့်အပြင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ စည်းကြပ်သည့် အချိန်လွန်ကြေးကိုပါ ပေးဆောင်ရမည်။ လိုင်စင်အသစ်လဲလှယ်ရန်

ပျက်ကွက်သည့်ကာလသည် နှစ်နှစ်ကျော်လွန်လျှင် နည်းဥပဒေ ၇၅၊ နည်းဥပဒေခွဲ (ဂ) အရ အရေးယူခြင်း ခံရမည်၊

(ဃ) လိုင်စင်အသစ် လဲလှယ်ပေးသော မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ထိုသို့ အသစ်လဲလှယ်ပေးရသည့် လိုင်စင်မှာ အခြား မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့တစ်ခုခုမှ ထုတ်ပေးထားသောလိုင်စင်ဖြစ် လျှင် အဆိုပါမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့တို့သို့ အသစ်လဲလှယ်ပေးကြောင်းကို အကြောင်းကြားရမည်။

၇၂။ (က) လိုင်စင်ပျောက်ဆုံးလျှင်မိမိလိုင်စင်ပျောက်ဆုံးကြောင်းကို ပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ တိုင်ကြားရမည်။ ထိုသို့တိုင်ကြား ပြီးကြောင်း အထောက်အထားကိုရယူပြီး ဗဟိုမှတ်ပုံတင် အဖွဲ့၏ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ လိုင်စင် မိတ္တူအတွက် လျှောက်ထားလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က လိုင်စင် မိတ္တူကို ထုတ်ပေးရမည်။ လိုင်စင်မိတ္တူကို ရယူပြီးနောက် ပျောက်ဆုံးသောလိုင်စင်ကို ပြန်လည်ရရှိလျှင် ၎င်းလိုင်စင် ကို သက်ဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ ပြန်အပ်ရမည်၊

(ခ) မိမိလိုင်စင် ပျက်စီးနေလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ပျက်စီးနေသောလိုင်စင်ကို လျှောက်လွှာနှင့်ပူးတွဲ၍ မိတ္တူလျှောက်ထားရမည်။ လျှောက်လွှာနှင့်အတူ ပျက်စီးနေသောလိုင်စင်ကိုရရှိမှသာ သက်ဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က မိတ္တူထုတ်ပေးရမည်၊

(ဂ) လိုင်စင်မိတ္တူ ထုတ်ပေးရာတွင် "မိတ္တူ" ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေရန်နှင့် တစ်ပြေးညီဖြစ်စေရန် ဗဟိုမှတ်ပုံတင် အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်။

၇၃။ (က) ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ (၂) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် ယာဉ် မောင်းသူ၏ လိုင်စင်ကို အာဏာ အပ်နှင်းထားသည့်

ပြည်သူ့ရဲအရာရှိတစ်ဦးဦးက သိမ်းယူလျှင် ထိုလိုင်စင် သိမ်းယူကြောင်း အသိအမှတ်ပြု ယာယီလက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးရမည်။ ထိုယာယီလက်မှတ် ရရှိထားသူသည် လိုင်စင်ပြန်မရမီ သို့မဟုတ် တရားရုံးကအမိန့်မချမှတ်မီ နည်းဥပဒေခွဲ (ဃ) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချိန် ကာလအတွင်းသာ ယာဉ်မောင်းနှင်ခွင့်ရှိစေရမည်၊

(ခ) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ လိုင်စင်အစား ယာယီခွင့်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် လိုအပ်သလို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ညွှန်ကြား နိုင်သည်၊

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) နှင့် (ခ) တွင် ဖော်ပြထားသော ယာယီခွင့်ပြုလက်မှတ်ပုံစံကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးရမည်။ ၎င်းယာယီခွင့်ပြုလက်မှတ်ထုတ်ပေး ခြင်းအတွက် အခငွေမစည်းကြပ်ရ၊

(ဃ) အဆိုပါယာယီခွင့်ပြုလက်မှတ်များ အတည်ဖြစ်စေရမည့် ကာလကို ထိုလက်မှတ် ထုတ်ပေးခွင့်ရှိသူက လိုအပ်သလို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။ ထိုကာလသည် တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်စေ၊ သက်တမ်းတိုးပေးသည့် ကာလများအပါအဝင် ဖြစ်စေ ရက်ပေါင်း ၉၀ ထက်မပိုစေရ။ သို့သော် သိမ်းဆည်းထားသည့်လိုင်စင်၏ မူလသက်တမ်း ကာလ အတွင်းသာ ဖြစ်စေရမည်၊

(င) ဤနည်းဥပဒေသည် "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထား သူနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၄၄။ (က) ဤအခန်းအရ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသူ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာ လိုင်စင်ရရှိထားသူသည် အောက်ပါအရည်အချင်း ပျက်ယွင်းမှုတစ်ခုခုနှင့် ပြစ်နှိမ်း

နေသည်ဟု ယုံကြည်လျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ၎င်း၏လိုင်စင်ကို လေးနှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားအထိ ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်—

(၁) ရောဂါ သို့မဟုတ် မသန်မစွမ်းမှုတစ်ခုခုကြောင့် မော်တော်ယာဉ်မောင်းနှင်စေရန် မသင့်လျော်သူ၊

(၂) နည်းဥပဒေ ၇၇ ပါ မှတ်တမ်းအရ၊ ပြစ်မှု မကြာခဏ ကျူးလွန်တတ်သူ၊

(၃) သေရည် သေရက် အလွန်အကြူး အမြဲတစေ သောက်စားမူးယစ်တတ်သူ သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးဝါးများ အမြဲသုံးစွဲတတ်သူ၊

(၄) ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ အရေးယူပိုင်သောပြစ်မှု တစ်ခုခု ကျူးလွန်ရာတွင် ပါဝင်သည့်မော်တော်ယာဉ်ကို အသုံးပြုလျက်ရှိသူ သို့မဟုတ် အသုံးပြုခဲ့သူ၊

(၅) မော်တော်ယာဉ်ကို အရမ်းကာရောမောင်းနှင်သူ သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်အောင်မောင်းနှင်သူ၊

(၆) ဥပဒေပုဒ်မ ၃ နှင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်သူ၊

(၇) ဥပဒေအရဖြစ်သော ပြစ်မှုအတွက် တရားရုံးက ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရုပ်သိမ်းရန် စီရင်ခြင်းခံရသူ၊

(၈) ပြည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်က ငှားရမ်းလျှင် လုံလောက်သော အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ယာဉ်ငှားရမ်းရန် ငြင်းဆိုသော အငှားယာဉ်မောင်းသူ၊

(၉) နည်းဥပဒေ ၆၄ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတစ်ခုခုကို ဆန့်ကျင်ပြုသော လက်မှတ်ရောင်း သို့မဟုတ် စပယ်ယာ။

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရသောလိုင်စင်ကို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သိမ်းယူထားရမည်။ ၎င်းလိုင်စင်အစား ယာယီခွင့်ပြုလက်မှတ် ထုတ်မပေးရ၊

(ဂ) ရုပ်သိမ်းခံရသည့်လိုင်စင်အတွက် ရုပ်သိမ်းခံရသည့်ကာလ ပြည့်မြောက်လျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ၎င်းလိုင်စင်ရရှိသူအား သတ်မှတ်ထားသည့် ယာဉ်မောင်းစစ်ဆေးခြင်း အောင်မြင်မှသာ လိုင်စင်ပြန်ပေးရမည်။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်စစ်ဆေးခကို ပေးဆောင်ရမည်။

၇၅။ (က) မော်တော်ယာဉ်ကို မဆင်မခြင်မောင်းနှင်၍ လူသေစေသည် အထိ ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှု ကျူးလွန်သူ ဖြစ်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ကြောင့် ဖြစ်စေ မော်တော်ယာဉ် ကို မောင်း နှင် ရန် လုံး ဝ မ သင့် လျော် သူ ဟု ယုံ ကြည် လောက် နပ် လျှင် သော် လည်းကောင်း၊ အခြား အ ကြောင်း ကြောင်း ကြောင့် မော်တော်ယာဉ်ကို ဆက် လက် မောင်း နှင် ခွင့် ပြု ရန် မသင့်လျော်သူဟု ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်လျှင် သော်လည်းကောင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် အဆိုပါ ယာဉ်မောင်းသူ၏လိုင်စင်ကို အချိန်ကာလအကန့်အသတ် မရှိ ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်၊

(ခ) ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ မဟုတ်မမှန်သော လိုင်စင်ကို စစ်ဆေးတွေ့ရှိလျှင် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ၎င်းလိုင်စင်ကို သိမ်းယူပြီး ဖျက်ဆီးရမည်၊

(ဂ) လိုင်စင်သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီး အသစ်လဲလှယ်ရန် နှစ်နှစ် အထိ ပျက်ကွက်သည့်လိုင်စင်ကို ဖျက်သိမ်းရမည်။

၇၆။ (က) မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဤနည်း ဥပဒေများပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မလိုက်နာသူ၏လိုင်စင် ပေါ်တွင် မလိုက်နာသည့် အကြောင်းခြင်းရာ များကို မှတ်ချက်ပြုရမည်။

(ခ) ပြစ်မှုအတွက် တရားရုံး၏ စီရင်ချက်ကို ကျူးလွန်သူ၏ လိုင်စင်တွင် မှတ်ချက်ပြုရမည်၊

(ဂ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် လိုင်စင်တွင် မှတ်ချက်ပြုနိုင်ရန် ကော်လံသတ်မှတ်ပေးရမည်။

၇၇။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့တွင် ပြစ်မှုများမှတ်တမ်းတင်ခြင်း

ဤအခန်းအရ လိုင်စင် ရရှိထားသူ၏ ပြစ်မှုကြောင့် ၎င်းအား ပြည်သူ့ ရဲတပ်ဖွဲ့က အရေးယူလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးက ပြစ်ဒဏ် စီရင်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉ အရ ပြစ်မှုအတွက် ပြေငြိမ်းခဲ့လျှင် သော်လည်းကောင်း ထိုသို့ အရေးယူခြင်း၊ စီရင်ခြင်း၊ ပြေငြိမ်းခြင်းဖြစ်ရပ်များကို ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသူတို့က သက်ဆိုင်သည့် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အကြောင်းကြားရမည်။ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ဆက်လက်၍ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အကြောင်းကြားရမည်။

၇၈။ (က) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့် လက်မှတ်ရယူလိုသူသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ လျှောက်ထားရမည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မော်တော်ယာဉ်သွားလာမှု သဘောတူ စာချုပ်အရ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့် လက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးရမည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့် လက်မှတ်ပုံစံသည် စာချုပ်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၇၉။ (က) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့် လက်မှတ်ရရှိထားသူသည် ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရယူလိုလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ လျှောက်ထားနိုင်သည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့်လက်မှတ် ရရှိထားသူအား "ခ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို ထုတ်ပေးရမည်၊

(ဂ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မော်တော်ယာဉ်သွားလာမှုသဘောတူ စာချုပ်အရ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ထုတ်ပေးသော အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ယာဉ်မောင်းခွင့်လက်မှတ် ရရှိထားသူကို မြန်မာ နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ၎င်းလက်မှတ် သက်တမ်းကုန်ဆုံး သည်အထိ ဤနည်းဥပဒေများအရ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရရှိထားသူကဲ့သို့ အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၈၀။ မည်သည့်ယာဉ်မောင်း သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာမဆို လိုင်စင်ရယူသည့် အခါဖြစ်စေ၊ အသစ်လဲလှယ်သည့်အခါဖြစ်စေ ဥပဒေ အခန်း ၃ အရ သူတစ်ပါးထိခိုက်မှု အာမခံကို ထားရှိရမည်။

၈၁။ (က) ဤအခန်းအရ ပေးရမည့် အခကြေးငွေများသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင် အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) အခကြေးငွေပေးဆောင်ခြင်းမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ရနိုင်သူများသည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက သတ်မှတ်သည့် အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၈၂။ အယူခံဝင်ခြင်း

(က) ဤအခန်းအရ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ချမှတ်သည့်အမိန့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုခုကို အယူခံဝင်လိုလျှင် လိုင်စင်ရရှိ ထားသူသည် အကြောင်းကြားစာ ရရှိသည့်ရက်မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ အယူခံ နိုင်သည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့ကချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (၂) အရ အယူခံဝင်လိုလျှင် အဆိုပါအမိန့် ချမှတ်သည့်အကြောင်းကြားစာ ရရှိသည့်ရက်မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီး ဌာနသို့ အယူခံဝင်နိုင်သည်၊

(ဂ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်သည်။

အခန်း (၅)

မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း

၇၃။ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းမဆို ဤအခန်းအရ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ ခွင့်ပြုချက်မရရှိလျှင် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုရ။

၇၄။ (က) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြား ပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်လိုသူ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်လိုသူသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ သတ်မှတ်သည့်အခကြေးငွေနှင့်အတူ သတ်မှတ်သည့် ပုံစံဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို လျှောက်ထားရမည်၊

(ခ) လျှောက်ထားသူသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူဖြစ်၍ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် သတ်မှတ်သည့်အရည်အချင်း ပြည့်စုံကြောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိလျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုသည့် လက်မှတ်ကို သတ်မှတ်သည့်ပုံစံဖြင့် ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

၇၅။ (က) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြား ပေး သည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်လက်မှတ် သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်

မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်း လုပ် ကိုင် ခွင့် လက်မှတ်၏ သက်တမ်းကုန်ဆုံးရက်သည် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက် ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) လုပ် ငန်း ဆက် လက် လုပ် ကိုင် လို သူ သည် လုပ်ကိုင်ခွင့် လက်မှတ်သက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီ ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း အသစ်ပြန်လည် လျှောက်ထားရမည်။ ထိုသို့လျှောက်ထား ခြင်းမပြုလျှင် ၎င်းလုပ်ကိုင်ခွင့် အလိုအလျောက်ပျက်ပြယ် စေရမည်။

၈၆။ ဗ ဟို မှတ် ပုံ တင် အ ဖွဲ့ သည် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်းတွင် သတ်မှတ်သည့်အရည်အချင်းများဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း ရှိ မရှိကို စစ်ဆေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၈၇။ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်လိုသူ၏ အရည်အချင်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ရမည်—

(က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ် သင်ကြားပေးနိုင်သူဟု အသိအမှတ်ပြုထားသူ သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး ငါးနှစ်အဆက်မပြတ် "င" ယာဉ်မောင်း လိုင်စင် ရရှိထားသူဖြစ်ရမည့်အပြင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့် နည်းပြအရည်အချင်းရှိသူ ဖြစ်ရမည်။

၈၈။ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင် လိုသူ၏ အရည်အချင်းသည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ရမည်—

(က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) သင်ကြားပို့ချမှုအတွက် လုံလောက်စွာ ကျယ်ဝန်းသည့် သင်တန်းခန်းနှင့် ပရိဘောဂများပြည့်စုံစွာရှိရမည်၊

(ဂ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း အမောင်းသင်ရန် အသုံးပြုသည့် မော်တော်ယာဉ်နှင့် သင်ကြားမှု အထောက်အကူပြုကိရိယာများ ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ထားရှိနိုင်သူဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) မော်တော်ယာဉ်မောင်း အဘတ်သင်ကြားပေးနိုင်သော အရည်အချင်းပြည့်နည်းပြများ လုံလောက်စွာထားရှိနိုင်သူ ဖြစ်ရမည်။ နည်းပြများ၏အရည်အချင်းမှာ နည်းဥပဒေ ၇၇၊ နည်းဥပဒေခွဲ (ခ) ပါ အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

၇၉။ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ၏တာဝန်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ရမည်—

(က) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။ ထိုအဖွဲ့၏ အတည်ပြုချက်အတိုင်းသာလျှင် သင်ကြားရမည်၊

(ခ) သက်တမ်းရှိ "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် မရရှိသူအား ယာဉ်မောင်းသင်ကြားပေးခြင်း မပြုရ၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသင်သူများကို လက်တွေ့ယာဉ်မောင်းသင်ကြားနေစဉ် အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် လိုအပ်သည့်အစီအစဉ်သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဃ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ပေးပို့ရမည်။

14

၉၀။ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ၏တာဝန်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ရမည်—

(က) သင်ကြားပို့ချမှုအတွက် လုံလောက်စွာ ကျယ်ဝန်းသည့် သင်တန်းခန်းနှင့် ပရိဘောဂများ ပြည့်စုံစွာထားရှိရမည်၊

(ခ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း အမောင်းသင်ရန်အသုံးပြုသည့် မော်တော်ယာဉ်နှင့် သင်ကြားမှုအထောက်အကူပြု ကိရိယာများ ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ထားရှိရမည်၊

(ဂ) မော်တော်ယာဉ်မောင်း အတတ်သင်ကြားပေးနိုင်သော အရည်အချင်းပြည့်နည်းပြများ လုံလောက်စွာ ထားရှိရမည်၊

(ဃ) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။ ထိုအဖွဲ့၏ အတည်ပြုချက်အတိုင်းသာလျှင် သင်ကြားရမည်၊

(င) သက်တမ်းရှိ "သ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် လက်ဝယ်မရရှိသူအား ယာဉ်မောင်းသင်ပေးခြင်း မပြုရ၊

(စ) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူများကို လက်တွေ့ယာဉ်မောင်းသင်ကြားနေစဉ် အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရန် လိုအပ်သည့် အစီအစဉ်သည်၊ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့် အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဆ) ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ပေးပို့ရမည်။

၉၁။ (က) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူသည် မော်တော်ယာဉ်မောင်း အတတ်သင်ယူသူအား အန္တရာယ်ကင်းစွာ

မောင်းနှင်နိုင်သည့် အလေ့အကျင့်ရှိမှသာလျှင် မော်တော်ယာဉ်ကို မောင်းနှင်တတ်ကြောင်း တာဝန်ယူသည့် သက်သေခံလက်မှတ် ပေးရမည်။ ဤသို့တွင် မော်တော်ယာဉ်ကို အန္တရာယ်ကင်းစွာ မောင်းနှင်တတ်ကြောင်း ယာဉ်မောင်းသူတိုင်း လိုက်နာရမည့် ဤနည်းဥပဒေများပါ သတ်မှတ်ချက်များကို ကောင်းစွာနားမလည်သေးလျှင် သော်လည်းကောင်း၊ လမ်းအသုံးပြုသူများအချင်းချင်း လေးစားရမည့်စာနာစိတ် မထားတတ်သေးလျှင် သော်လည်းကောင်း ယာဉ်ကို မောင်းနှင်တတ်ကြောင်း တာဝန်ယူသည့် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်မပေးရ၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ထုတ်ပေးထားသော ယာဉ်ကို မောင်းနှင်တတ်ကြောင်း တာဝန်ယူသည့် သက်သေခံလက်မှတ်သည် ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် မဖြစ်စေရ။ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရရှိရေးအတွက် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၄) အရ ယာဉ်မောင်းစစ်ဆေးမှုများကို ခံယူရမည်။

၉၂။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားခကို သတ်မှတ်ပေးရမည်။

၉၃။ ဤအခန်းအရ ပေးရမည့်အခကြေးငွေများသည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၉၄။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်း လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခါအားလျော်စွာ လိုအပ်သည့်သတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးနိုင်သည်။ ထိုသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း သက်ဆိုင်သူတို့က လိုက်နာရမည်။

၉၅။ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ဤအခန်းအရ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် မညီညွတ်သော မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူအတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် လျှောက်ထားခြင်းကို ခွင့်ပြုရန်ငြင်းပယ်နိုင်သည်။ ထိုသို့ငြင်းပယ်ခဲ့လျှင် နည်းဥပဒေ ၈၄၊ နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ပေးသွင်းထားသည့် အခကြေးငွေကို ပြန်လည်ထုတ်ပေးရမည်။

၉၆။ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း

(က) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူသည် ဤနည်းဥပဒေများပါ သတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ၎င်းသို့အား ထုတ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း အတွက် အခကြေးငွေကို ပြန်အမ်းခြင်းမပြုရ၊

(ခ) မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်း အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူ၏ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်းပြုလုပ်လျှင် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သည်ကို မှတ်တမ်းတင်၍ သက်ဆိုင်သူအား စာဖြင့်အကြောင်းကြားရမည်။

၉၇။ အယူခံဝင်ခြင်း

(က) ဤအခန်းအရ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်သူသည် အကြောင်းကြားစာ ရရှိသည့်ရက်မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ အယူခံဝင်နိုင်သည်၊

(ခ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးသတ် ဖြစ်သည်။

၉၈။ နိုင်ငံတော်အစီအစဉ်ဖြင့် ပြုလုပ်သော မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်းအတွက် ဤအခန်းပါ နည်းဥပဒေများမှ ခြွင်းချက်ရရှိရေးသည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ဖြစ်သည်။

၉၉။ ဤအခန်းအရ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကြားပေးသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူ အတတ်သင်ကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူတို့ ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုအတွက် ဥပဒေ၏ အခန်း ၆ ပါ သက်ဆိုင်သည့် ပြစ်ဒဏ်များအပြင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ကိုပါ ဖျက်သိမ်းသည့်အထိ အရေးယူခြင်းခံရမည်။

အခန်း (၆)

အငှားမော်တော်ယာဉ်စည်းကမ်းများ

၁၀၀။ မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်ကိုမဆို နည်းဥပဒေ ၁၀ နှင့် အညီ အငှားယာဉ်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသည့်အပြင် လုပ်ငန်းလိုင်စင် ရယူထားခြင်းမရှိလျှင် အငှားယာဉ်အဖြစ် အသုံးမပြုရ။

၁၀၁။ အငှားယာဉ် မှတ်ပုံတင်အသစ် လဲလှယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နည်းဥပဒေ ၇ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀၂။ (က) အငှားယာဉ်တွင် တင်ဆောင်နိုင်သော ခရီးသည် အရေအတွက် သို့မဟုတ် ကုန်ချိန်သည် ဇဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၏ မော်တော်ယာဉ်မှတ်တမ်းတွင် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ခ) ယာဉ်တွင်တင်ဆောင်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ခရီးသည် အရေအတွက် သို့မဟုတ် ကုန်ချိန်ထက်ပို၍တင်ဆောင်ခြင်း မပြုရ။ သို့ရာတွင် မြို့နယ် နယ်နိမိတ်အတွင်း ခရီးစဉ်ပြင် မောင်းနှင်သွားလာနေသော ဘတ်စ်ကားများသည် ခရီးသည် များပြားချိန်တွင် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ပွဲစည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိ အဖွဲ့ကခွင့်ပြုသည့် ခရီးသည် အရေအတွက်ကို ဘတ်စ်ကားအတွင်း ပိုမို တင်ဆောင်နိုင်ကြသည်၊

(ဂ) အသက် ၁၂ နှစ်နှင့် အထက်ရှိသူ သို့မဟုတ် အသက် ၁၂ အောက်နှင့် ၃ နှစ်အထက်ရှိသော ကလေးနှစ်ဦးကို ခရီးသည် တစ်ဦးအဖြစ်သတ်မှတ်ရမည်။

၁၀၃။ ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ တာဝန်ရှိသူသည် မိမိအငှားယာဉ်ကို အများပြည်သူအား ဘေးအန္တရာယ်မဖြစ်စေရန်နှင့် ခရီးသည်များ မနှောင့်နှေးစေရန် အခါ ခပ်သိမ်း ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။

၁၀၄။ (က) အငှားယာဉ်ဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူသည် လုပ်ငန်းလိုင်စင်တွင် သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းကိုသာ လုပ်ဆောင်ရမည်၊

(ခ) ပြည်သူပိုင် အငှားယာဉ်များအတွက် လုပ်ငန်းများသည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက သတ်မှတ်သည့် အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

၁၀၅။ (က) အငှားယာဉ်များ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရာ၌ လုပ်ငန်းလိုင်စင်တွင်ပါရှိသော သတ်မှတ်ချက်များအတိုင်းသာ လုပ်ကိုင်ရမည်၊

(ခ) ဘတ်စ်ကားများ၊ ခရီးသည် တက်ဆင်းနေရာများနှင့် ရပ်နားရန်နေရာများ၊ ကုန်တင်ယာဉ်များ၊ ကုန်တင်ကုန်ချရန်နေရာများ ရပ်နားရန်နေရာများ၊ တက္ကစီယာဉ်များနှင့် အခြား စင်းလုံးငှားယာဉ်များ၊ အငှားလိုက်ရန် စောင့်ဆိုင်း သည့် နေ ရာ များ နှင့် ရပ် နား ရန် နေ ရာ တို့ သည် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့်ရှိ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် မြို့နယ်အဆင့်ရှိအဖွဲ့က သတ် မှတ် ထား သည့် အတိုင်း ဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) ခရီးစဉ်ဖြင့် မောင်းနှင်သွားသော ဘတ်စ်ကားများသည် ခရီးစဉ်အမှတ်အသားကို ဘတ်စ်ကား၏ရှေ့တွင် ခရီးသည်များသိမြင်နိုင်စေရန် တပ်ဆင်ထားရမည်။

၁၀၆။ (က) ဘတ်စ်ကားများသည် သတ်မှတ်ထားသည့်မှတ်တိုင်တွင် ခရီးသည်အတက်အဆင်းအတွက် လမ်း နံဘေး သို့ ကပ်၍ ရပ်ဆိုင်းရမည်။ အခြားယာဉ်များသွားလာမှုကို မပိတ်ဆို့စေရ၊

(ခ) မှတ်တိုင်တွင်ရပ်နေသော ဘတ်စ်ကား ရှိပါက နောက်မှ လာသောဘတ်စ်ကားသည် ရှေ့ဘတ်စ် ကား ၏ နောက် ၁.၂၂ မီတာ (၄ ပေ) ထက်မနည်း ခွာ၍ရပ်ဆိုင်းရမည်၊

(ဂ) မှတ်တိုင်တွင်ရပ်နေသော ဘတ်စ်ကားနှင့် ယှဉ်၍ဘေးချင်းတိုက် လုံးဝမရပ်ရ။

၁၀၇။ စင်းလုံးငှားယာဉ်စခန်းများကို သတ်မှတ်ထားရှိလျှင် ထိုစခန်း၌ အငှားလိုက်ရန်စောင့်ဆိုင်းသော အငှားယာဉ်များလိုက်နာရန် စည်းကမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်—

(က) စခန်းသို့ ဦးစွာရောက်ရှိသော ယာဉ်သည် ဦးစွာအငှားလိုက်ရန်နေရာတွင် နေရာယူရမည်၊

(ခ) စခန်းသို့နောက်ရောက်လာသော ယာဉ်များသည် ဒုတိယ၊ တတိယစသည့် နေရာစဉ်အတိုင်း နေရာယူရမည်၊

(ဂ) စခန်းမှယာဉ်တစ်စီးထွက်ခွာသွားသည်နှင့် ကျန်ယာဉ်များ နေရာစဉ်အတိုင်း ပြန်လည်နေရာယူရမည်၊

(ဃ) အလှည့်ကျအငှားလိုက်ရမည့်ယာဉ်သည် အသင့်မဖြစ်ပါက နောက်ယာဉ်က နေရာစဉ်ကျော်၍ အငှားလိုက်နိုင်သည်၊

(င) စခန်းတွင် ကြီးကြပ်သူထားရှိလျှင် ၎င်း၏ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာရမည်။

၁၀၈။ အငှားယာဉ်များ၏ ယာဉ်ငှားခနှုန်း၊ လူစီးခနှုန်း၊ ကုန်တင်ခနှုန်းများကို—

(က) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းအတွင်း ပို့ဆောင်ခနှုန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ကုန်းလမ်းနှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့က သတ်မှတ်ရမည်၊

(ခ) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ပို့ဆောင်ခနှုန်းများကို မူ ကုန်းလမ်းနှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့က ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်ရမည်၊

(ဂ) ပြည်သူပိုင် အငှားယာဉ်များ၏ ပို့ဆောင်ခနှုန်းများကို ကုန်းလမ်းနှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းက သတ်မှတ်ရမည်။

၁၀၉။ (က) နည်းဥပဒေ ၁၀၇ အရ သတ်မှတ်ထားသော ယာဉ်ငှားခနှုန်း၊ လူစီးခနှုန်း၊ ကုန်တင်ခနှုန်းတို့ကို သက်ဆိုင်သည့်အတိုင်း အငှားယာဉ်တိုင်းတွင် ခရီးသည် သို့မဟုတ် ယာဉ်ငှားရမ်းသူ မြင်သာစေရန် ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားရမည်၊

(ခ) "တက္ကစီမီတာ" တပ်ဆင်ထားသော တက္ကစီယာဉ်တွင် လူစီးခနှုန်းကို ဖော်ပြရန်မလိုသော်လည်း "တက္ကစီမီတာ" တပ်ဆင်ခြင်းမှ ကင်းခွင့်ရရှိသော တက္ကစီယာဉ်များတွင်မူ လူစီးခနှုန်းကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားရမည်။

၁၁၀။ မည်သည့် အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင်ကဖြစ်စေ၊ ယာဉ်မောင်းသူကဖြစ်စေ၊ လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာကဖြစ်စေ၊ သတ်မှတ်ထားသော ယာဉ်ငှားခ သို့မဟုတ် လူစီးခ သို့မဟုတ် ကုန်တင်ခထက် ပိုမို၍ တောင်းယူခြင်းမပြုရ။

၁၁၁။ (က) မည်သူမဆို အငှားယာဉ်ကို စင်းလုံးငှားသည်ဖြစ်စေ၊ ခရီးသည်တင်ယာဉ်တွင် ခရီးသည်အဖြစ် လိုက်ပါစီးနင်းသည်ဖြစ်စေ၊ ကုန်တင်ယာဉ်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများ တင်ဆောင်သည်ဖြစ်စေ၊ သတ်မှတ်ထားသော အခနှုန်းအတိုင်း ကျသင့်သည့်ငွေကို ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ယာဉ်မောင်းသူ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာအား ပေးရမည်၊

(ခ) ခရီးသည်တစ်ဦးအတွက် အသက် ၃ နှစ်နှင့် အောက်ရှိ ကလေးတစ်ဦးသာ ၎င်း၏ ပေါင်ပေါ်တွင် အခမဲ့ တင်ဆောင်ခွင့် ရှိစေရမည်၊

(ဂ) အသက် ၃ နှစ်အထက်နှင့် ၁၂ နှစ်အောက်ရှိသော ကလေးတစ်ဦးသည် ခရီးသည်တစ်ဦး၏ ယာဉ်စီးခနှုန်း တစ်ဝက်ကိုပေးရမည်။ အသက် ၁၂ နှစ်နှင့်အထက် ရှိသူသည် ယာဉ်စီးခနှုန်းအပြည့်ပေးရမည်၊

(ဃ) ဘတ်စ်ကားစီးခပေးသော ခရီးသည်တိုင်းအား လက်မှတ်ရောင်းသူက သက်ဆိုင်သည့် ယာဉ်စီးခလက်မှတ်ပေးရမည်၊

(င) ဘတ်စ်ကား စီးခွင့်လက်မှတ်ကို ကာလအပိုင်းအခြားတစ်ရပ်အတွက် ကြိုတင်ဝယ်ယူထားပါက ဘတ်စ်ကားစီးသည့်အခါတိုင်း ခရီးသည်ထံတွင် ထိုလက်မှတ်ပါရှိရမည်။ ထိုလက်မှတ်မပါရှိလျှင် ဘတ်စ်ကားစီးခပေးရမည်၊

(စ) ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် လက်မှတ်စစ်ဆေးသူက လက်မှတ်စစ်ဆေးရန်တောင်းဆိုလျှင် ခရီးသည်က လက်မှတ်ပြရမည်။

၁၁၂။ မည်သည့်အငှားယာဉ်မဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်က ငှားရမ်းလျှင် လုံလောက်သော အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ အငှားလိုက်ရန်ငြင်းဆန်ခွင့် မရှိစေရ။

၁၁၃။ ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၄)၊ နည်းဥပဒေ ၅၈ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း မည်သူမဆို "ဃ" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်သို့မဟုတ် "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ကို အဆိုပါ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ရရှိထားခြင်းမရှိပါက သက်ဆိုင်သည့်အငှားယာဉ်ကို မောင်းနှင်ခွင့်မရှိစေရ။

၁၁၄။ (က) ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၄)၊ နည်းဥပဒေ ၆၁ အရ မည်သူမဆို လက်မှတ်ရောင်း သို့မဟုတ် စပယ်ယာလိုင်စင်ရရှိထားခြင်း မရှိပါက အငှားယာဉ်တွင် လက်မှတ်ရောင်းသူ သို့မဟုတ် စပယ်ယာအဖြစ်လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိစေရ၊

(ခ) အငှားယာဉ်တွင် "င" ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသည့်ယာဉ်မောင်းသူနှစ်ဦး လိုက်ပါလျှင် တစ်ဦးကလက်မှတ်ရောင်း သို့မဟုတ် စပယ်ယာတာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သည်။

၁၁၅။ အငှားယာဉ်တွင် ယာဉ်မောင်းသူနှင့် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာတို့၏အမည်များနှင့် လိုင်စင်အမှတ်များကို ခရီးသည်များမြင်သာစေရန် ထင်ရှားစွာဖော်ပြထားရမည်။

၁၁၆။ အချိန် ၈ နာရီထက်ကျော်လွန်၍ မောင်းနှင်ရသည့်ခရီးတွင် ခရီးသည်တင်ယာဉ်၌ အရန်ယာဉ်မောင်းသူပါရှိရမည်။

၁၁၇။ တက္ကစီယာဉ်ငှားရမ်းသူခရီးသည်သွားလိုရာသို့ ယာဉ်မောင်းသူက အနီးဆုံးလမ်းခရီးဖြင့် ပို့ဆောင်ပေးရမည်။ အကယ်၍ ခရီးသည်က ၎င်းသွားလိုသည့်လမ်းခရီးကိုညွှန်ကြားလျှင် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ပို့ဆောင်ပေးရမည်။ သွားလာသည့်လမ်းခရီးတွင် သွားလာရန်အခက်အခဲရှိပါက လမ်းခရီးပြောင်း၍ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည်။

၁၁၈။ အငှားယာဉ်ကို စက်နှိုး၍ ရပ်ထားစဉ် ယာဉ်မောင်းသူသည် ယာဉ်မောင်းထိုင်ခုံတွင်ရှိနေရမည်။ ယာဉ်မောင်းသူသည် ယာဉ်မှထွက်ခွာသွားလိုပါက စက်ရပ်ပြီး ဘရိတ်ဆွဲထားခဲ့ရမည်။

၁၁၉။ (က) အငှားယာဉ်တွင် ယာဉ်မောင်းသူ၏ နံဘေး၌ ခရီးသည်တစ်ဦးသာ စီးနင်းခွင့်ပြုသည်၊

(ခ) ယာဉ်မောင်းသူ၏ ထွက်ပေါက်ဘက်တွင် မည်သူမျှ မစီးနင်းရ။

၁၂၀။ (က) အငှားယာဉ်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများကို ယာဉ်အတွင်း၌ တင်ဆောင်ရမည်။ ယာဉ်အမိုးပေါ်၌ပစ္စည်းတင်ရန် အကာအရံပြုလုပ်ထားပါက အမိုးပေါ်တွင်လည်း ပစ္စည်းတင်ဆောင်နိုင်သည်၊ ယာဉ်၏ပြင်ပ ရှေ့၊ နောက်နှင့် ဘေးနှစ်ဘက်တွင် ပစ္စည်းများတင်ဆောင်ချိတ်ဆွဲခြင်းကို လုံးဝခွင့်မပြု၊

(ခ) ခရီးသည်တင်ယာဉ်၌ ခရီးသည်ကိုယ်တိုင်သယ်ယူနိုင်သည့် လက်ဆွဲပစ္စည်းကို အခမဲ့ တင်ဆောင်ခွင့်ပြုရမည်။

၁၂၁။ (က) တက္ကစီယာဉ်တွင် ခရီးသည်ကျန်ခဲ့သောပစ္စည်းတို့ကို ယာဉ်မောင်းသူက တွေ့ရှိလျှင် ထိုပစ္စည်းကိုပိုင်ရှင်ထံ အမြန်ဆုံးပြန်ပေးရမည်။ ပစ္စည်းပိုင်ရှင်ကိုမသိပါက ထိုပစ္စည်းအား အနီးဆုံးပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ ပေးအပ်ပြီး လက်ခံရရှိကြောင်းပြေစာကို ရယူထားရမည်၊ တက္ကစီယာဉ်သည် အဖွဲ့/အသင်းပိုင်ယာဉ်ဖြစ်ပါက ယာဉ်မောင်းသူသည် တွေ့ရှိသောပစ္စည်းကို အဖွဲ့/အသင်းရုံးသို့ အပ်နှံရမည်၊

(ခ) ဘတ်စ်ကားခရီးလမ်းဆုံးသို့ရောက်တိုင်း လက်မှတ်ရောင်း၊ လက်မှတ်ရောင်းမရှိလျှင် ယာဉ်မောင်းသူသည် ဘတ်စ်ကားအတွင်း၌ ခရီးသည်များကျန်ခဲ့သော ပစ္စည်းတို့ကို ရှာဖွေရမည်။ ပစ္စည်းတွေ့ရှိလျှင် အနီးဆုံးပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ ပေးအပ်ပြီး လက်ခံရရှိကြောင်းပြေစာကိုရယူ၍ ယာဉ်ပိုင်ရှင်သို့လည်း အကြောင်းကြားရမည်။ အဖွဲ့/အသင်းပိုင် ဘတ်စ်ကားဖြစ်ပါက အဖွဲ့/အသင်းရုံးသို့ အပ်နှံရမည်၊

(ဂ) အငှားယာဉ်တွင် ခရီးသည်ကျန်ခဲ့သောပစ္စည်းတို့ကို အခြားခရီးသည်တစ်ဦးက တွေ့ရှိ၍ ယာဉ်မောင်းသူ၊ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာသို့ ပေးအပ်လျှင် ပေးအပ်သူခရီးသည်၏ အမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာကို ရယူထားပြီး နည်းဥပဒေခွဲ (က)နှင့် (ခ) ပါအတိုင်း ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၂၂။ အောက်ပါတို့ကို ဘတ်စ်ကားတွင် တင်ဆောင်ခြင်း မပြုရ—

(က) ကူးစက်တတ်သောရောဂါရှိသူ၊

(ခ) သေရည်သေရက်၊ သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးဝါးဖြင့် မူးယစ်နေသူ၊

(ဂ) လုံခြုံစွာဝတ်ဆင်ထားခြင်းမရှိသူ၊

(ဃ) စိတ်ပေါ့သွပ်သူ၊
(င) တိရစ္ဆာန်၊
(စ) ညစ်ထေးနံစော်သောပစ္စည်း၊
(ဆ) မီးလောင်ပေါက်ကွဲစေတတ်သောပစ္စည်း။

၁၂၃။ ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် မည်သူမျှဆေးလိပ်မသောက်ရ။

၁၂၄။ (က) အငှားယာဉ်တွင် စီးနင်းလိုက်ပါသော ခရီးသည်များ၏ သက်သောင့်သက်သာ ရှိစေရေးနှင့် ဘေးကင်းစေရေး အတွက် ယာဉ်မောင်းသူ၊ သို့မဟုတ် လက်မှတ်ရောင်း/ စပယ်ယာ၏ ညွှန်ကြားချက်တို့ကို ခရီးသည်တိုင်းက လိုက်နာရမည်၊
(ခ) တက္ကစီယာဉ်မှအပ အငှားယာဉ်တွင် ယာဉ်သွားလာနေစဉ် ယာဉ်မောင်းသူနှင့်ခရီးသည်၊ လက်မှတ်ရောင်း/စပယ်ယာ တို့ အလွယ်တကူ အချက်ပေးဆက်သွယ်နိုင်သည့်ကိရိယာ တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။

၁၂၅။ ဖျားနာသူနှင့် ဒဏ်ရာရသူတို့ကို ခရီးသည်အဖြစ် အငှားယာဉ်တွင် တင်ဆောင်ရန် မငြင်းဆန်ရ။

၁၂၆။ အငှားယာဉ်တိုင်းတွင် အသင့်အသုံးပြုနိုင်သည့် အရန်ဘီးတစ်ဘီး ပါရှိရမည်။

၁၂၇။ အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် အငှားယာဉ် လုပ်သား တို့ သည် ပြည်သူနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ပြေပြစ်ရမည်။

၁၂၈။ အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင် နေရပ်လိပ်စာ ပြောင်းလဲလိုပါက ပိုင် ရှင် သည် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလိုင် စင် ကို ထုတ်ပေးသည့်အဖွဲ့တို့တွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၂၉။ အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင် ပြောင်းလဲလိုပါက လက်ရှိပိုင်ရှင်သည် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းလိုင်စင် ထုတ်ပေးသည့် အဖွဲ့တို့တွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃၀။ လုပ်ငန်းလိုင်စင် ရရှိထားသော အငှားယာဉ်ပိုင်ရှင်သည် လုပ်ငန်းလိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့်အဖွဲ့သို့ လုပ်ငန်းလိုင်စင် ပြန်လည်အပ်နှံပြီးကြောင်း အထောက်အထားများ တင်ပြလျှင် သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် နည်းဥပဒေ ၁၁ အရ အငှားယာဉ်မှ ကိုယ်ပိုင်ယာဉ်အဖြစ်သို့ မှတ်ပုံတင် ပြောင်းလဲပေးရမည်။

၁၃၁။ (က) ဘတ်စ်ကားသွားလာရေးအတွက် ယာဉ်ကြောကိုသီးသန့် သတ်မှတ်ပေးလိုပါက၊ တစ်လမ်းမောင်း လမ်းတွင်သာ လမ်း၏ လက်ယာဘက်အစွန်းယာဉ်ကြောကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ပါက ဘတ်စ်ကားသည် ၎င်းယာဉ်ကြောတွင်း၌ သွားလာရမည်။ သတ်မှတ်ခြင်းကို ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိ အဖွဲ့သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၊ လမ်းဆောက်လုပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသည့် အဖွဲ့တို့နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) သာမန်အားဖြင့် ဘတ်စ်ကား၏ ယာဉ်ကြောကို အခြားယာဉ်များ အသုံးမပြုရသို့သော် လမ်းဆုံ၊ လမ်းခွတွင် လက်ယာဘက်ကွေ့လိုသည့် ယာဉ်များသည်၊ လမ်းဆုံလမ်းခွမရောက်မီ၊ ၎င်းယာဉ်ကြောအတွင်းသို့ဝင်နိုင်သည်။ ဘတ်စ်ကားယာဉ်ကြော၏ လက်ယာဘက်ရှိ လမ်းသွယ်ထဲသို့ အခြားယာဉ်များ ကွေ့ဝင်ရန်နှင့် လမ်းသွယ်မှ ကွေ့ထွက်ရန်အတွက် ဘတ်စ်ကားကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေဘဲ ၎င်းယာဉ်ကြောကို ဖြတ်သန်းနိုင်သည်၊

(ဂ) ဘတ်စ်ကား ယာဉ်ကြောပါရှိသည့် လမ်းတစ်လျှောက်တွင် အနှေးယာဉ်များ သွားလာခွင့်မရှိစေရ။

အခန်း (၃)

မော်တော်ယာဉ်သွားလာမှု စည်းကမ်းများ

၁၃၂။ မော်တော်ယာဉ်ကြောင့် လမ်းပေါ်တွင် အများဆုံးဖြစ်ပွား လျက်ရှိသော ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်များ လျော့နည်းစေရန်နှင့် ယာဉ်သွားလာမှု ချောမွေ့စေရန်အလို့ငှာ ဤအခန်းပါ စည်းကမ်းများကို ယာဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သူများ လိုက်နာကြရန် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

၁၃၃။ (က) ဤအခန်းပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန်နှင့် လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သူများအား အရေးယူရန်အလို့ငှာ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ (ယာဉ်ထိန်းရဲ) အား တာဝန်ပေးထားသည်။ လိုအပ်လျှင် အခြားတစ်ဖွဲ့ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးကို သော်လည်းကောင်းတာဝန်များအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ ကိုဖြစ်စေ ပေးအပ်နိုင်သည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူသည် ယာဉ်အသွားအလာများကို လက်ဖြင့်အချက်ပြ၍ဖြစ်စေ၊ ဝီစီသံနှင့် လက်အချက်ပြတွဲ၍ဖြစ်စေ၊ အချက်ပြကိရိယာ ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားသင့်လျော်သော နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်း ညွှန်ပြနိုင်သည်၊

(ဂ) ယာဉ်အသွားအလာများကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန် ရှိသူ၏ ညွှန်ပြချက်ကို လမ်းအသုံးပြုနေသူတို့က လိုက်နာ ရမည်။

၁၃၄။ (က) သတ်မှတ်ထားသည့် လမ်းညွှန်းများနှင့် လမ်းအမှတ် အသားများတို့ကို လမ်းအသုံးပြုသူများက လိုက်နာရမည်၊

(ခ) မြို့တွင်း၌ဖြစ်စေ၊ မြို့ပြင်၌ဖြစ်စေ လမ်းညွှန်းများနှင့် လမ်းအမှတ်အသားများကို ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး

ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာ ဖြင့် ဖွဲ့ စည်း ထား သော ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့်ရှိသည့်အဖွဲ့သည် ဗ ဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့နှင့် ညှိနှိုင်း၍ လမ်းဆောက်လုပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသည့်အဖွဲ့၏ အကူအညီဖြင့် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ရုပ်သိမ်းခြင်းပြုလုပ်ရမည်၊

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (ခ) အရ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသူမှ တစ်ပါး မည်သူမျှ ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် လမ်းညွှန်းများနှင့် လမ်းအမှတ်အသားများ သို့မဟုတ် ၎င်းနှင့်ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်သည့် အမှတ်အသားများကို မပြုလုပ်ရ။ တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသည့် လမ်းညွှန်းများနှင့် လမ်း အ မှတ် အသားများကိုလည်း ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖယ် ရှား ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုလုပ်ရ။

၁၃၅။ (က) ယာဉ်သွားလာမှုကို ထိန်းသိမ်းပေးရန် ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးများကို တပ်ဆင်လိုပါက ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိအဖွဲ့သည် ဗ ဟို မှတ် ပုံ တင် အဖွဲ့၊ လမ်းဆောက်လုပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာ ဝန် ရှိ သည့် အဖွဲ့နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ခ) ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးများ တပ်ဆင်ထားရှိလျှင် လမ်းအသုံးပြုသူများသည် ၎င်းကညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည်။

၁၃၆။ (က) ယာဉ်များရပ်ဆိုင်းရန်နှင့် ရပ် နား ရန် နေ ရာ များ အပြင် စင်းလုံးငှားယာဉ်စခန်းနေရာတို့ကိုပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိ အဖွဲ့သည် ဗဟို မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့

လမ်းဆောက်လုပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသည့်အဖွဲ့တို့နှင့် ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်ရမည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ သတ်မှတ်သည့် ယာဉ်ရပ်ဆိုင်းရန်၊ ရပ်နားရန်နေရာများနှင့် စင်းလုံးငှားယာဉ်စခန်းတို့အတွက် စည်းကမ်းချက်များကိုပါ သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည့်အပြင် ယာဉ်ရပ်နားရန်နေရာနှင့် စင်းလုံးငှားယာဉ်စခန်းတို့တွင် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှ ယာဉ်ရပ်နားခ၊ စခန်းခကို သတ်မှတ်၍ကောက်ခံနိုင်သည်။

၁၃၇။ ယာဉ်တွင်တပ်ဆင်ထားသော မှတ်ပုံတင်အမှတ်သည် ထင်ရှားပေါ်လွင်ခြင်းမရှိလျှင် သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်အမှတ်ပြား ပုံသဏ္ဌာန်ပျက်နေလျှင် ထိုယာဉ်ကို မမောင်းနှင်ရ သို့မဟုတ် မမောင်းနှင်စေရ။

၁၃၈။ (က) မည်သည့်ပေါ်တော်ယာဉ်မဆို မှတ်ပုံတင်အရ ခွင့်ပြုထားသော တင်ဆောင်နိုင်သည့် လူအရေအတွက် သို့မဟုတ် ကုန်ချိန်ထက်ပို၍ တင်ဆောင်ခြင်းမပြုရ၊ သို့ရာတွင် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၆)၊ နည်းဥပဒေ ၁၀၂၊ နည်းဥပဒေခွဲ (ခ) အရ ခရီးသည်များ ပိုမိုတင်ဆောင်ခွင့်ရသည့် ဘတ်စ်ကားများကိုသာ ဤပြဋ္ဌာန်းချက်မှ ခြွင်းချက်ပြုသည်၊

(ခ) မှတ်ပုံတင်အရ ခွင့်ပြုထားသော ကုန်ချိန်ထက်ပို၍ တင်ဆောင်သော ကုန်တင်ယာဉ်ကို နည်းဥပဒေ ၁၃၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူက စစ်ဆေးတွေ့ရှိလျှင် ကုန်ချိန်အပိုကို ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ယာဉ်အတွက်တာဝန်ရှိသူက မိမိအစီအစဉ်ဖြင့် ယာဉ်ပေါ်မှချ၍ စောင့်ရှောက်ရမည်။ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန်တာဝန်ရှိသူ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးရလျှင် ကုန်ကျစရိတ်များကို ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ယာဉ်အတွက်တာဝန်ရှိသူက ကျခံရမည်။

၁၃၉။ မည်သည့် မော်တော်ယာဉ်မောင်းသူမဆို ယာဉ်မောင်းနေစဉ် ယာဉ်မောင်းနှင်မှုကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေနိုင်သည့် ခရီးသည်များနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများအား မိမိနှင့် ကပ်၍ တင်ဆောင်ခြင်းမပြုရ။

၁၄၀။ မည်သည့်ယာဉ်မောင်းသူမဆို လမ်းညွှန်းများ၊ လမ်းအအမှတ်အသားများနှင့် အချက်ပြများအတိုင်း မောင်းနှင်ရမည်။ နည်းဥပဒေ ၁၃၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ယာဉ်အသွားအလာကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းနေသည့်အခါ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းနေသူက ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည်။

၁၄၁။ မည်သည့်ယာဉ်မဆို သာမန်အားဖြင့် လမ်း၏လက်ယာဘက်သို့ ကပ်၍ မောင်းနှင်ရမည်။ သို့ရာတွင် တစ်လမ်းမောင်း လမ်းတွင်မူ သွားလိုသည့်ဘက်နှင့် သက်ဆိုင်သောယာဉ်ကြောတွင် မောင်းနှင်ရမည်။

၁၄၂။ (က) အခြားယာဉ်များသွားလာမှုကို တားဆီးပိတ်ဆို့စေမည့် နှေးကွေးစွာ မောင်းနှင်ခြင်းမပြုလုပ်ရ၊ နှေးကွေးစွာ မောင်းနှင်လိုလျှင် အနှေးယာဉ်ကြောကသာ မောင်းနှင်ရမည်။

(ခ) နှစ်လမ်းမောင်းလမ်းတွင် တစ်ဘက်တစ်ချက်၌ ယာဉ်ကြောနှစ်ခုစီနှင့်အထက်ရှိပါက လက်ဝဲစွန်းယာဉ်ကြောကို တတ်နိုင်သမျှ ဖွင့်၍မောင်းရမည်။

၁၄၃။ (က) လမ်းအခြေအနေကောင်းလျှင် သာမန်အားဖြင့် မြို့၏နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ မော်တော်ယာဉ်မောင်းနှင်မှု အမြန်နှုန်းကို တစ်နာရီလျှင် ၄၈ ကီလိုမီတာ (၃၀ မိုင်) ထက်ပို၍လည်းကောင်း၊ မြို့၏နယ်နိမိတ်ပြင်ပ၌ မြို့နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကိုဆက်သွယ်ထားသည့် လမ်းမကြီးပေါ်တွင် တစ်နာရီလျှင် ၈၀ ကီလိုမီတာ (၅၀ မိုင်) ထက် ပို၍လည်းကောင်း မမောင်းရ၊

(ခ) နောက်တွဲပါသောယာဉ် သို့မဟုတ် မီးလောင်ပေါက်ကွဲတတ်သောပစ္စည်းများ တင်ဆောင်သော ယာဉ်အတွက် အမြန်နှုန်းကို မြို့၏နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ တစ်နာရီလျှင် ၃၂ ကီလိုမီတာ (၂၀ မိုင်) ထက် ပို၍လည်းကောင်း၊ မြို့၏ နယ်နိမိတ်ပြင်ပ၌ မြို့နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကို ဆက်သွယ်ထားသည့် လမ်းမကြီးပေါ်တွင် တစ်နာရီလျှင် ၅၆ ကီလိုမီတာ (၃၅ မိုင်) ထက်ပို၍ လည်းကောင်း မမောင်းရ၊

(ဂ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်ရှိ အဖွဲ့သည် လမ်းအခြေအနေအရ အမြန်နှုန်းများကို နည်းဥပဒေခွဲ (က) နှင့် (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတွင်း လိုအပ်သလို သတ်မှတ်နိုင်သည်၊

(ဃ) မြို့၏နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ နှစ်လမ်းမောင်းလမ်း၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် ယာဉ်ကြောသုံးခုစီရှိပါက လက်ဝဲစွန်းယာဉ်ကြောတွင် တစ်နာရီလျှင် ၆၄ ကီလိုမီတာ (၄၀ မိုင်) အထိ မောင်းနှင်ခွင့်ပြုသည်၊

(င) ယာဉ်မောင်းသူသည် သတ်မှတ်ထားသည့် အမြန်နှုန်းထက် ပို၍ မိမိယာဉ်ကို မမောင်းနှင်ရ။

၁၄၄။ ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃)၊ နည်းဥပဒေ ၂၆၊ နည်းဥပဒေခွဲ (ည) နှင့် နည်းဥပဒေ ၄၅၊ နည်းဥပဒေခွဲ (က) အရ ယာဉ်သွားလာမှု ဦးစားရရေးအတွက် အချက်ပေးသံများနှင့် ဦးစားပေးမီးများ ရှိသောယာဉ်များ၊ ယာဉ်ထိန်းရဲစီး မော်တော်ဆိုင်ကယ်များ၊ အရေးကြီးယာဉ်များသည် အမြန်နှုန်းသတ်မှတ်ချက်နှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၁၄၅။ ရှေ့ယာဉ် ရုတ်တရက် အမြန်နှုန်းလျှော့လျှင် သို့မဟုတ် ရပ်လျှင် နောက်မှလိုက်နေသောယာဉ်သည် ထိခိုက်မှုမဖြစ်စေရန် သင့်လျော်သော အကွာအဝေးမှခွာ၍ မောင်းနှင်ရမည်။

၁၄၆။ **ကျော်တက်ခြင်း**

(က) ယာဉ်မောင်းသူသည် မိမိရှေ့ကယာဉ်ကိုကျော်တက်လိုလျှင် အောက်ပါအချက်များကို ဂရုပြုပြီးမှ ကျော်တက်ရမည်—

(၁) နောက်မှ လိုက်နေသောယာဉ်သည် မိမိယာဉ်ကို ကျော်တက်ရန် ပြင်ဆင်နေခြင်း မရှိသည့်အခါ၊

(၂) မိမိကျော်တက်လိုသောယာဉ်သည် ၎င်း၏ ရှေ့ယာဉ်ကို ကျော်တက်ရန် ပြင်ဆင်နေခြင်းမရှိသည့်အခါ၊

(၃) ကျော်တက်ရန်အတွက် မိမိအသုံးပြုမည့် ယာဉ်ကြော ရှင်းနေသည့်အခါ။

(ခ) မည်သည့်ယာဉ်မဆို မိမိရှေ့ကယာဉ်ကို ကျော်တက်ရာတွင် သာမန်အားဖြင့် ထိုယာဉ်၏လက်ဝဲဘက်မှသာ လိုအပ်သလို အချက်ပေးပြီး သင့်လျော်သော အကွာအဝေးမှ လွတ်ကင်းစွာ ကျော်တက်ရမည်၊

(ဂ) မိမိရှေ့ကသွားနေသော ဝန်လေးမော်တော်ယာဉ်ကြီးကို ကျော်တက်လိုလျှင် ထိုယာဉ်ကြီး၏နောက်မှ ကပ်မလိုက်ဘဲ ၎င်း၏ရှေ့တွင်ရှိသည့် လမ်းအခြေအနေကို ကောင်းမွန်စွာ လှမ်း၍မြင်နိုင်သည့် အကွာအဝေးမှလိုက်ပြီး လမ်းရှင်းမှ ကျော်တက်ရမည်၊

(ဃ) ကျော်တက်ပြီး၍ မူလယာဉ်ကြောသို့ပြန်ဝင်လျှင် နောက်မှယာဉ်ကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေဘဲ လွတ်ကင်းစွာဝင်ရမည်၊

(င) မိမိယာဉ်ကို အခြားယာဉ်က ကျော်တက်နေလျှင် ထိုယာဉ် ကျော်တက်ပြီးသည်အထိ မိမိယာဉ်၏အမြန်နှုန်းကို မတိုးဘဲ လမ်းပေး၍ ကျော်တက်ခွင့်ပြုရမည်၊

(စ) မိမိရှေ့မှယာဉ်၏ လက်ယာဘက်မှ ကျော်တက်နိုင်သည့် အခြေအနေများမှာ အောက်ပါတို့အရသာ ဖြစ်သည်—

(၁) ရှေ့မှယာဉ်သည် လက်ဝဲကွေ့ရန် အချက်ပြနေသည့် အခါ၊

(၂) လမ်းတွင် ယာဉ်များပိတ်ဆို့နေသဖြင့် လက်ယာဘက်တွင် လမ်းပွင့်နေသောအခါ၊

(၃) ယာဉ်ကြောလမ်း ပြောင်းသည့်အနေဖြင့် လက်ဝဲဘက်ယာဉ်ကြောတွင် မောင်းနှင်နေသည့် ယာဉ်၏ ရှေ့သို့ လက်ယာဘက် ယာဉ်ကြောမှ လွတ်ကင်းစွာ လမ်းပြောင်းဝင်သည့်အခါ၊

(၄) တစ်လမ်းမောင်းလမ်းတွင် မောင်းနှင်သွားသော အခါ။

မှတ်ချက်။ လမ်းတွင် မျဉ်းကြောင်းများဖြင့် ယာဉ်ကြောများကို သတ်မှတ်ထားလျှင် ထို ယာဉ်ကြောအသီးသီးတွင် မောင်းနှင်သွားလာနေသော ယာဉ်များသည် မိမိယာဉ်ကြောအသီးသီးတွင် အခြားယာဉ်ကြောမှ ယာဉ်များကို ကျော်လွန်မောင်းနှင်သွားလာခြင်းသည် ဤနည်းဥပဒေပါ ကျော်တက်ခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၁၄၇။ အောက်ပါနေရာများနှင့် အချိန် အခါများတွင် မိမိရှေ့က ယာဉ်ကို လုံးဝကျော်တက်ခြင်းမပြုရ—

(က) ခြေကျင်လျှောက်သူများဖြတ်ကူးရန် ခွင့်ပြုထားသော နေရာ၊

(ခ) လမ်းဆုံနှင့်လမ်းခွ၊

(ဂ) လမ်းထောင့်နှင့်လမ်းကွေ့၊

(ဃ) ကုန်းအတက်နှင့် ကုန်းထိပ်၊
(င) တံတားအဝင်ဝနှင့်တံတားပေါ်၊
(စ) လမ်းကျဉ်းအတွင်း၊
(ဆ) ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းအတွင်း၊
(ဇ) လမ်းအလယ်တွင် မျဉ်းပြိုင်နှစ်ကြောင်းရှိသော လမ်းတစ်လျှောက်၊
(ဈ) တစ်ဆက်တည်း မျဉ်းကြောင်းဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော ယာဉ်ကြောအတွင်း၊
(ည) ဟံခါးရှိနှင့် တံခါးမဲ့ ရထားလမ်းနေရာ၊
(ဋ) မြင်ကွင်းမကောင်း၍ အန္တရာယ်ကင်းစွာ ကျော်တက်ရန် စိတ်မချရသော အချိန်အခါ၊
(ဌ) ကျော်တက်လျှင် ရှေ့ သို့မဟုတ် မျက်နှာ ချင်း ဆိုင်မှ မောင်းနှင်နေသည့်ယာဉ်များက ရှောင်တိမ်းပေးရခြင်း၊ အမြန်နှုန်းလျှော့ပေးရခြင်းဖြင့် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေနိုင်သည့်အခါ။

မှတ်ချက်။ ဤနည်းဥပဒေသည် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကို ကျော်တက်ခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၁၄၈။ (က) ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူ မရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် လက်ယာဘက်သို့ကွေ့လိုလျှင်၊ လမ်းဆုံလမ်းခွသို့မရောက်မီ အချက်ပြလျက် လမ်းလက်ယာဘက်အစွန်းသို့ကပ်မောင်း၍ အမြန်နှုန်းလျှော့ပြီး ချဉ်းကပ်သွားရမည်။ လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ခေတ္တရပ်၍ ကွေ့ဝင်မည့်လမ်း၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်ကိုကြည့်ပြီး အန္တရာယ်ကင်းမှ ထိုလမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ကပ်၍ ကွေ့ရမည်။ ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန်

တာဝန်ရှိသူရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် အချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန်တာဝန်ရှိသူမှ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လက်ယာဘက်သို့ကွေ့ရမည်၊

(ခ) ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူ မရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် လက်ဝဲဘက်သို့ ကွေ့လိုလျှင် လမ်းဆုံလမ်းခွသို့မရောက်မီ အချက်ပြလျက် လက်ဝဲအစွန်းယာဉ်ကြော သို့မဟုတ် လမ်း၏အလယ်သို့ ကပ်မောင်း၍ အမြန်နှုန်းလျှော့ပြီး ချဉ်း ကပ် သွား ရ မည်။ လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ခေတ္တရပ်၍ ကွေ့ဝင်မည့်လမ်း၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်ကိုကြည့်ပြီး အန္တရာယ်ကင်းမှ ဝင်လိုသည့် လမ်း၏ယာဉ်ကြောအတွင်းသို့ ကွေ့ဝင်ရမည်။ ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် အချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန်တာဝန်ရှိသူမှ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လက်ဝဲဘက်သို့ ကွေ့သွားရမည်၊

(ဂ) လမ်းမ၏လက်ယာဘက်ရှိ လမ်းသွယ်ထဲသို့ ကွေ့ဝင်လိုလျှင် လမ်းသွယ်သို့မရောက်မီ အချက်ပြလျက် လမ်းလက်ယာဘက်သို့ ကပ်မောင်း၍ အမြန်နှုန်းလျှော့ပြီး အန္တရာယ်ကင်းမှ ကွေ့ဝင်ရမည်။ လမ်းမ၏လက်ဝဲဘက်ရှိ လမ်းသွယ်ထဲသို့ ကွေ့ဝင်လိုလျှင် လမ်းသွယ်သို့မရောက်မီ အချက်ပြလျက် လမ်း၏အလယ်ဘက်သို့ကပ်မောင်း၍ အမြန်နှုန်းလျှော့ပြီး ခေတ္တရပ်ရမည်။ တစ်ဘက်မှလာသောယာဉ် အန္တရာယ်ကင်းမှ ကွေ့ဝင်ရမည်၊

(ဃ) နှစ်လမ်းမောင်းလမ်းမှ တစ်လမ်းမောင်းလမ်းသို့ ကွေ့ဝင်လိုလျှင် လက်ယာဘက်သို့ကွေ့ဝင်ရပါက နှစ်လမ်းမောင်းလမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ ကပ်၍ တစ်လမ်းမောင်း၏ လက်ယာဘက်ခြမ်းရှိ ယာဉ်ကြောတစ်ခုခုအတွင်းသို့ ကွေ့ဝင်ရမည်။ လက်ဝဲဘက်သို့ကွေ့ဝင်ရပါက နှစ်လမ်းမောင်း

လမ်း၏ လမ်းအလယ်သို့ကပ်၍ တစ်လမ်းမောင်းလမ်း၏ လက်ဝဲဘက်ခြမ်းရှိ ယာဉ်ကြောတစ်ခုခုအတွင်းသို့ ကွေ့ဝင်ရမည်၊

(ဃ) တစ်လမ်းမောင်းလမ်းမှ နှစ်လမ်းမောင်းလမ်းသို့ ကွေ့ဝင်လိုလျှင် လက်ယာဘက်သို့ကွေ့လိုပါက တစ်လမ်းမောင်းလမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ကပ်ပြီးမှ ကွေ့ဝင်ရမည်။ လက်ဝဲဘက်သို့ကွေ့လိုပါက တစ်လမ်းမောင်းလမ်း၏ လက်ဝဲဘက်သို့ ကပ်ပြီးမှ ကွေ့ဝင်ရမည်၊

(င) ယာဉ်ကွေ့မည်ဖြစ်ကြောင်း အချက်ပြခြင်းကို ကွေ့မည့်နေရာသို့မရောက်မီ အနည်းဆုံး ၃၀.၅ မီတာ (ပေ ၁၀၀)မှ ကြိုတင်၍ပြရမည်၊

(စ) လက်ယာဘက်သို့ကွေ့ရန် လက် ဝဲ ဘက် ယာဉ် ကြော မှ လက်ယာဘက် ယာဉ်ကြောကိုဖြတ်၍ ကွေ့မောင်းခြင်းသို့မဟုတ် လက်ဝဲဘက်သို့ကွေ့ရန် လက်ယာဘက်ယာဉ်ကြောမှ လက်ဝဲဘက်ယာဉ်ကြောကိုဖြတ်၍ လမ်းအလယ်တွင် နေရာယူခြင်းကို လုံးဝမပြုရ။

၁၄၉။ (က) ယာဉ်ထိန်း အချက်ပြမီးနှင့် ကြီး ကြပ် ထိန်း သိမ်း ရန်တာဝန်ရှိသူ မရှိသော လမ်းဆုံတွင် လမ်းတစ်ဘက်စီမှ လာနေသော ယာဉ်နှစ်စီးအနက် လမ်း ဆုံ သို့ ဦး စွာ ရောက် ရှိ သော ယာဉ်သည် ဦးစွာ ဖြတ်ကျော်ရမည်။ လမ်းဆုံသို့ တစ်ချိန်တည်းရောက်ရှိလျှင် သာမန်အားဖြင့် လက်ယာဘက်မှလာသောယာဉ်ကို ဦး စား ပေး ရ မည်။ ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူရှိသောလမ်းဆုံတွင် အချက်ပြမီး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန်တာဝန်ရှိသူမှ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(ခ) လမ်းမနှင့် လမ်းသွယ်ဆုံသည့် လမ်းဆုံတွင် လမ်းသွယ်မှ မောင်းနှင်လာသောယာဉ်သည် လမ်းမပေါ်၌ မောင်းနှင်လာသောယာဉ်ကို ဦးစားပေးရမည်၊

(ဂ) အချက်ပေးသံဖြင့်လာခနသော လူနာတင်ယာဉ်၊ မီးသတ်ယာဉ်၊ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ယာဉ်နှင့် အခြား အရေးကြီးယာဉ်များ လာနေသည်ကိုကြားသိလျှင် ယင်းယာဉ်များကို ဦးစားပေး၍ ဖြတ်ကျော်စေရမည် သို့မဟုတ် ကျော်တက်စေရမည်၊

(ဃ) လမ်းဆုံတွင် အဝိုင်းပတ်ရှိလျှင် အဝိုင်းပတ်ထဲသို့ ဦးစွာ ရောက်ရှိသောယာဉ်ကို ဦးစားပေးရမည်။ အဝိုင်းပတ်တွင် လက်ယာပတ်မောင်းရမည်။

၁၅၀။ "ဂ" ကွေ့ ကွေ့ခြင်း

(က) အောက်ပါနေရာများတွင် "ဂ" ကွေ့ မကွေ့ရ—

(၁) လမ်းအလယ်တွင် အလျားလိုက် တစ်ဆက်တည်း ရေးဆွဲထားသော မျဉ်းဖြူ/မျဉ်းဝါတစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် နှစ်ကြောင်းရှိသောလမ်း၊
(၂) လမ်းဆုံ၊ လမ်းခွ၊
(၃) လမ်းထောင့်၊ လမ်းကွေ့၊
(၄) ကုန်းထိပ်နှင့်ရင်းမှ ၁၀၀ မီတာ (၃၂၈ ပေ) အတွင်း၊
(၅) တံတားအဝင်ဝနှင့် တံတားပေါ်၊
(၆) တစ်လမ်းမောင်းလမ်း၊
(၇) "ဂ" ကွေ့ မကွေ့ရဟု တားမြစ်ထားသောနေရာ။

(ခ) "ဂ" ကွေ့ ကွေ့နိုင်သောနေရာတွင် ကွေ့လိုလျှင် မိမိရှေ့/နောက်ယာဉ် အသွားအလာရှင်းမှ ကွေ့ရမည်။ လမ်းကျဉ်း၍ ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် ကွေ့ရပါက အခြားယာဉ်များ အသွားအလာကို တားဆီးပိတ်ဆို့ခြင်း မဖြစ်စေရ။

၁၅၁။ (က) ယာဉ်ကိုနောက်ဆုတ်လိုလျှင် ယာဉ်၏ဘေးနှစ်ဘက်နှင့် နောက်သို့ကြည့်ပြီး အန္တရာယ်ကင်းမှ အချက်ပြ၍ ဖြည်းညင်းစွာဆုတ်ရမည်။ အခြားယာဉ်များ အသွားအလာကို တားဆီးပိတ်ဆို့ခြင်း မဖြစ်စေရ၊

(ခ) လမ်းသွယ်မှ လမ်းမပေါ်သို့ ယာဉ်နောက်ဆုတ်မထွက်ရ၊

(ဂ) တစ်လမ်းမောင်း လမ်းပေါ်တွင် နောက်ဆုတ်မမောင်းရ၊

(ဃ) ဥပစာတစ်ခုခုအတွင်းမှလမ်းပေါ်သို့နောက်ဆုတ်မထွက်ရ၊

(င) လမ်းအသုံးပြုသောအခြားသူများအား အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေမည့် ကြာရှည်စွာနောက်ဆုတ်ခြင်းမပြုရ။

၁၅၂။ (က) နည်းဥပဒေ ၁၃၃ အရ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူက ယာဉ်ကိုရပ်ရန်ညွှန်ပြလျှင် ယာဉ်ကိုရပ်ရမည်၊

(ခ) ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူမရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ယာဉ်ကိုဖြတ်မမောင်းမီ၊ ယာဉ်မကွေ့မီ ယာဉ်ကို ခေတ္တရပ်၍ အန္တရာယ်ကင်းမှ ဆက်မောင်းရမည်၊

(ဂ) လမ်းသွယ်မှ လမ်းမပေါ်သို့ မထွက်မီလည်းကောင်း၊ ဥပစာတစ်ခုခုအတွင်းမှ လမ်းပေါ်သို့ မထွက်မီလည်းကောင်း လမ်းဆုံ သို့မဟုတ် ဝင်းဝတွင် ယာဉ်ကိုခေတ္တရပ်၍ အန္တရာယ်ကင်းမှ မောင်းထွက်ရမည်၊

(ဃ) လူကူးမျဉ်းကျားနေရာ၊ လမ်းညွှန်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် လူကူးရန်နေရာ၊ ကျောင်းရှေ့ရှိ လူကူးရန်နေရာတို့တွင် ဖြတ်ကူးသူများရှိပါက ၎င်းနေရာများ မရောက်မီ အနည်းဆုံး ၅ မီတာ (၁၆ ပေ ၆ လက်မ) အကွာအဝေးတွင် ယာဉ်ကို ခေတ္တရပ်ရမည်။ လမ်းဖြတ်ကူးနေသူများရှင်းမှ ဆက်မောင်းရမည်၊

(င) အချက်ပေးသံဖြင့်လာနေသော လူနာတင်ယာဉ်၊ မီးသတ်ယာဉ်၊ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ယာဉ်နှင့် အခြားအရေးကြီးယာဉ်များ လာသည်ကို ကြားသိလျှင် ထိုယာဉ်ကို ဦးစားပေးလျက် မိမိယာဉ်ကို လမ်းနံဘေးသို့ကပ်၍ ရပ်ထားရမည်။ ထိုယာဉ်များ ဖြတ်ကျော်သွားမှသာ ဆက်လက်မောင်းနှင်ရမည် သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူရှိလျှင် ၎င်းက ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(စ) ယာဉ်ကြောင့် တိရစ္ဆာန်ထိတ်လန့်မည်စိုးရိမ်၍ တိရစ္ဆာန်ကို ထိန်းကျောင်းသူက ရပ်ရန်မေတ္တာရပ်ခံလျှင် ယာဉ်ကို ရပ်ပေးရမည်၊ ထိန်းကျောင်းသူမရှိသော တိရစ္ဆာန်များကို လမ်းပေါ်တွင်တွေ့လျှင် သတိဖြင့်မောင်းရမည်၊ ယာဉ်ကို ရပ်သင့်လျှင် ရပ်ပေးရမည်၊

(ဆ) နည်းဥပဒေ ၁၅၅ အရ တံခါးရှိ သို့မဟုတ် တံခါးမဲ့ ရထားလမ်းကိုဖြတ်မကူးမီ ယာဉ်ကိုခေတ္တရပ်ရမည်၊

(ဇ) ယာဉ်များအလွယ်တကူဖြတ်သန်းသွားလာရန် အခက်အခဲရှိသည့်လမ်းပေါ်တွင် စနစ်တကျစုဖွဲ့မောင်းနှင်လာသော ယာဉ်တန်းနှင့်တွေ့ဆုံလျှင် လိုအပ်သလိုလမ်းပေး၍ ယာဉ်တန်းဖြတ်ကျော်သွားသည်အထိ မိမိယာဉ်ကို ရပ်ထားရမည်၊

(ဈ) နည်းဥပဒေ ၁၅၅ အရ ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုတွင် မိမိယာဉ်ပါဝင်လျှင် ယာဉ်ကို ချက်ချင်း ရပ်ထားရမည်၊

(ည) တောင်ပေါ်လမ်းတွင် အဆင်းနှင့်အတက်ယာဉ်များဆုံ၍ ရှောင်တိမ်းရန်အခက်အခဲရှိပါက အတက်ယာဉ်ကို ဦးစားပေးပြီး အဆင်းယာဉ်က လက်ယာဘက်သို့ တတ်နိုင်သမျှကပ်၍ ရပ်ပေးရမည်၊

(ဃ) ယာဉ်ကြောင့် ပြည်သူတို့အား အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ယာဉ်ကိုရပ်ထားရမည်၊

(င) ယာဉ်ကို ရပ်လိုလျှင် ရပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း အချက် ပြ၍ ဖြည်းညင်းစွာ ရပ်ရမည်။

၁၅၃။ (က) ယာဉ်ရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နားခြင်းပြုလျှင် လမ်း လက်ယာဘက်ဘေးသို့ကပ်၍ လက်ယာဘက်ဘီးများသည် လမ်းနံဘေးမှ ၃၁ စင်တီမီတာ (၁ ပေ) အတွင်းရှိရမည်။ တစ်လမ်းမောင်း လမ်းမဖြစ်မူ လမ်း လက်ဝဲဘက် ဘေးသို့ ကပ်၍ လက်ဝဲဘက်ဘီးများသည် လမ်းနံဘေးမှ ၃၁ စင်တီမီတာ (၁ ပေ) အတွင်းရှိရမည်၊

(ခ) နည်းဥပဒေ ၁၅၂ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ယာဉ်ရပ်ရမည့်နေရာများတွင် ရပ်ရမည်၊

(ဂ) ယာဉ်ရပ်ဆိုင်းရန် သတ်မှတ်ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာများတွင် ရပ်ဆိုင်းနိုင်သည့်အပြင် ဤနည်းဥပဒေအရ တားမြစ်ထားခြင်းမရှိသော အခြားနေရာများတွင်လည်း ရပ်ဆိုင်းနိုင်သည်၊

(ဃ) ယာဉ်ကိုရပ်နားလိုလျှင် သတ်မှတ်ခွင့်ပြုထားသည့် နေရာများတွင်သာ ရပ်နားရမည်။ ရပ်နားရန် နေရာ အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းချက်အရ လမ်းနံဘေးနှင့် ယှဉ်လျက်သော်လည်းကောင်း၊ လမ်းနံဘေးနှင့်တစောင်း အနေအထားသော်လည်းကောင်း ရပ်နားရမည်။ အခြား ယာဉ်များသွားလာမှုကို မပိတ်ဆို့စေရ၊

(င) ယာဉ်ကြောကို ဆန့်ကျင်၍ ရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နားခြင်းမပြုရ၊

(စ) ကုန်းအတက် အဆင်းတွင် ရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နား ခြင်း ပြုရပါက ဘီးများ မလိမ့်စေရန် သင့်လျော်သလို ဆောင်ရွက်ရမည်၊

(ဆ) မည်သည့်ယာဉ်မဆို အောက်ပါနေရာများတွင် မရပ်ရ—

(၁) လမ်းဆုံ လမ်းခွအတွင်း၊
(၂) လမ်းထောင့်၊ လမ်းကွေ့အတွင်း၊
(၃) အဝိုင်းပတ်အတွင်း၊
(၄) ရထားလမ်းပေါ်၊
(၅) လမ်းနံဘေးနှင့် ကပ်လျက်ရှိသော ယာဉ်ကြောမှ အပ ကျန်ယာဉ်ကြောများအတွင်း၊
(၆) ကျောင်း၊ ဆေးရုံအဝင်ဝ၊
(၇) တံတား၊ လမ်းကျဉ်းအဝင်ဝနှင့် အတွင်း၊
(၈) ဘတ်စ်ကားမှတ်တိုင်အနီး၊
(၉) တောင်ကုန်း၊
(၁၀) ရပ်ဆိုင်း သို့မဟုတ် ရပ်နားထားသော ယာဉ်နှင့် ဘေးချင်းယှဉ်သည့်နေရာ
(၁၁) မျဉ်းပြိုင်နှစ်ကြောင်းရှိသော လမ်းနံဘေး၊
(၁၂) တစ်လမ်းမောင်း လမ်းသွယ်တွင် လမ်း လက်ဝဲဘက်။

(ဇ) ယာဉ်မဆိုင်းရ၊ မနားရ၊ လမ်းညွှန်းဆိုင်းဘုတ်ရှိသည့်နေရာတွင် မည်သည့်ယာဉ်မျှ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နားခြင်းမပြုရ၊

(ဈ) မည်သည့်ယာဉ်မဆို ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးတိုင်၊လမ်းညွှန်းဆိုင်းဘုတ်၊ ခြေကျင်လျှောက်သူများ ဖြတ်ကူးရန် ခွင့်ပြုထားသောနေရာအနီးနှင့် အနီအဖြူကျား အမှတ်အသားပါရှိသော ကပ်တုံးနှင့် တိုင်နေရာတို့တွင် ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နားခြင်း မပြုရ။ <u>အဝါ အနက်ကျား အမှတ် အသားပါရှိသော ကပ်တုံးနှင့် တိုင်နေရာတို့တွင်လည်း ရပ်နားခြင်း မပြုရ၊</u>

(ည) ဘတ်စ်ကားသည် သက်ဆိုင်သည့် မှတ်တိုင်နေရာတွင်သာ ရပ်ဆိုင်းရမည်။ ဘတ်စ်ကား မှတ်တိုင်များတွင် အခြား ယာဉ်များမရပ်ရ၊

(ဋ) မီးသတ်ယာဉ်မှအပ အခြားမည်သည့်ယာဉ်မျှ မီးသတ် ယာဉ်စခန်း၊ မီးသတ်ရေပိုက်ခေါင်း၊ မီးသတ်ရေလှောင် ကန်နှင့် ၇ မီတာ (၂၃ ပေ) အကွာအဝေးအတွင်း ရပ်ဆိုင်း ခြင်း၊ ရပ်နားခြင်းမပြုရ၊

(ဌ) မည်သည့်ယာဉ်မဆို လမ်းအသုံးပြုသော အခြားသူများ အား လမ်းပိတ်ဆို့ခြင်း၊ မြင်ကွင်းကျဉ်းစေခြင်း၊ အန္တရာယ် ရှိနိုင်စေခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေသည့် ယာဉ်ရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်း ခြင်း၊ ရပ်နားခြင်းမပြုရ၊

(ဍ) လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော လူသွား လမ်းပေါ်၌ မည်သည့်ယာဉ်မျှရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နားခြင်း မပြုရ၊

(ဎ) ညအချိန်၌ လမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်ရပ်လျှင်၊ ရပ်ဆိုင်းလျှင်၊ ရပ်နားလျှင် ဘေးမီးငယ်များကို ဖွင့်ထားရမည်။ ရပ်တန့် မီးတပ်ဆင်ထားပါက ရပ်နားယာဉ်သည် ထိုမီးကို ဖွင့်ထားရမည်။ လမ်းမီးများမရှိသော လမ်းမကြီးပေါ် တွင် ရပ်နားသော ယာဉ်မီးများ မလင်းပါက ယာဉ်ရပ် နားထားခြင်းကို ၃၀၀ မီတာ (၁၀၀၀ ပေ) အကွာ အဝေးမှ မြင်နိုင်စေသည့် အနီရောင်မီးအိမ်ကို ယာဉ်၏ နောက်လက်ဝဲစွန်းတွင် ချိတ်ဆွဲထားရမည်။

၁၅၄။ နည်းဥပဒေ ၁၅၃ နှင့် နည်းဥပဒေ ၁၆၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့် ဆန့်ကျင်၍ ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင်ရပ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်နား ခြင်း ပြုထားသော ယာဉ်ကို နည်းဥပဒေ ၁၃၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူကယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ယာဉ်အတွက်

တာဝန်ရှိသူအား အမြန်ဖယ်ရှားစေရမည်။ ယာဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသူက အမြန်ဖယ်ရှားနိုင်ခြင်းမရှိပါက ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသူ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် သင့်လျော်သော နေရာသို့ ဖယ်ရှားနိုင်သည်။ ထိုသို့ ဖယ်ရှားရခြင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ယာဉ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ယာဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသူက ကျခံရမည်။

၁၅၅။ (က) တံခါးရှိ ရထားလမ်းသို့ ချဉ်းကပ်လာစဉ် ရထားလာနေကြောင်းကို အချက်ပြကိရိယာဖြင့် အသံပေးနေလျှင်နှင့် အချက်ပေး မီးပြနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တံခါးကို စောင့်ကြပ်နေသူက အလံဖြင့် အချက်ပြနေလျှင်သော်လည်းကောင်း ရထားလမ်းသို့ မရောက်မီ အနည်းဆုံး ၅ မီတာ (၁၆ ပေ ၆ လက်မ) အကွာအဝေးတွင် လမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ ကပ်၍ယာဉ်ကို ရပ်ထားရမည်။ ရထားဖြတ်သွားပြီး၍ တံခါးပြန်ဖွင့်မှ သို့မဟုတ် စောင့်ကြပ်သူက ဖြတ်သန်းခွင့်ပြုမှ ရထားလမ်းကို ဖြတ်ကူးရမည်၊

(ခ) စောင့်ကြပ်သူမရှိသော တံခါးမဲ့ ရထားလမ်းသို့ ချဉ်းကပ်လာစဉ် ရထားလမ်းသို့ မရောက်မီ အနည်းဆုံး ၅ မီတာ (၁၆ ပေ၆ လက်မ) အကွာအဝေးတွင် လမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ကပ်၍ ယာဉ်ကို ရပ်ထားပြီး ရထားလာနေခြင်းရှိမရှိကိုရထားလမ်း၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်သို့ ကြည့်ရှုနားစွင့်ရမည်။ ရထားမလာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ရထားဖြတ်သွားပြီးမှ သော်လည်းကောင်း ဖြတ်ကူးရမည်၊

(ဂ) နည်းဥပဒေခွဲ (က)နှင့် (ခ) အရ၊ ရထားလမ်းကို ဖြတ်ကူးသောအခါ ယာဉ်စထွက်သည့် ဂီယာနိမ့်ဖြင့် ဖြတ်ကူးရမည်။ ရထားလမ်းကို ဖြတ်ကူးနေစဉ် ဂီယာမပြောင်းရ။ ရထားလမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်လုံးဝမရပ်ရ။

၁၅၆။ (က) မျက်နှာချင်းဆိုင် မောင်းနှင် သွားလာနေသော ယာဉ်များသည် တစ်စီးနှင့်တစ်စီး ဖြတ်သန်းရာတွင် ဘေးတိုက်ကြားအကွာအဝေးသည် အနည်းဆုံး ၁.၅ မီတာ (၅ ပေ) ရှိရမည်။ ထိုအကွာအဝေးမရှိနိုင်သည့် လမ်းကျဉ်းတွင် ယာဉ်တစ်စီးနှင့် တစ်စီးမဆုံမီ အမြန်နှုန်း ကို လျှော့၍ ဖြတ်သန်းရမည်၊

(ခ) လမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်တစ်စီးသာ ဖြတ်ကျော်သွားနိုင်သည့် တံတားကျဉ်းနေရာ၌ တံတားသို့ ဦးစွာရောက်ရှိသည့် ယာဉ်က ဦးစွာဖြတ်ကျော်ရမည်။ တစ် ဘက် တစ် ချက် မှ လာသော ယာဉ်နှစ်စီးသည် တံတားသို့ တစ်ချိန်တည်း ရောက်ရှိမည်ဖြစ်လျှင် ဝန်လေးယာဉ်ကို ဦးစားပေးခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်၏ ရှေ့မီးကြီးများကို ဦးစွာဖွင့်၍ သို့မဟုတ် ဟွန်းသံဖြင့် ဦးစွာအချက်ပေးသော ယာဉ်ကို သော်လည်းကောင်း ဦးစွာဖြတ်ကျော်ခွင့်ပေးရမည်။

၁၅၇။ မည်သည့်ယာဉ်မျှ လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော လူသွားလမ်းပေါ်တွင် မမောင်းရ။

၁၅၈။ သက်ဆိုင်ရာ မီးသတ်အဖွဲ့ဝင်၏ ခွင့်ပြုချက်မရလျှင် လမ်းပေါ်တွင် ချထားသော အကာအကွယ်မရှိသည့် မီးသတ်ပိုက်လုံးကို မည်သည့်ယာဉ်မျှ ဖြတ်ကျော်မောင်းနှင်ခြင်း မပြုရ။

၁၅၉။ (က) နောက်တွဲကို ချိတ်တွဲမောင်းနှင်လိုလျှင် အဆိုပါနောက်တွဲသည် မှတ်ပုံတင် ထား သော နောက်တွဲ ဖြစ် ရ မည်။ မော်တော်ယာဉ်၏ နောက်တွင် ခိုင်မြဲစွာ ချိတ်ဆွဲထားရမည်၊

(ခ) ယာဉ်တစ်စီးတွင် နောက်တွဲတစ်စီးသာ ဆွဲရမည်။ နောက်တွဲပါသောယာဉ်အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် အမြန်နှုန်းအတိုင်းသာ မောင်းရမည်။

၁၆၀။ အန္တရာယ်မဖြစ်စေရန် ကာကွယ်သည့်ကိစ္စမှလွဲ၍ ဟွန်းကို အခြားကိစ္စများတွင် မသုံးရ၊ အသုံးပြုပါကလည်း အများပြည်သူအား အနှောင့်အယှက်ဖြစ်လောက်အောင် မသုံးရ။

၁၆၁။ (က) မည်သည့်ယာဉ်မဆို နေဝင်ချိန်မှ နေထွက်ချိန်စပ်ကြားတွင် လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတုကြောင့် အလင်းရောင်နည်းနေသည့် နေ့အချိန်တွင် လည်းကောင်း အလင်းရောင်ရရှိစေရန်အတွက် ဤနည်းဥပဒေများ၏ အခန်း (၃) နည်းဥပဒေ ၂၆ အရ မီးဖွင့်၍ မောင်းနှင်ရမည်၊

(ခ) ယာဉ်ရှေ့မီးကြီးများကို မျက်နှာချင်းဆိုင်လာသူများ မျက်စိမစူးစေရန် အောက်စိုက်၍ အသုံးပြုရမည်။ အကယ်၍ မျက်နှာချင်းဆိုင်ယာဉ်မီးကြောင့် မျက်စိစူးပါက မိမိယာဉ်၏ အမြန်နှုန်းကို လျှော့မောင်းရမည် သို့မဟုတ် ခေတ္တရပ်ပေးရမည်။ အခြားယာဉ်နောက်မှ လိုက်၍ မောင်းနှင်နေပါက မိမိယာဉ်၏ ရှေ့မီးကြီးများကို အောက်စိုက်၍ မောင်းနှင်ရမည်။

၁၆၂။ ယာဉ်များ သွားလာနေသည့်ဘက်မှ တံခါးများကို ဖွင့်လိုလျှင် အန္တရာယ်ကင်းမှ ဖွင့်ရမည်။ လူတက်၊ ဆင်း ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ပြန်ပိတ်ရမည်။ လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် လူသွားလမ်းဘက်မှတံခါးများကို ဖွင့်လိုလျှင်လည်း ခြေကျင်လျှောက်သူများအား အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန် ဂရုပြု၍ ဖွင့်ရမည်။ တံခါးများကို ဖွင့်၍မထားရ။

၁၆၃။ တောင်ပေါ်လမ်းတွင် မောင်းနှင်သောအခါ ယာဉ်မောင်းသူသည် အောက်ပါအတိုင်း လိုက်နာရမည်—

(က) အဆင်းနှင့် အတက် ယာဉ်များဆုံရာ၌ ရှောင်တိမ်းရန် အခက်အခဲရှိပါက အဆင်းယာဉ်သည် လမ်းလက်ယာဘက်ဘေးသို့ တတ်နိုင်သမျှ ကပ်၍ရပ်ပေးပြီး အတက်ယာဉ်ကို ဦးစားပေးရမည်၊

(ခ) အကယ်၍ အဆင်းယာဉ်နှင့် အတက်ယာဉ်များ ဆုံမည့် နေရာမရောက်မီ အတက်ယာဉ်၏လမ်းကြောင်း လက်ယာဘက်၌သာ ရှောင်တိမ်းပေးနိုင်သော နေရာလပ်ရှိပါက အတက်ယာဉ်မှ အဆင်းယာဉ်ကို ရှောင်တိမ်းပေးရမည်၊

(ဂ) အကယ်၍ အဆင်းနှင့် အတက်ယာဉ်များ ဆုံသည့်နေရာ၌ ရှောင်တိမ်းရန် မလွယ်ကူခဲ့သော် နောက်ဆုတ်ပေးရန် အခက်အခဲမရှိသောယာဉ်က နောက်ဆုတ်ပေးရမည်၊

(ဃ) အကွေ့တိုင်းတွင် ဟွန်းတီးပြီး အမြန်နှုန်းလျှော့မောင်းရမည်၊

(င) အဆင်းယာဉ်သည် ဂီယာကို ကြားအနေအထား၌သော်လည်းကောင်း၊ ကလာပ် (ချ်) ကို နင်းထား၍ သော်လည်းကောင်း မောင်းနှင်ခြင်း မပြုရ၊

(စ) ဝန်လေးယာဉ်သည် အတက်အဆင်း၌ စက်ရပ်သွားလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်ကို ရပ်ထားလျှင် သော်လည်းကောင်း လိမ့်ဆင်းမသွားစေရန် ဘရိတ်များကို အသုံးပြုရမည့်အပြင် နောက်ဘီးများကိုပါ ကျမ်းတုံးများဖြင့် ခုထားရမည်။

၁၆၄။ ခရီးသည်များယာဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသူတို့သည် အောက်ပါအချက်များကို လိုက်နာရမည်—

(က) ခရီးသည်တင်သည့် ယာဉ်တိုင်းတွင် ခရီးသည်များသည် ယာဉ်အတွင်း၌သာ စီးရမည်။ အမိုး၊ ယာဉ်ရှေ့အဖုံး၊ ရွံကာ၊ ယာဉ်နောက်ပိတ်၊ ခြေနင်း စသည်တို့ပေါ်တွင် မစီးရ၊ သို့မဟုတ် မစီးစေရ။ ယာဉ်၏ဘေးနှင့် နောက်တွင်လည်း တွဲလောင်းခို မစီးရ၊ သို့မဟုတ် မစီးစေရ၊

(ခ) ခရီးသည်တင်သည့် ယာဉ်ပေါ်သို့ တိုးဝှေတက်ခြင်း၊ ယာဉ်ပေါ်မှ တိုးဝှေဆင်းခြင်းမပြုရ၊ သို့မဟုတ် မပြုစေရ။ စထွက်နေသည့် ယာဉ်နောက်သို့ အပြေး လိုက်မတက်ရ၊ သို့မဟုတ် မတက်စေရ။ ယာဉ်မရပ်မီ ယာဉ်ပေါ်မှမဆင်းရ၊ သို့မဟုတ် မဆင်းစေရ၊

(ဂ) ယာဉ်စီးနေစဉ် ခရီးသည်များသည် ပြတင်းပေါက်တွင် လက် တင် ခြင်း၊ လက်ထုတ်ခြင်း၊ ခေါင်းပြူထွက်ခြင်း၊ တံတွေးထွေးခြင်း၊ အမှိုက်စွန့်ခြင်း မပြုရ၊ သို့မဟုတ်မပြုစေရ၊

(ဃ) ခွင့်မပြုသည့်နေရာများတွင် ယာဉ် ပေါ် သို့ တက် ခြင်း၊ ယာဉ်ပေါ်မှဆင်းခြင်းမပြုရ၊ သို့မဟုတ် မပြုစေရ။

၁၆၅။ ကုန် ပ စ္စည်း များ တင် ဆောင် ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ အချက်အလက်များကို လိုက်နာရမည်—

(က) ကုန်တင်သည့်ယာဉ်တိုင်းတွင် တင်ဆောင်သောကုန်ပစ္စည်းများကို လမ်းနှင့် လမ်းအသုံးပြုသူများ အန္တရာယ်မဖြစ်စေရန်၊ ယာဉ်မောင်းသူနှင့် လမ်းအသုံးပြုသော အခြားသူများ အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန် နေရာတကျနှင့် ခိုင်မြဲစွာတင်ဆောင်ရမည်။ တင်ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုသော အစုအခံများ၊ ကြိုးများ၊ အကာများ၊ ထုပ်ပိုးပစ္စည်းစသည်များသည် ကောင်းမွန်ခိုင်ခံ့ရမည်၊

(ခ) အမိုးပေါ်တွင် ပစ္စည်းတင်ရန် အကာအရံရှိသောယာဉ်၌ ကုန်ပစ္စည်းများ အမိုးပေါ်တွင်တင်ဆောင်ပါက မြေညီလမ်းမှ ကုန်ပစ္စည်းထိပ်အထိ အမြင့်သည် ဝန်လေးယာဉ်အတွက် ၃·၆၆ မီတာ (၁၂ ပေ) ထက် သော်လည်းကောင်း၊ ဝန်ပေါ့ယာဉ်အတွက် ၃·၀၅ မီတာ (၁၀ ပေ) ထက်သော်လည်းကောင်း မပိုစေရ၊

(ဂ) ယာဉ်တွင်တင်ဆောင်သော ကုန်ပစ္စည်းများသည် ယာဉ်၏ ရှေ့နှင့် နောက်ဘက်သို့ အစွန်းထွက်မှုကို အောက်ပါ အတိုင်း သတ်မှတ်သည်—

(၁) ယာဉ်၏ရှေ့မီးကြီးမှ ၁ မီတာ (၃ ပေ ၃ လက်မ) ထက် ပိုရှိ၍မထွက်စေရ၊

(၂) သတိပေး ပစ္စည်း မပါဘဲ ယာဉ်၏နောက်မြီးမှ ၁ မီတာ (၃ ပေ ၃ လက်မ) ထက်ပို၍ မထွက် စေရ၊

(၃) ယာဉ်နောက်မြီးမှ ၁ မီတာ (၃ ပေ ၃ လက်မ) ထက်ပို၍ ထွက်သောပစ္စည်းများ၏ အဖျားတွင် သတိပေးပစ္စည်းတပ်ဆင်ရမည်။ ၎င်း သတိပေး ပစ္စည်းသည် နေ့အချိန်၌ အချင်း ၃၁ စင်တီမီတာ (၁၂ လက်မ) ထက်မနည်း အဖြူနှင့် အနီရောင် ထက်ဝက်စီသုတ်ထားသည့် သံပြားဝိုင်းတစ်ခုကို ထင်ရှား မြင်သာအောင် ဒေါင်လိုက် တပ်ဆင် ထားရမည် သို့မဟုတ် အလျားအနံ ၃၁ စင်တီ မီတာ (၁၂ လက်မ) စီ ထက် မ နည်း ရှိသော စတုရန်းပုံ အနီရောင်အလံတစ်ခုကို တပ်ဆင်ထား ရမည်။ ညအချိန်၌မူ ၁၅၀ မီတာ (၅၀၀ ပေ) ခန့် အကွာအဝေးမှ မြင်နိုင်သော အနီရောင်မီး တစ်လုံးကို တပ်ဆင်ထားရမည်။ ယာဉ်၏ နောက် မြီးမှ ပစ္စည်း၏အစွန်းထွက်မှုသည် ၂ မီတာ (၆ ပေ ၆ လက်မ) ထက် မပိုစေရ။ ယာဉ်မှတ်ပုံ တင်အမှတ်၊ အရောင်ပြန်ပြားအနီ၊ နောက်ဘေး မီးငယ်နှင့် ဘရိတ်မီးများကို အစွန်းထွက်သော ပစ္စည်းများသည် ဖုံးကွယ်ခြင်းမရှိစေရ၊

(၄) ယာဉ်၏အမိုးပေါ်တွင် တင်ဆောင်သော ပစ္စည်းများသည် အမိုး၏ ရှေ့နှင့်နောက်သို့ အစွန်းထွက်ပါက ၁ မီတာ (၃ ပေ ၃ လက်မ) စီထက် ပို၍ မထွက်စေရ။

(ဃ) ယာဉ်၏ပြင်ပဘေးနှစ်ဘက်တွင် မည်သည့်ကုန်ပစ္စည်းကိုမျှ တင်ဆောင်ချိတ်ဆွဲခြင်းကို လုံးဝမရှိရသည့်အပြင် ယာဉ်အတွင်းမှ သို့မဟုတ် အမိုးပေါ်မှ ကုန်ပစ္စည်းသည်ယာဉ်၏ ပြင်ပဘေးနှစ်ဘက်သို့ လုံးဝအစွန်းမထွက်စေရ၊

(င) အထွေထွေကုန်တင်ယာဉ်တွင် ခရီးသည်ကိုပါ တင်ဆောင်ရန် လုပ်ငန်းလိုင်စင်တွင် ခွင့်ပြုထားပါက ခရီးသည်များ သက်သောင့်သက်သာ စီးနိုင်ရန် အစီအစဉ်ရှိရမည်။ ခရီးသည်များကို တင်ဆောင်သောအခါ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့် ကုန်ပစ္စည်းများ၊ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်များကိုပါ တင်ဆောင်ခွင့်မရှိစေရ၊

(စ) သာမန်အားဖြင့် ကုန်တင်ယာဉ်သည် နောက်ပိတ်ကိုပိတ်၍ မောင်းနှင်ရမည်။ သို့ရာတွင် တင်ဆောင်သောကုန်ပစ္စည်းသည် ယာဉ်ကိုယ်ထည်အလျားထက် ပိုမိုရှည်လျားပါက နောက်ပိတ်ကိုဖွင့်၍ တင်ဆောင်နိုင်သည်၊ နောက်ပိတ်သည် ယာဉ်မှတ်ပုံတင်အမှတ်၊ အရောင်ပြန်ပြား အနီ၊ နောက် ဘေးမီးငယ်နှင့် ဘရိတ်မီးများကို ဖုံးကွယ်ခြင်း မရှိစေရ၊

(ဆ) အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သော ကုန်ပစ္စည်းများကို တင်ဆောင်မောင်းနှင်လျှင် ထိုကုန်ပစ္စည်းများအတွက် လိုလောက်သော ကြိုတင်ကာကွယ်မှုများကိုဆောင်ရွက်၍ အထူးသတိပြု မောင်းနှင်ရမည်၊

(ဇ) ကုန်ပစ္စည်းများအတင်အချကို သတ်မှတ်ထားသည့် သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာတွင် ပြုလုပ်ရမည်။ လမ်းပိတ်ဆို့မှု မဖြစ်စေရသည့်အပြင် လမ်းအသုံးပြုသော အခြားသူများကိုလည်း အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေရ၊

(ဈ) နိုင်ငံတော်အစိုးရမှတားမြစ်ထားသော ကုန်ပစ္စည်းများကို တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ မတင်ဆောင်ရ။

၁၆၆။ ယာဉ်ကို ကြိုး သို့မဟုတ် ဆွဲတံဖြင့်ဆွဲသွားလျှင် အောက်ပါအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်—

(က) ဆွဲသည့်ယာဉ်နောက်မီးနှင့် အဆွဲခံယာဉ်ရှေ့အဖျားကြား အကွာအဝေးသည် ၃.၆၆ မီတာ (၁၂ ပေ) ထက် မပိုစေရ၊

(ခ) ဆွဲသည့်ယာဉ်နှင့် အဆွဲခံယာဉ်တို့အကြား ကြိုး သို့မဟုတ် ဆွဲတံရှိကြောင်းကို သိစေရန် ကြိုး သို့မဟုတ် ဆွဲတံ၏ အလယ်တွင် အချင်း ၃၀ စင်တီမီတာ (၁၂ လက်မ) ထက် မနည်းရှိသော အဖြူနှင့် အနီရောင် ထက်ဝက်စီ ဆေးသုတ်ထားသည့် သံပြားဝိုင်း သို့မဟုတ် အလျား အနံ ၃၀ စင်တီမီတာ (၁၂ လက်မ) စီထက်မနည်းရှိသော စတုရန်းပုံ အနီရောင်အလံကို တပ်ဆင်ထားရမည်။

(ဂ) အဆွဲခံယာဉ်ကိုကြိုးဖြင့်ဆွဲပါက ၎င်းယာဉ်ကို ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်ရရှိထားသော ယာဉ်မောင်းသူကသာ လိုက်ပါ ထိန်းသိမ်းရမည်၊

(ဃ) ဆွဲမည့်ယာဉ်သည် အမြန်နှုန်းကိုလျှော့၍ မောင်းနှင်ရမည်၊

(င) ယာဉ်ဆွဲသည့်အခါ၌ ယာဉ်တစ်စီးကိုသာ ဆွဲရမည်။

၁၆၇။ လမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်ပျက်စီးချွတ်ယွင်းပါက ယာဉ်မောင်းသူ သို့မဟုတ် ယာဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသူသည် ယာဉ်ကို အခြားယာဉ်များ အသွားအလာ ကင်းလွတ်သည့် လမ်းဘေးသို့ အမြန်ဆုံးရွှေ့ရမည်။ ထို့နောက် လမ်းဘေးမှ အမြန်ဆုံးဖယ်ရှားရမည်။

၁၆၈။ (က) မည်သည့်မော်တော်ယာဉ်မဆို လောင်စာဆီ ထည့်နေစဉ်တွင် မီးပိတ်၍ စက်သတ်ထားရမည်၊

(ခ) လောင်စာဆီထည့်နေစဉ် မည်သူမျှဆေးလိပ်မသောက်ရ။

၁၆၉။ တံတားပေါ်သို့ဖြတ်ကျော်ခွင့်ပြုသည့် အလေးချိန်ကို သတ်မှတ်ထားလျှင် ယာဉ်မောင်းသူတိုင်း ထိုသတ်မှတ်ချက်ကို လိုက်နာရမည်။

၁၇၀။ (က) ယာဉ်မောင်းသူတိုင်းသည် ခြေကျင်လျှောက်သူ မည်သူ့ကိုမဆို မည်သည့်နေရာတွင်မှ မိမိယာဉ်ဖြင့် ထိခိုက်ခြင်းမဖြစ်စေရန် အမြဲဂရုပြုရမည်။ အထူးသဖြင့် လမ်းပေါ်၌ ကလေးများ၊ အိုမင်းမစွမ်းသူများ၊ မသန်မစွမ်းသူများနှင့် နမော်နမဲ့ လမ်းလျှောက်နေသူများအား သတိထား၍ ဂရုပြုမောင်းနှင်ရမည်။ လိုအပ်လျှင် ဟွန်းတီး၍ သတိပေးရမည်၊

(ခ) ခြေကျင်လျှောက်သူများ လမ်းဖြတ်ကူးရန် သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာတွင် ဖြတ်ကူးနေသည်ကို တွေ့လျှင် နည်းဥပဒေ ၁၅၂၊ နည်းဥပဒေခွဲ (ဃ) အရ ဂရုပြုမောင်းနှင်ရမည်။ ထိုနေရာ၌ မိမိရှေ့တွင် ယာဉ်ရှိနေလျှင် နည်းဥပဒေ ၁၄၇ အရ၊ ၎င်းယာဉ်ကို လုံးဝကျော်မတက်ရ၊

(ဂ) မြို့ပြင်လမ်းများတွင် အမြန်နှုန်းပို၍ မောင်းနှင်ခွင့်ပြုထားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခြေကျင်လျှောက်သူများအတွက် လမ်းဖြတ်ကူးရန် နေရာသတ်မှတ်ခြင်း မရှိ၍လည်းကောင်း ရုတ်တရက်လမ်းဖြတ်ကူးမည့် ခြေကျင်လျှောက်သူများနှင့် တိရစ္ဆာန်များကို ဂရုပြုမောင်းနှင်ရမည်။

၁၇၁။ ယာဉ်များကို စနစ်တကျ စုဖွဲ့၍ ယာဉ်တန်းဖြင့် မောင်းနှင်သွားလာလျှင် အောက်ပါအတိုင်းလိုက်နာရမည်—

(က) ယာဉ်တန်း တစ်တန်းလျှင် ယာဉ်အရေအတွက် စုစုပေါင်း ဆယ်စီးထက် မပိုစေရ။ ယာဉ် ဆယ် စီး ထက် ပို ပါ က နောက်ထပ်ယာဉ်တန်းများဖွဲ့၍ အချိန်ခြားပြီးသွားရမည်၊

(ခ) ယာဉ်တန်းတိုင်းတွင်ပါဝင်သော ရှေ့ဆုံးယာဉ်၌ <u>အနီရောင်</u> အလံကိုလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးယာဉ်၌ <u>အပြာရောင်</u> အလံကိုလည်းကောင်း ယာဉ်မောင်းခန်း လက်ဝဲဘက် ပြင်ပတွင် မြင်သာအောင် ထောင်ထားရမည်။ အလံများသည် အလျားအနံ ၅၁ စင်တီမီတာ (၁ ပေ ၈ လက်မ) ထက်မနည်းရှိသော စတုရန်းပုံစံဖြစ်ရမည်၊

(ဂ) ယာဉ်တန်းတို့တွင် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူ တစ်ဦးစီရှိရမည်။ ၎င်းသည် ယာဉ်တန်းကို စနစ်တကျနှင့် စည်းကမ်းရှိစွာ သွားလာရေးအတွက် တာဝန်ယူရမည်၊

(ဃ) ယာဉ်တန်းတွင်ပါဝင်သော ယာဉ် မောင်း သူ တိုင်း သည် ဤအခန်းပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(င) လူမှုရေးကိစ္စအတွက် ယာဉ်တန်းဖြင့် သွားလာခြင်းသည် ဤနည်းဥပဒေနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၁၇၂။ မည်သူမဆို ယာဉ်ကို အရမ်းကာရော သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်လောက်အောင် သို့မဟုတ် မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက်အောင် မမောင်းရ။ ယာဉ်တစ်စီးနှင့် တစ်စီး ပြိုင်မမောင်းရ။

၁၇၃။ <u>မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးသူ</u>သည် အောက်ပါအချက်များကို လိုက်နာရမည်—

(က) မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ လက်ကိုင်ကို လက်နှစ်ဘက်ဖြင့် ကိုင်၍ စီးရမည်။ လက်ဖြင့်အချက်ပြသည့် အခါမှသာ လက်တစ်ဘက်ဖြင့်ကိုင်၍ စီးနိုင်သည်၊

(ခ) မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးသူ၏နောက်တွင် လူစီးထိုင်ခုံမပါလျှင် လူပိုမတင်ရ။ လူစီးထိုင်ခုံပါရှိလျှင် တစ်ဦးထက်ပိုမတင်ရ။ နောက်ထိုင်ခုံတွင် လိုက်ပါသူသည် ယာဉ်ကိုခွစီး၍ ရှေ့သို့မျက်နှာမူလျက် ခြေထောက်ကို ယာဉ်၏တစ်ဘက်တစ်ချက်ရှိ ခြေနင်းခုံပေါ်တွင် တင်၍စီးရမည်။ ခြေနင်းပေါ်တွင် ခြေတင် မစီး နိုင် သူ ကို မ တင် ရ။ မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးသူ၏ရှေ့တွင် မည်သူကိုမျှ မတင်ရ၊

(ဂ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏နောက်တွင် ပစ္စည်းများတင် ပါက ၎င်းပစ္စည်းသည် နောက်ထိုင်ခုံ၏ ဘေးတစ်ဘက်တစ်ချက်မှ ၁၅ စင်တီမီတာ (၆ လက်မ) ထက် ပို ၍ လည်း ကောင်း၊ ယာဉ်၏ နောက်ဘီးတာယာအစွန်းမှ ၃၀ စင်တီမီတာ (၁၂ လက်မ) ထက်ပို၍လည်းကောင်း အစွန်းထွက်ခြင်း မရှိစေရ။ ၎င်းပစ္စည်း၏ အမြင့်သည် ယာဉ်စီးသူ၏ ပခုံးထက်မမြင့်စေရ။ တင်ဆောင်သော ပစ္စည်းအလေးချိန်သည် မော်တော်ဆိုင်ကယ်စီးသူက ယာဉ်ကိုမထိန်းသိမ်းနိုင်လောက်အောင် မလေးစေရ။ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို မတင်ရ၊

(ဃ) လမ်းပေါ်တွင်ဖြောင့်တန်းစွာစီးရမည်။ အခြားမော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ မော်တော်ယာဉ်တို့နှင့် ပြိုင်မစီးရ။ အခြားယာဉ်မောင်းသူများ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေလောက်အောင် မစီးရ၊

(င) မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးသူတိုင်းသည် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဦးထုပ်ကို မေးသိုင်းကြိုးသေချာစွာတပ်၍ ဆောင်းထားရမည်၊

(စ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်စီးသူ၏ အ ဝတ် အ စား များ သည် အန္တရာယ်ဖြစ်စေ နိုင် လောက် အောင် ပျံ့ လွင့် နေ ခြင်း မရှိစေရ၊

(ဆ) မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ စက်သံကို ဆူညံအောင် မြင့်၍ မစီးရ။

၁၇၄။ (က) အနေ့းယာဉ်များသည် မော်တော် ယာဉ် များ နည်း တူ သတ်မှတ်ထားသည့် လမ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(ခ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့်ရှိ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် မြို့နယ်အဆင့်ရှိ အဖွဲ့က အနေ့းယာဉ်များ သွားလာရေးအတွက် ကန့်သတ်ထားသော လမ်းများနှင့် နယ်နိမိတ်များရှိလျှင် အနေ့းယာဉ်များသည် ထိုကန့်သတ်ချက်အတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(ဂ) အနေ့းယာဉ်တိုင်းသည် လမ်း၏လက်ယာဘက်ဘေးမှ ကပ်၍သွားရမည်။ ရင်ပေါင်တန်းမသွားရ၊

(ဃ) အနေ့းယာဉ်သည် စထွက်လိုလျှင်လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်းကျော်တက်လိုလျှင်လည်းကောင်း၊ ကွေ့လိုလျှင်လည်းကောင်း၊ လမ်းဖြတ်လိုလျှင်လည်းကောင်း၊ ရပ်လိုလျှင်လည်းကောင်း အန္တရာယ်ကင်းမကင်းကြည့်ပြီး အချိန်လုံလောက်စွာဖြင့် ကြိုတင်အချက်ပြရမည်၊

(င) ကုန်းဆင်းများတွင် မည်သည့်အနေ့းယာဉ်မျှ မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက်အောင် အရှိန်ပြင်းစွာဖြင့် မဆင်းရ၊

(စ) အနေ့းယာဉ်တွင် အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်လောက်အောင် ခရီးသည် သို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ခရီးသည်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုတင်ဆောင်ခြင်းမပြုရ၊

(ဆ) ခရီးသည် သို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်းများကို အတင်အချပြုလိုလျှင် လမ်းဘေးသို့ ကပ်၍ ရပ်ပြီးမှ ပြုလုပ်ရမည်၊

(ဇ) ညအချိန်တွင် သွားလာသည့်အခါ မြင်းလှည်းနှင့် ဆိုက်ကားတို့ရှေ့၌ မီးများနှင့် နောက်၌ အရောင်ပြန်ပြားအနီပါရှိရမည်။ အခြားအနေ့းယာဉ်များတွင်မူ မီးအိမ်တင်လုံးပါရှိရမည်၊

(ဈ) လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် လူသွားလမ်းပေါ်တွင် အနှေး ယာဉ်များ မသွားလာရ၊

(ည) သံခွေတပ်ဘီးပါသော လှည်းများကို မော်တော်ယာဉ် လမ်းပေါ်တွင် သွားလာခွင့်မရှိစေရ။

၁၇၅။ (က) ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်း ယာဉ်ကို ချက်ချင်း ရပ်ထားရမည်။ တိုက်ခိုက်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် အနီးအနားရှိ အခြားသူတို့သည် အနီးဆုံးယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ အမြန်ဆုံးအကြောင်းကြား ရမည်။ထို့ပြင် အခြားယာဉ်အသွားအလာများကိုပိတ်ဆို့ နေလျှင် ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရာ၌ အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် သက်သေခံ အမှတ် အသားများ မပျောက်ပျက်စေဘဲ ထိုယာဉ်များကို လွှတ်ကင်းစွာရွှေ့ထားရမည်။ ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုတွင် ဒဏ်ရာ ရသူများရှိပါက ယင်းတို့အားဆေးရုံသို့ အမြန်ဆုံးပို့ဆောင် နိုင်ရန် လိုအပ်သောအကူအညီများ ပေးရမည်၊

(ခ) တိုက်ခိုက်သည့်ယာဉ်မောင်းသူသည် သေဆုံးခြင်း၊ အပြင်း အထန် ဒဏ်ရာရရှိခြင်း မရှိပါက ၎င်း၏အမည်၊ နေရပ် လိပ်စာ၊ ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်အမှတ်၊ ယာဉ်မှတ်ပုံတင် အမှတ်တို့ကို ယာဉ်တိုက်ခံရသူအားပေးရမည်။ ယာဉ်တိုက် ခံရသူကလည်း မိမိအမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာကို ပြန်ပေး ရမည်၊

(ဂ) ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်သည့်နေရာသို့ ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ရဲစခန်းမှ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးဦး ရောက်ရှိလာလျှင် တိုက်ခိုက်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် လမ်းအသုံးပြု သော အခြားသူတို့သည် ၎င်း၏ ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း လိုက်နာရမည်၊

(ဃ) ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားလျှင် နည်းဥပဒေခွဲ (က) ၏ လိုအပ်ချက်အရ ယာဉ်မောင်းသူက မိမိယာဉ်ကို ချက်ချင်း မရပ်ပေးဘဲ လိုအပ်သော အကူအညီ မပေးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်အတွက်တာဝန်ရှိသူက အနီးဆုံး ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ရဲစခန်းသို့ အမြန်ဆုံး အကြောင်းကြားခြင်း မရှိလျှင်သော်လည်းကောင်း ထိုသို့ ပျက်ကွက်သူများအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မဖြင့် အရေးယူနိုင်သည်၊

(င) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းအလိုက်ဖြစ်ပွားသော ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားပုံ၊ သေဆုံးသူနှင့် ဒဏ်ရာရသူများ အရေအတွက်၊ ပစ္စည်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုတန်ဖိုး၊ အပြစ်ရှိသူများအား အရေးယူမှု စသည့် စာရင်းအင်းများကို အပြည့်အစုံ ကောက်ခံခြင်း၊ စုစည်းခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ ပြုစုခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့သည် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့၊ အခြားသက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း (၈)

ခြေကျင်လျှောက်သူများ လိုက်နာရန်စည်းကမ်း

၁၇၆။ လမ်းနယ်ပယ်၌ လမ်းလျှောက်သွားလာ နေသူများ၊ ကလေးတွန်းလှည်းဖြင့် သွားလာနေသူများ၊ မသန်မစွမ်းသုံး ဘီးတပ်ကုလားထိုင်ဖြင့်သွားလာနေသူများ၊ မှတ်ပုံတင်ရန်မလိုသည့်တွန်းလှည်းဖြင့် သွားလာနေသူများ၊ ခေါင်းရွက် ဗျပ်ထိုး ဈေးသည်များ၊ အထမ်းသမားများ စသည့် ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ၎င်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လမ်းညွှန်းများကို

လိုက်နာရမည်။ သို့ရာတွင် ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက သွားလာမှုကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်း နေသည့် အခါ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းသည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည်။

၁၇၇။ (က) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော လူသွားလမ်းရှိလျှင် ထိုနေရာများ ပေါ်မှ သွားရမည်၊

(ခ) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် သာမန်အားဖြင့် ယာဉ်သွား လမ်းပေါ် သို့မဆင်းရ။ ဆင်းလိုပါက ယာဉ်သွားလာမှု ရှင်း မရှင်းကိုကြည့်ပြီး မရှင်းပါက မဆင်းရ၊

(ဂ) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် လူသွားစင်္ကြံ သို့မဟုတ် လူသွားလမ်းမရှိလျှင် တတ်နိုင်သမျှ လမ်း၏လက်ဝဲဘက်မှ ယာဉ်ကြောကိုမျက်နှာမူ၍လမ်းနံဘေးကပ်လျှောက်ရမည်၊

(ဃ) ခြေကျင်လျှောက်သူများသည် လမ်းမပိတ်ဆို့ရ။ ရင်ပေါင် တန်း မလျှောက်ရ။

၁၇၈။ ခြေကျင်လျှောက်သူသည် လမ်းဖြတ်ကူးလိုလျှင် သတ်မှတ်ထား သည့် မြေအောက်လမ်း၊ လမ်းကျော်တံတား၊ မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာ စသည်တို့မှသာ ဖြတ်ကူးရမည်။ လမ်းပေါ်တွင် ကျွန်းရှိလျှင် ၎င်းကျွန်းပေါ် တွင်တစ်ထောက်နားပြီး ယာဉ်သွားလာမှုရှင်းမှ ဆက်လက် ဖြတ်ကူးရမည်။

၁၇၉။ (က) လမ်းဖြတ်ကူးရန်သတ်မှတ်ထားသောမျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုသည့်နေရာ မရှိလျှင် ခြေကျင်လျှောက် သူသည် လမ်းဖြတ်မကူးမီ လက်ဝဲဘက်၊ လက်ယာဘက် နှင့် လက်ဝဲဘက်ပြန်ကြည့်ပြီး ယာဉ်သွားလာမှုရှင်းမှ အမြန်ဆုံး တည့်တည့် ဖြတ်ကူးရမည်။ ဖြတ်ကူးနေစဉ် တွင်လည်း ယာဉ်အသွားအလာကို ကြည့်ရမည်၊

(ခ) လမ်းညွှန်းမရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွများတွင် ဖြတ်ကူးလိုလျှင် ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ခေတ္တရပ်ပြီး ယာဉ်သွားလာမှု ရှင်းမရှင်းကိုကြည့်ရှု၍ ရှင်းမှ တစ်လှမ်းချင်း အမြန်ဆုံး ကူးရမည်။ ထောင့်ဖြတ်မကူးရ။ ကွေ့ဝင်သောယာဉ်များကို အထူးသတိထား၍ ဖြတ်ကူးရမည်၊

(ဂ) ယာဉ်ထိန်းအချက်ပြမီးရှိသော လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ဖြတ်ကူးလျှင် ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ယာဉ်အတွက် မီးစိမ်းပြနေ၍ ယာဉ်များသွားလာခွင့်ပြုသည့် လမ်းကို ဖြတ်မကူးရ။ ယာဉ်များရပ်ရန် မီးနီပြနေသည့်လမ်းကို ဖြတ်ကူးနိုင်သည်။ သို့သော် ကွေ့ဝင်လာသည့် ယာဉ်များကို သတိထား၍ ဖြတ်ကူးရမည်။ ခြေကျင်လျှောက်သူများအတွက် သီးခြားအချက်ပြမီးကိုပါ ထားရှိလျှင် ထိုအချက်ပြမီးက ခွင့်ပြု ညွှန်ပြမှသာ ဖြတ်ကူးရမည်။

၁၇၀။ (က) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာမှလမ်းဖြတ်ကူးသည့်အခါတိုင်း အန္တရာယ်မရှိဟု မယူဆရ။ ဘရိတ်ချွတ်ယွင်းသောယာဉ်၊ ကျော်တက်လာသောယာဉ် စသည်တို့၏ အန္တရာယ်များကို သတိပြု၍ ဖြတ်ကူးရမည်၊

(ခ) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာမှ ဖြတ်ကူးသည့်အခါတိုင်း မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာ၏ လက်ယာဘက်ခြမ်းမှ ဖြတ်ကူးရမည်၊

(ဂ) ခြေကျင်လျှောက်သူသည် မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာမှ ဖြတ်ကူးသူများကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေရန် စကြံတွင် ရပ်မနေရ၊

(ဃ) မျဉ်းကျား သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုထားသည့်နေရာတွင် ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူ တစ်ဦးဦးက သွားလာမှုကို ထိန်းသိမ်းနေလျှင် ၎င်း၏ ညွှန်ကြားမှုအတိုင်း ခြေကျင်လျှောက်သူက လိုက်နာရမည်။

၁၈၁။ မည်သူမဆို လမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်သွားလာမှုကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်စေသော အောက်ပါပြုအမူများကို မပြုလုပ်ရ—

(က) ခိုင်လုံသော အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ လမ်းပေါ်တွင် လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ကစားခြင်း စသည်များ၊

(ခ) ယာဉ်စီးရန်၊ ပစ္စည်းပေးရန်၊ အလှူခံရန် စသည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် လမ်းပေါ်သို့ထွက်၍ ယာဉ်ကိုတားခြင်း၊

(ဂ) လမ်းနံဘေးတွင် ရပ်နားနေသောယာဉ် သို့မဟုတ် ရပ်နားရန် ဝင်နေသော ယာဉ်ကို လမ်း ပေါ် သို့ ထွက် ၍ စောင့်ရှောက်ကြိုမတ်ခြင်း၊

(ဃ) ရပ်ထားသောယာဉ်များအကြား သို့မဟုတ် မြင်ကွင်းကွယ်နေသောနေရာမှ လမ်းပေါ်သို့ ရုတ်တရက် ထွက်လာခြင်း၊ လမ်းဖြတ်ကူးခြင်း။

၁၈၂။ ခြေကျင်လျှောက်သူများသည် တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်အရ အစုအဝေးဖြင့် လမ်းပေါ်၌လျှောက်လိုလျှင် လမ်းဝဲလက်ဝဲဘက်မှယာဉ်ကြောကို မျက်နှာမူပြီး လမ်းနံဘေးသို့ကပ်၍ လျှောက်ရမည်။ ထို့ပြင် အစုအဝေး၏ရှေ့နှင့်နောက် သင့်တင့်သောအကွာအဝေးတွင် စောင့်ကြပ်သူများ ထားရမည်။ အလင်းရောင်နည်းသောအချိန်တွင် စောင့်ကြပ်သူများသည် မီးအိမ်များ ကိုင်ဆောင်ထားရမည်။

၁၈၃။ ကျောင်းရှေ့တွင် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ လမ်းဖြတ်ကူး ခြင်းကို ယာဉ်ထိန်းရဲ သို့မဟုတ် ကျောင်းမှ တာဝန်ချထားသူများဖြင့် ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်းရမည်။

၁၈၄။ အုပ်ထိန်းသူမပါသော အသက် ၆ နှစ်နှင့် အောက်ရှိ ကလေးများ အား လမ်းနယ်ပေါ်၌ သွားလာခြင်းမရှိစေရ။

၁၈၅။ ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ဘတ်စ်ကားစီးလိုလျှင် သတ်မှတ်နေရာမှ စောင့်ဆိုင်း၍ စီးရမည်။ ဆင်းလိုလျှင်လည်း သတ်မှတ်နေရာတွင် ဆင်းရမည်။ ဘတ်စ်ကားရပ်မှသာ သတိထား၍ အတက်အဆင်း ပြုရမည်။

၁၈၆။ လူသွား စင်္ကြံနှင့် လမ်းပေါ်တွင် အရံအတားများ တပ်ဆင်ထားရှိလျှင် ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ထိုအရံအတားများ၏ အောက်မှ သော်လည်းကောင်း၊ အပေါ်မှသော်လည်းကောင်း ဖြတ်သန်းခြင်းမပြုရ။

၁၈၇။ ခြေကျင်လျှောက်သူများ လမ်းဖြတ်ကူးခြင်းကို ယာဉ်ထိန်းရဲက ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းပေးနေလျှင် ၎င်းကညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လမ်းဖြတ်ကူး ရမည်။

၁၈၈။ ခြေ ကျင် လျှောက် သူ သည် လမ်း ဖြတ် ကူး နေ စဉ် သို့မဟုတ် လမ်းပေါ်တွင် လမ်းလျှောက်နေစဉ် သူနာတင်ယာဉ်၊ မီးသတ်ယာဉ်၊ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ယာဉ်နှင့် အခြားအရေးကြီးယာဉ်များ အချက်ပေးသံဖြင့် လာနေသည်ကိုကြားသိလျှင် ထိုယာဉ်များကိုဦးစားပေးလျက် လမ်းပေါ်မှ အမြန် ဖယ်ပေးရမည်။

၁၈၉။ ခြေကျင်လျှောက်သူသည် စထွက်တော့မည့်ယာဉ်၏ နောက်တွင် မရပ်ရ။

၁၉၀။ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့က ဖြတ်သန်းမသွားရန် သို့မဟုတ် လမ်းမလျှောက်ရန် တားမြစ်ကြောင်း ဆိုင်းဘုတ်ဖြင့် ဖော်ပြသည့်နေရာ တွင် ခြေကျင်လျှောက်သူသည် ဖော်ပြချက်အတိုင်းလိုက်နာရမည်။

၁၉၁။ ဤအခန်းအရ ခြေကျင်လျှောက်သူများ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှု အတွက် ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြစ်ဒဏ်ကျခံခြင်းခံရမည်။

အခန်း (၉)

စက်ဘီးစီးသူများ လိုက်နာရန်စည်းကမ်း

၁၉၂။ မော်တော်ယာဉ်လမ်းပေါ်တွင် စက်ဘီးစီးလျှင် မော်တော်ယာဉ်များနည်းတူ လမ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာရမည်။ စက်ဘီးကို မစီးဘဲ တွန်း၍သွားလာပါက ခြေကျင်လျှောက်သူများ လိုက်နာရန် စည်းကမ်းအတိုင်းလိုက်နာ၍ သွားလာနိုင်သည်။ ထိုသို့ရာတွင် ခြေကျင်လျှောက်သူများအား အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရ။

၁၉၃။ စက်ဘီးစီးလိုလျှင် စက်ဘီးတွင် ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းများ အခြေအနေ အထူးသဖြင့် ဘရိတ်များနှင့် ခြေနင်းများကောင်းမွန်ရမည်။ တာယာများ ကောင်းမွန်ပြီး လေလုံလောက်စွာရှိရမည်။ စက်ဘီးတွင် သင့်လျော်သော အကွာအဝေးမှ ကြားနိုင်သော အချက်ပေး ခေါင်းလောင်း တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ စက်ဘီးအခြေအနေ ကောင်းမကောင်းကို စက်ဘီးစီးသူက စစ်ဆေးပြီး ကောင်းမွန်မှသာ စီးရမည်။

၁၉၄။ စက်ဘီးစီးသူသည် ထိုင်ခုံပေါ်တွင်ခွပြီး ခြေထောက်နှစ်ဘက်သည် သက်ဆိုင်သည့် ခြေနင်းများပေါ်တွင် နေသားတကျတင်၍ နင်းနိုင်ရမည်။ ခြေနင်းမမီသော စက်ဘီးကို မစီးရ။

၁၉၅။ စက်ဘီးစီးသူသည် သာမန်အားဖြင့် စက်ဘီးလက်ကိုင်တန်းကို လက်နှစ်ဘက်ဖြင့်ကိုင်၍ စီးရမည်။ လက်နှစ်ဘက်စလုံးလွှတ်၍ မစီးရ။

၁၉၆။ စက်ဘီးစီးသူသည် လမ်း၏ လက်ယာဘက်သို့ ကပ်နိုင်သမျှကပ်၍ စီးရမည်။ ရင်ပေါင်တန်း မစီးရ။

၁၉၇။ စက်ဘီးစီးသူသည် စက်ဘီးအရှိန်လျှော့ရန်၊ ကွေ့ရန်၊ ကျော်တက်ရန်၊ တည့်တည့်သွားရန်၊ ရပ်ရန်စသည်တို့အတွက် လက်ဖြင့်အချက်ပြတတ်ရမည်။ အချက်ပြရာတွင် ကြိုတင်ပြရမည်။

၁၉၈။ စက်ဘီးစီးသူသည် စက်ဘီး၏နောက်တွင် ပစ္စည်းတင်စင်ပါရှိမှသာ ထိုစင်ပေါ်၌လူပိုတစ်ဦးသာတင်ဆောင်နိုင်သည်။ ၎င်းပစ္စည်းတင်စင်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်နေရာတွင်မှ လူပိုအပ်မမတင်ရ။

၁၉၉။ စက်ဘီးစီးသူသည် စက်ဘီး၏နောက်တွင် ပစ္စည်းတင်စင်ပါရှိလျှင် ထိုစင်ပေါ်၌တင်ဆောင်နိုင်သည့် ပစ္စည်းအားလုံး၏ အတိုင်းအတာသည် အလျား ၆၁ စင်တီမီတာ (၂ ပေ)၊ အနံ (၂ ပေ) နှင့် အမြင့် (၂ ပေ) ထက် မပိုစေရ။ စက်ဘီး၏လက်ကိုင်တန်းရှေ့တွင် ခြင်းငယ်တစ်လုံးကို တပ်ဆင်ထားပါက ထိုခြင်းငယ်အတွင်း၌သာ ပစ္စည်းများရှိစေရမည်။ ထိုခြင်းငယ်သည် လက်ကိုင်တန်းနှင့် ရှေ့မီးတို့အား ကောင်းမွန်စွာ အသုံးပြုနိုင်ခြင်းကို မထိခိုက်စေရ။ တင်ဆောင်သောပစ္စည်းများ၏အလေးချိန်သည် စက်ဘီးကို မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက်အောင် မများစေရ။ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို မတင်ရ။

၂၀၀။ စက်ဘီးစီးသူသည် မောင်းနှင်သွားလာနေသော မော်တော်ယာဉ်၏ နောက်မှသော်လည်းကောင်း၊ ဘေးမှသော်လည်းကောင်း ကပ်၍ မစီးရ။ အခြားယာဉ်ကို ကိုင်တွယ်၍ ခိုမလိုက်ရ။

၂၀၁။ စက်ဘီးစီးသူသည် ကုန်းတက်တွင် ဖြောင့်တန်းစွာမစီးနိုင်လျှင် အခြားယာဉ်များ အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန် စက်ဘီးပေါ်မှ ဆင်း၍ တွန်းသွားရမည်။ ကုန်းဆင်းတွင် စက်ဘီးကိုဘရိတ်များဖြင့်ထိန်း၍ ဆင်းရမည်။ အရှိန်ပြင်းစွာဖြင့် စီးမဆင်းရ။

၂၀၂။ စက်ဘီးစီးသူသည် သွားလာနေသည့် ယာဉ်တစ်စီးနှင့် တစ်စီးအကြား၊ ယာဉ်ကြောတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား အခြားယာဉ်များကိုအနှောင့်အယှက်ဖြစ်လောက်အောင် ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်မစီးရ။

၂၀၃။ စက်ဘီးစီးသူသည် လမ်းပေါ်၌ ပါမိစက်ဘီးကို ဤအခန်းပါ သမားရိုးကျနည်းဖြင့်သာ စီးရမည်။ ထိုနည်းအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ အဆန်းထွင် မစီးရ။ ယာဉ်ကြောကို ဖျက်နှာချင်းဆိုင် မစီးရ။

၂၀၄။ လူသွားစင်္ကြံ၊ လမ်းအလယ်ရှိ အလျားလိုက် မျဉ်းဖြူအမှတ်အသားများ၊ လမ်းပေါ်ကျွန်းနှင့် ကျွန်းအမှတ်အသားများတို့ ပေါ်၌ စက်ဘီးမစီးရ။

၂၀၅။ ပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနေရာတွင် စက်ဘီးများရပ်နားရန် သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာ၌သာ စက်ဘီးကိုရပ်နားထားရမည်။ သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာမရှိပါက လမ်းဘေးကပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ခြေကျင်လျှောက်သူများအား အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေဘဲ လူသွားစင်္ကြံပေါ်၌သော်လည်းကောင်း ရပ်နားထားနိုင်သည်။

၂၀၆။ စက်ဘီး၏ရှေ့တွင် မီးအဖြူရောင်တစ်လုံး၊ စက်ဘီး၏နောက်တွင် အရောင်ပြန်ပြားအနီတစ်ခုနှင့် ခြေနင်းများတွင် အရောင်ပြန်ပြားများကို တပ်ဆင်ထားရှိရမည်။ နောက်အရောင်ပြန်ပြားအနီအပြင် မီးအနီရောင်ကို တပ်ဆင်လိုလျှင် တပ်ဆင်နိုင်သည်။ ညအချိန်၌ မီးထွန်း၍စီးရမည်။

၂၀၇။ သေရည်သေရက် သောက်စား၍သော်လည်းကောင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲ၍သော်လည်းကောင်း မူးယစ်နေစဉ် စက်ဘီးမစီးရ။

၂၀၈။ မိုးရွာနေစဉ်စက်ဘီးစီးသူသည် စက်ဘီးကိုပို၍သတိထားစီးရမည်။ မိုးကာအင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ထားလျှင် ဘေးတစ်ဘက်တစ်ချက်သို့ လွင့်ပျံမှုမရှိစေရန် ဝတ်ဆင်ရမည်။

၂၀၉။ မြို့နယ်နိမိတ်အတွင်း စက်ဘီးဖြင့်သွားလာသူများအတွက် စက်ဘီးလမ်းများကို သီးခြားသတ်မှတ်ပေးပါက ထိုလမ်းကိုအသုံးပြုရန် စက်ဘီးစီးသူများအတွက် စည်းကမ်းချက်များကို ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့်ရှိ အဖွဲ့သည် ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အဖွဲ့၊ လမ်းဆောက်လုပ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသည့် အဖွဲ့တို့နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပြီး ချမှတ်ရမည်။

၂၁၀။ စက်ဘီးတွင် စက်တပ်ပြီး စီးလိုပါက မော်တော်ယာဉ် မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့တွင် မှတ်ပုံတင်ပြီးမှ စီးရမည်။

အခန်း (၁၀)

လမ်းညွှန်များ၊ လမ်းအမှတ်အသားများနှင့် အချက်ပြများ

၂၁၀။ လမ်းညွှန်များကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားထားသည်—

(က) အန္တရာယ်သတိပေးခြင်း၊

(ခ) တားမြစ်ခြင်းနှင့် ကန့်သတ်ခြင်း၊

(ဂ) အမိန့်ပေးခြင်း၊

(ဃ) ညွှန်ပြခြင်း။

၂၁၂။ လမ်း အ မှတ် အ သား များ ကို အောက် ပါ အ တိုင်း ခွဲ ခြား ထားသည်—

(က) ဆေးရေးအမှတ်အသားများ၊

(ခ) လမ်းဘေးကပ် တိုးအမှတ်အသားများ၊

(ဂ) အပြု/အနီကျား လမ်းဘေးတိုင်များ။

၂၁၃။ အချက်ပြများကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားထားသည်—

(က) လမ်းအသုံးပြုသူများ လမ်း ပေါ် တွင် သွား လာ နေ စဉ် အချက်ပြများ၊

(ခ) ယာဉ်အသွားအလာ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းသူ၏ အချက်ပြ များ၊

(ဂ) အချက်ပြမီးများ။

အခန်း (၁၁)

အထွေထွေ

၂၁၄။ နည်းဥပဒေများပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက် များ ကို ဆောင် ရွက် ရန် အလို့ငှာ—

(က) သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနသည် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်၊

(ခ) သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနက တာဝန်ပေးအပ်သော ဦးစီးဌာနသည် အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ စည်းကမ်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

၂၁၅။ **The Burma Motor Vehicles Rules, 1915, The Burma Hired Motor Vehicles Rules, 1935** နှင့် **The Motor Vehicles International Circulation Rules, 1933** တို့ကို ဤနည်းဥပဒေများဖြင့် ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။

အမိန့်အရ

(ပုံ) ဗိုလ်ချုပ် တင်ထွန်း

ဝန်ကြီး

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

စာအမှတ်၊ ၃၇၇-ပဆ/ခွဲ (၂) ဂ၉
ရက်စွဲ၊ ၁၉ဂ၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်

ဖြန့်ဝေခြင်း
နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး
နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌရုံး
နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ရုံး
အစိုးရအဖွဲ့ရုံး
တရားရုံးချုပ်
ရှေ့နေချုပ်ရုံး
စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး
ဝန်ကြီးဌာနအားလုံး
ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ဌာနအကြီးအကဲအားလုံး
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန

ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး
ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာအုပ်ထုတ်
ဝေရေးလုပ်ငန်း
{ သို့ ဤအမိန့်ကြော်ငြာစာကို မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်း အပိုင်း (၁) တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံလျက် ပေးပို့ပါသည်။

အမိန့်အရ

(ခင်ရီမြင့်)
ရုံးအဖွဲ့မှူး